Palle Rosenkrantz

Det tredje skud

Bibliotek 1800

Palle Rosenkrantz

Det tredje skud

Roman fra Øvre-Schlesien

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Palle Rosenkrantz: *Det tredje skud* er baseret på originaler, som er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International. Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Palle Rosenkrantz: *Det tredje skud* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Forfatterens forbemærkning

Denne bog er en roman, skrevet for at underholde. Forgæves vil læseren søge efter forbilleder til dens lidet sammensatte mennesker og dens stærke handling, men selve borgen Tarnow har et forbillede, og til dette knytter der sig for mig mindet om gode og glade schlesiske dage.

København,
april 1904.

Forfatteren.

Greve Heinrich Haugitz

til majoraterne Krappitz, Rogau og grevskabet Hardenberg–Reventlow

TILEGNET.

Indledning

Tre skud –

1

"Der er et stort brev til far med segl bag på, det er vist fra kejseren. Far, sover du? Der er et brev til dig fra kejseren."

Den lille krøllede Max Jagow stod på tæerne foran fars seng og viftede med et stort brev i en gul konvolut. Det kneb at få far vækket, han havde siddet og arbejdet til langt ud på natten. Solen stod allerede højt på himlen og skinnede muntert ind ad vinduet i den lille tarvelige, men nette lejlighed, som grev Max v. Jagow beboede ved Charlottenburger Ufer i Berlin.

Max Jagow senior vågnede og strakte sig, den lille seksårs Max lo muntert til ham og svingede med brevet fra kejseren.

Far tog det med et smil:

"Nej, lille Max – til din far skriver kejseren vist næppe, han kender knap nok hans navn, og dog har din fader tjent kejseren tro i flere år. Og hans fader og bedstefader også for den sags skyld."

Jagow åbnede brevet og læste:

> Højvelbårne hr. greve Maximilian v. Jagow,
> ritmester a. D.
>
> Direktionen for livsforsikringsselskabet *The golden Eagle of New York* har anmodet mig om at opfordre hr. greven til at henvende Dem på vort kontor i Berlin helst i dag i anledning af en særdeles vigtig sag, hvori selskabet mener at kunne få brug for hr. grevens værdifulde bistand. Direktionen vil være at træffe i dag kl. 13.30 på hovedkontoret.
>
> På hoveddirektionens vegne

ærbødigst

H. Schultz.

Lille Max blev stående ved sengen, hele hans ansigt spurgte:

"Var det så ikke fra kejseren alligevel?"

"Nej, lille Max, det var fra onkel Sam; nu skal far se, om han kan tjene nogle penge til mama og dig, for det trænger vi til, Max. Vi trænger meget hårdt til det. Nu skal du gå ind og lade far komme op."

Lille Max fik konvolutten med seglet og Jagow kom hurtigt i klæderne.

Grev Maximilian v. Jagow tilhørte en stor schlesisk godsejerslægt, han var brodersøn af greven på Oberwitz, majoratsherre til flere herlige godser i Øvreschlesien. Max' fader havde været regeringsråd, men var død for flere år siden og havde intet efterladt sine to børn, af hvilke Max var den ældste. Max var den gang løjtnant i kyrasserregimentet Frederik den Store i Breslau, hans eneste søster blev kort efter faderens død gift med sin fætter Curt v. Jagow til Oberwitz. Takket være dette svogerskab tilbragte Max behagelige dage i garnisonen og deltog med iver i de store jagter på godserne i Schlesien, men avancerede til ritmester, forsattes til det grønne husarregiment med garnison i Leobschütz og var således midt i den kreds, hvor hans barndomshjem havde stået, omgivet af sine venner og slægtninge. Han forblev stadig ugift, og smuk og elskværdig som han var, ville mangen schlesisk godsejerdatter med glæde have ladet sig hjemføre af den muntre Max v. Jagow, men den rette kom ikke, og da den rette kom, var det så ulykkeligt for Max v. Jagows fremtid, at denne ikke i hans

venners og slægtninges øjne var den rette. 38 år gammel forelskede han sig pludseligt og voldsomt i datteren af en omrejsende skuespildirektør, der med sin lille tarvelige trup gav forestillinger i garnisonsbyen. Pigebarnet var foruden at være blændende smuk samtidig stolt og strengt sædelig, og enden på legen blev, at Max Jagow ægtede hende få dage efter, at hendes fader under en forestilling var blevet ramt af et apoplektisk anfald, der endte hans liv. Dermed var ritmester Maximilian v. Jagows militære karriere brudt. Det schlesiske ridderskab kunne til nød finde sig i, at et af dets medlemmer giftede sig med en amerikansk storhandlendes eller finansmands datter, når dette giftermål bragte de fornødne midler, men datteren af en teaterdirektør, en gøgler – selv om han var en stræbsom tysk borger, hvad gamle Hubert altid havde været – nej.

Max v. Jagow var gået "om hjørnet". Man beklagede ham, søsteren på Oberwitz talte om ham som en død, og vennerne kendte ham til nød, når de mødte ham på gaden. Fædrelandet betakkede sig for hans tjeneste, han måtte tage sin afsked og forlod Leobschütz og sit kære Øvreschlesien med alle barndoms, ungdoms og manddoms minder for at kæmpe sig en vej frem i den store by.

Det er ingen ny saga, og den vil gentage sig, så længe det samfund, i hvilket frisind og fordomsfrihed hædres og fremblomstrer, står i sin velmagt.

Max v. Jagow var en lykkelig mand og blev det endnu mere. Han elskede sin hustru, og hans lille hjem velsignedes hurtigt med en lille krøllet Max og en do. Elisabeth. Kun en sorg havde han, at det stundom kneb at skaffe det nødvendige, men han lærte arbejdet at kende og lærte at forstå, at det brød, man

tjener ved eget arbejde, kan smage nok så godt som det, der bydes selv af slægt og venner.

Og da hans sind var lyst og glad, følte han aldrig bitterhed over den holdning, omverdenen indtog overfor ham, han levede for sine børn og sin hustru, fortiden blev ham som en smuk billedbog, hvori han bladede uden fortrydelse, og af sine erfaringer kunne han med tiden høste så rigt, at han kunne opdrage sin søn til at være en trofast og brav borger i det land, som han elskede. Hans arbejde var meget forskelligartet, men da han fra sin tjenestetid var vænnet til orden og punktlighed, blev det ham ikke svært at finde beskæftigelse, selv om den var mindre vellønnet, og han derfor var nødt til at indskrænke sig. For livsforsikringsselskabet Eagle havde han gjort en del arbejde, og det undrede ham derfor ikke, at man havde sendt bud efter ham, selv om skrivelsen vel nok syntes at bebude et hverv af ganske særlig vigtighed.

Jagow spiste sin frokost og overlod huset til sin venlige, smilende Clärchen for at begive sig til byen og fremstille sig i livsforsikringsselskabets kontorer. Han hørte til de mænd, der adler deres stilling; det synes for mange så svært at forstå, at enhver hæderlig stilling sømmer sig for en mand, og at det er en overtro, at der gives hæderlige stillinger, som en gentleman ikke kan beklæde. Overalt, hvor Max Jagow kom frem, skabte hans beskedne, men korrekte og hensynsfulde fremtræden ham almindelig respekt, og selv hvor hans arbejde var ubetydeligt, hvor hans kolleger måtte finde sig i talrige tilsidesættelser, forstod han ganske selvfølgeligt at hævde sin person og med den sit arbejde. Når det schlesiske ridderskab beklagede stakkels Max, hvis forhold var så lidet standsmæssige, og som

var gået så sørgeligt i hundene, så skyldtes dette, at de aldrig så ham og intet kendte til hans forhold. Selv følte han altid det store fortrin, navnet og stillingen gav ham, hvor han færdedes, og han var ikke blind for, at dette åbnede døre og banede vej for ham, hvor andre vanskeligt ville have fået fremgang.

Det var vel også egentlig kun hans store beskedenhed og nøjsomhed, der var skyld i, at han holdt sig således tilbage – ja og så Clärchen, der elskede fred og hygge og værnede sin mand mod alt, der kunne kalde ham bort fra hjemmet.

Direktionen for det store amerikanske livsforsikringsselskab beboede et pragtfuldt palæ i byens centrum. Jagow blev modtaget af selskabets sekretær og efter en kort ventetid vist ind i et stort, prægtigt møbleret værelse, hvor den tyske direktør tog imod ham og forestillede for ham selskabets amerikanske leder, mr. Archibald Clavering Stead af New York.
Amerikaneren var en ægte yankee med dette frie folks store respekt for den gamle verdens titler, men hans glatte, skarpe ansigt røbede en usædvanlig viljekraft og intelligens. Den tyske leder var en forretningsmand, hvis gode forbindelser i handelsverdenen havde skaffet ham den meget rigt doterede stilling. Han bad Jagow tage plads og satte ham hurtigt ind i sagen, hvorom det drejede sig. Samtalen førtes på engelsk, hvilket sprog Jagow talte flydende – hans moder var en engelsk dame – og mens direktøren talte, sad amerikaneren tavs og betragtede Jagow med et skarpt søgende blik. Direktøren sad tilbagelænet i en magelig lænestol og smagte behagelig på sine egne ord, Jagow havde en klar fornemmelse af, at han ønskede at tage sig ud for sin højeste chef, han lignede en altmeister, der fremfører 24 dresserede skimler under ét i manegen.

"Hr. greven kender sikkert den begivenhed, der for et par år siden satte hele Øvreschlesien i den stærkeste bevægelse, pürschjagten på Tarnow, ved hvilken grev Egon v. Frankenberg til Tarnow kom ulykkeligt af dage?"

Jagow nikkede:

"Frankenberg var min tidligere regimentskammerat, i en række år min ven. Jeg har ofte været hans gæst."

Amerikaneren nikkede og smilede veltilfreds.

Direktøren fortsatte:

"Hr. greven kender de nærmere begivenheder, ved, at man en morgen i oktober for to år siden fandt grev Egon med gennemskudt hjerte i skoven ved Tarnow. For hans fod lå en stor tolvender hjort med en kugle på bladet og et strejfskud over kronen på geviret. Grevskabets overførster Hartkopf bragte meddelelsen om ulykken til Tarnow. Han forklarede, at han var gået ud i skoven tidligt på morgenen og havde hørt et skud i nærheden, var gået efter lyden og havde set hjorten berede sig til angreb på greven. Han havde skudt hjorten, men da han gik hen til den, så han, at greven lå i sit blod – ikke sandt, alt dette er Dem bekendt?"

Jagow nikkede:

"Jeg har læst det i aviserne og fået meddelelser om det gennem breve," føjede han hurtigt til.

"De kender altså også den undersøgelse, der blev iværksat, efter at myndighederne havde fået mistanke om, at grevens død ikke skyldtes et vådeskud, og ved vel, at resultatet er blevet, at man alligevel har slået sig til ro med hypotesen våde. De ved ikke, men det vil jeg altså herved meddele Dem, at grev Frankenberg var forsikret i vort selskab for 600.000 mk. – en

anselig sum. Vi har ladet anstille eftersøgelser for at få den hele sag opklaret, men uden held; det gælder for os om at få fat i en mand, der er nøje kendt med personer og forhold i Øvreschlesiens adel, og vi har tænkt på Dem. – Vil De kunne stille Dem til vor disposition i denne sag?"

Jagow rødmede.

"Jeg tror det næppe. Det drejer sig her om personer, jeg har stået meget nær, og som forholdene har skilt mig fra. Jeg tror desuden næppe, jeg vil kunne være Dem til synderlig tjeneste."

Jagow tav kort. Den hele sag var ham ubehagelig, det var ham imod overfor disse fremmede at berøre sine personlige forhold, og han kunne ikke tænke sig at optræde som en art privat detektiv i den kreds, hvori han i så mange år havde hørt hjemme.

Direktøren lod til at have ventet denne vægring, det var øjensynligt, at han og amerikaneren havde drøftet dette spørgsmål nøje.

Amerikaneren tog ordet:

"Vi kender Deres forhold meget nøje, grev Jagow, meget nøje. – Vi ville kunne udtrykke Deres betænkeligheder med de ord, som De selv fortier. – Vi er meget hensynsfulde, hr. greve, meget hensynsfulde, men det er en meget alvorlig sag for selskabet. Vi vil ikke optræde ukulant og nægte forsikringssummens udbetaling, men vi vil heller ikke betale beløbet, når forholdene ikke er klare. Og det er de ikke. Derfor vil vi være tilbøjelige til at lønne Dem med en meget betydelig sum, ja ikke alene det, men en sikker og fordelagtig ansættelse i vort selskab, uanset udfaldet af sagen."

Jagow smilede:

"For så godt tilbud måtte De kunne få ti for en til at træde i Deres tjeneste i denne sag."

Amerikaneren rystede på hovedet.

"Vi har brug for en komplet gentleman, for en mand, vi tør betro alt – eller rettere, vi har brug for Dem, grev Jagow, og kun for Dem."

Jagow rejste sig:

"Jeg tror ikke, jeg tør påtage mig dette arbejde."

Amerikaneren trådte hen til Jagow:

"De tør ikke af hensyn til Deres hustru og børn undslå Dem derfor. Der bydes Dem her en lejlighed til at sikre Dem ikke alene en fortræffelig stilling, men også megen ære og anseelse, når De griber sagen an, som jeg er sikker på, De vil gribe den an. Jeg beder Dem bemærke, at De ved at give Dem af med sagen vil erfare, at det drejer sig om andet og mere end vort selskabs interesser – det drejer sig om en velfærdssag og om en retfærdighedshandling mod mere end en."

Jagow indvendte:

"Så nøje kender jeg ikke sagen."

Direktøren tog en pakke akter fra bordet og rakte Jagow dem.

"Derfor beder vi Dem også kun foreløbig om at tage disse papirer med Dem hjem og sætte Dem nøje ind i sagen. Vi håber så at se Dem igen om et par dage og stoler på, at De vil have overvundet Deres betænkeligheder."

Jagow tog pakken, og kort efter forlod han kontoret.

Amerikaneren sad tavs efter hans bortgang, så rejste han sig rask og sagde:

"Den mand må vi have."

"Skade han lader ikke til at være let at købe," føjede direktøren smilende til.

"Netop derfor – ellers kunne vi ingen nytte have af ham," sagde amerikaneren kort.

"Men vi ved jo, at han er brouilleret med sin omgangskreds på grund af sit giftermål, hvorledes har De tænkt Dem at overvinde disse vanskeligheder, mr. Stead?"

Amerikaneren smilede:

"De gør mig den ære undertiden at anse mig for et ret godt hoved, hr. Schultz, i dette tilfælde tror jeg, at min plan virkelig ikke er så ilde. Men derom, når vi atter ser grev Jagow, og at han kommer, stoler jeg på."

Direktøren kendte mr. Stead og hans sædvane, emnet skulle ikke yderligere diskuteres. Han skiftede emne:

"Min hustru venter os med frokost, mr. Stead, skal vi forlade dette sted og søge hjemmets behageligheder?"

Det gjorde de.

2

Resten af den dag var Max Jagow urolig og nervøs. Sige nej kunne han ikke ret godt. Han trængte virkelig til midler, børnene voksede til, alting blev så forskrækkeligt dyrt. Han satte pris på ikke at undvære de små personlige behageligheder, der skiller livet i solen fra livet i skyggen. Han ville fremtræde som en gentleman, være klædt som en sådan. Han satte pris på sin titel, men den krævede ikke så lidt. Han holdt af god mad, hans børn skulle have en god opdragelse, og Clärchen var for smuk til ikke at være klædt som en dame. Clärchen, det søde menneske, nægtede sig alt muligt, det vidste han, men det skulle hun ikke, for hun var hans hustru, og han elskede hende. Altså penge, penge, penge!

Men det var en fortvivlet mission. Havde de endda sendt ham til Nordpolen eller til Somalilandet, men til Øvreschlesien, til Tarnow, hvor hans eget værelse stod parat til ham i gamle dage, hvor han kendte hvert barn i omegnen. Ned til de mennesker, der havde krænket ham så dybt, og hvis følelser og fordomme han så inderlig godt forstod, ja endogså selv i sin ungdom havde delt. Nej – det kunne han ikke.

Det allerværste var, at han ikke kunne tale med Clärchen om det. Han kunne ikke sige dette til hende uden at bedrøve hende. Hun forstod jo slet ikke de andre. Hun havde holdt så meget af sin fader, ham de andre kaldte for den gamle gøgler. Og hun var stolt, god og kærlig, men de mennesker dernede hadede hun, så vidt som hun kunne hade. Nej, tale med Clärchen om det gik slet ikke an.

Det var derfor ikke underligt, at Max den dag var noget usædvanlig i sin opførsel. Hans kone mærkede det og spurgte ham ud, han undgik hendes spørgsmål, og hun blev mut. Børnene støjede, og Max blev irriteret. Moderen tog parti for børnene, og der trak skyer op på den ellers så klare ægteskabelige himmel.

Det var dette fordømte yankeebrev. Max havde stor lyst til at sende det hele ulæst tilbage, men dagen gik, Clärchen gik tidligt i seng mut og vrippen. Max syntes, hun skulle have lov til det for en gangs skyld. Herregud, man kan dog ikke altid rette sig efter sin kones nykker.

Han kyssede hende lidt mindre varmt til godnat, og hun sov hurtigt ind på trods og for at straffe ham. – Max Jagow sad alene i sin hyggelige stue omgivet af sine jagt- og soldatertrofæer, tog akterne frem og læste. Og mens han læste, var det, som om de gamle dage steg op om ham, minderne fyldte hans stue, der lagdes mile mellem ham og de kære derinde, han vendte i tankerne helt tilbage til det liv, han havde ført i sin ungdom, til de erindringer, der var hans særeje, som han ikke delte med sine kære, og som til daglig stod for ham i et fjernt dæmpet skær som noget halvforglemt, halvvejs uvirkeligt, men som den aften fyldte hans stue med pulserende liv, med hele oplevelsens styrke.

Hvad han læste var følgende:

> Officiel beretning om den højvelbårne greve Egon v. Frankenbergs død og de dermed i forbindelse stående begivenheder, udarbejdet efter akter og rapporter til den ærede direktion for

livsforsikringsselskabet *The golden Eagle of New York* med højeste vedkommendes tilladelse af

A. v. Below,
assessor ved den K. K. regering i Oppeln. Øvre Schl.

Den 9. oktober 1893 modtog politipræsidiet gennem gendarmen Lauterbach meddelelse om, at besidderen af majoratet Tarnow, grev Egon v. Frankenberg, samme dags morgen var fundet død i en brandlinje i skoven Ruderwald, trekvart mil fra Tarnow, en kvart mil fra majoratets overførsterbolig. Anmelderen var Hds. Nåde grevinden, der personlig havde ladet gendarmen tilkalde ved telefonbud, men de nærmere omstændigheder var forklarede af overførsteren, hans Heinrich Hartkopf, der havde fundet liget, ja endogså overværet den begivenhed, der havde været årsag i grevens død.

Til rapporten havde nævnte overførster forklaret følgende:

Den 9. oktober tidligt om morgenen i dagbrækningen, efter komparentens forklaring vel omtrent kl. 6:45, havde komp. forladt sit hjem i førsterboligen, hvor han bor med hustru og tyende, og var gået ud i "Ruderwald" for at skyde en hjort. Dette var blevet ham pålagt af hans herskab, greven, der oprindelig selv havde tænkt at ville skyde hjorten, som af jagtpersonalet hyppigt var

sporet på et bestemt sted i skoven. Greven havde imidlertid opgivet denne plan, og da han mente, at han næppe, på grund af en forestående bortrejse til et nabogods på jagt, ville få lejlighed til at skyde hjorten, havde han pålagt sin overførster at gøre dette. Hartkopf var som sagt stået tidligt op og havde begivet sig på vej. Få skridt fra sit hus havde han i morgentågen set et menneske snige sig afsted mellem granerne, så vidt overførsteren kunne se, bevæbnet med en bøsse. Han skyndte sig efter personen, der imidlertid smuttede bort. Så vidt overførsteren kunne se, måtte det være en berygtet vildttyv ved navn Joseph Polazek, der drev ulovlig jagt på majoratets domæner, men aldrig var blevet grebet på fersk gerning og derfor aldrig havde kunnet overbevises.

Overførsteren sluttede, at personen, der nu var opdaget, ville skynde sig at komme bort og ikke forsøge jagt den dag; han opgav derfor at forfølge ham, hvad der heller intet ville have nyttet, og gik rolig videre til stedet, hvor hjorten efter jagtpersonalets opgivende plejede at vise sig ved dagens frembrud, før den søgte ind i tykningen.

Stedet var en rektangulær plads, hvor skoven nogle år forud var ryddet, og hvor der i den følgende tid var plantet ung nåleskov.

Da overførsteren nærmede sig stedet, hørte han et skud. Det var ham straks påfaldende, at krybskytten efter det passerede turde vove at

skyde, men det var muligt, at han ikke havde bemærket overførsteren, og denne ilede fremad så hurtigt, han formåede, for at gribe tyven på fersk fod.

Da han kom frem over skovvejen, der førte til lysningen, så han imidlertid grevens pürschvogn, der holdt noget borte fra lysningen. Kusken sad foroverbøjet, tilsyneladende i halvsøvn, hestene, der var vante til skud, stod aldeles rolige, stærkt dampende af sved.

Greven måtte altså til trods for sine planer den foregående aften have ombestemt sig og besluttet selv at skyde hjorten. Hartkopf gav sig god tid og trådte frem i lysningen for at se, om greven havde truffet hjorten og mulig trængte til hans bistand ved eftersøgelsen eller ønskede, at han skulle fange dyret af med sin jagtkniv.

Da han trådte frem i lysningen, så han, at situationen åbenbart rummede fare. Greven havde øjensynlig truffet hjorten, og den var faldet, han måtte så være trådt hen mod den for at fange den af, men hjorten havde i det samme rejst sig og var gået løs på greven. Overførsteren så, hvorledes dyret med bøjet hals sprang ind mod greven og kun var få skridt fjernet fra ham.

Overførsteren stod vel 100 skridt borte fra stedet.

Alt dette foregik som et lyn. Han hævede sin büchsflint og tog sigte på hjorten, vel vidende, at

han måtte tage sig i vare for ikke at udsætte sig for at ramme greven. Han gav ild og så, at hjorten gjorde et højt spring, drejede af og styrtede mod buskadset, men pludselig, som truffet af et slag, brød sammen og væltede rundt i græsset.

Overførsteren så efter greven, og til sin forfærdelse opdagede han, at denne lå på ryggen et par skridt fra hjorten, uden bevægelse.

Hartkopf ilede hen til stedet. Greven var død. Midt i brystet var der et sår, øjensynligt forvoldt af et kugleskud, idet blodet lyserødt fra de ædlere dele langsomt piblede frem. Grevens büchsflint lå ved siden af ham. Hjorten var forendt, tungen hængte ud af dens hals, og blodet sivede ud af et sår lige over bladet.

Komparenten Hartkopf fortæller, at han et øjeblik blev stående som lamslået af rædsel. Himmel og jord drejede sig for ham, fortæller han, og han måtte sætte sig for ikke at synke afmægtig om. Komp. er en modig, velanset mand, der har tjent i hæren 1870, deltaget i krigen med hæder og er en skræk for vildttyvene på godset, stærk og hensynsløs modig som han er.

Komp. beretter videre, at han, da han var kommet til sig selv, tiltalte kusken Hans Graff, der ligeledes har mødt til gendarmens rapport og der forklaret ganske overensstemmende med overførsteren. De to mænd undersøgte nu sammen liget, og hvad de der har fundet, blev af

gendarmen, der straks efter meddelelsen begav sig til stedet, i enhver henseende bekræftet. Det skal i forbigående bemærkes, at komparenten Graff blev ved liget, mens overførsteren ufortøvet kørte tilbage til Tarnow for at bringe grevinden den sørgelige meddelelse. Det skal ligeledes bemærkes, at grevens fætter, grev Eberhard v. Frankenberg, der var i besøg på slottet, ufortøvet begav sig ud til ulykkesstedet, og at nævnte herre i forbindelse med ligeledes nævnte Graff edelig har bekræftet, at intet er foretaget, der har forrykket ligets stilling og det i øvrigt forefundne, før gendarmen kom til stede.

Ved politiundersøgelsen, der først foretoges af oftnævnte gendarm og derefter fortsattes af politipræsident v. Bilovitz og kredslægen Hahn, og hvorover der blev optaget en formelig protokol, forefandtes følgende af betydning, der hidsættes efter det ærede selskabs ønske i nøje overensstemmelse med politipræsidiets protokol.

Liget lå på en skråning, der fra en opkørt skovvej førte over til plantningerne, jævn, med en vinkel på 20 grader højst. Benene var strakt ret ud, hovedet lå bagoverbøjet på vejkanten og armene langs siderne. Grevens jagtflint var faldet ham af hånden og lå i grøften halvandet skridt fra liget. Såret var rundt, af omfang som en lille nikkelmønt. Kuglen var gået lige igennem hjertet, havde strejfet rygsøjlen og var gået ud igen tæt under

skulderbladet, hvor den havde gennemboret klæderne. Trods omhyggelig eftersøgning var der ikke andre spor af den at finde. Såret i ryggen var ret stort og forrevet i omfanget, dog var den skade, kuglen havde forvoldt på de ædle dele ikke stor. Overførsteren bemærkede også, hvad grev Eberhard bekræftede, at såret, hvis det hidrørte fra de på Tarnow almindelig benyttede patroner, var mindre end sædvanligt. Ved undersøgelsen af hjorten viste det sig, at den lige over bladet havde et skudsår lidt større end det sår, der var tilføjet greven. De indvendige dele var fuldstændig flået op af projektilet – og kuglen sad fast under skulderbladet på den modsatte side.

Det var en såkaldet ekspansionskugle, der ved at træffe bløddele udvider sig og frembringer en betydelig ravage i det trufne legeme.

Alt dette konstateredes ved ligsynet.

Overførsteren meddelte imidlertid, at han, der ikke havde anstillet sådan undersøgelse straks, men kun flygtigt beset sårene, straks var overbevist om, at han ved et vådeskud havde dræbt greven, og alle, der den dags morgen havde talt med ham, bekræfter, at han var i en tilstand af den dybeste fortvivlelse; hans hustru beretter endog, at han truede med at tage livet af sig.

Efter obduktionen ændredes dog hans sindstilstand. Han hævdede med stor bestemthed, at kuglen, der sad i hjorten, hidrørte fra hans

jagtflint. Kaliberen passede ganske, og såret, der havde strakt dyret til jorden, var ganske således, som han af erfaring gennem seks år kendte sår, tilføjet med dette våben. I den grad ændrede disse omstændigheder overførsterens optræden, at det straks for alle, der kendte ham, stod klart, at grevens død ikke kunne skyldes hans skud. Hartkopfs kugle var den, der var fundet i hjorten.

Det første, der blev undersøgt, var nu, hvor mange skud, der var faldet. Komp. Graff forklarede, at han havde hørt et skud umiddelbart før overførsteren kom. Han var blevet holdende rolig med vognen, fordi greven en gang for alle havde forbudt ham at køre frem, da det en gang var sket, at han havde hindret greven i at afgive et andet skud mod en i første skud anskudt hjort.

Han havde set overførsteren lige på hjørnet af lysningen løfte sin bøsse og hørt hans skud. Knaldet havde været meget stærkt, så stærkt, at hestene, der ellers er vante til skud, uvilkårlig havde rykket sig, men overførsteren stod meget tæt ved ham og forklarede desuden selv, at han brugte en meget stærk ladning.

At greven havde skudt samtidig var imidlertid mere end sandsynligt. Dels havde overførsteren set ham hæve bøssen; at han intet skud havde hørt, lå deri, at han i det øjeblik var fuldt optaget af sit eget skud, og som den rolige, besindige mand, han var, straks overså den kritiske situation og rettede al

sin energi på sit skud, som han vidste, han kunne anbringe sikkert på de næppe hundrede skridt, der var mellem ham og hjorten.

Det fremgår af politiprotokollen, at de tilstedeværende – politipræsidenten er en kyndig og øvet pürschjæger og grev Eberhard en særdeles dygtig jæger – var ganske enige med overførsteren i, at hans skud måtte have dræbt hjorten.

At greven imidlertid også havde skudt, var udenfor al tvivl. Hans jagtflint var en dobbeltløbet riffel; Graff havde set ham lade begge løb, da han steg til vogns. Han plejede under kørslen altid at have riflen liggende ladt foran sig på to kroge bag kuskesædet. Begge løb var afskudte. At overførsteren ikke havde hørt skuddet var naturligt, da han selv var fuldt optaget af sit eget skud; at kusken ikke havde hørt det kunne ligge i, at han havde iagttaget overførsteren, set denne skyde, og grevens skud var faldet ganske samtidigt med overførsterens. Men hvorledes var da såret tilføjet greven? Det lod sig antage, at greven, idet hjorten var stormet frem mod ham, først har besluttet sig til at skyde, men fuldstændig koldblodig og behersket, som han var, har ræsonneret således, at et skud under disse vilkår, hvor hjorten kom spidst ind på ham med sænket hoved, var meget usikkert. Det kunne tænkes, men givet var det ikke.

Det måtte da formodes, at han ved at se hen mod hjorten har set overførsteren, hvis store skydefærdighed han kendte og varmt beundrede, og har overladt til ham at skyde, så meget mere, som han selv ved at skyde forbi ville være udsat for, at kuglen tog retning mod overførsteren, der stod i skudlinjen.

Denne hypotese, der fremsattes af overførsteren, var mulig, men fuldt ud overbevisende syntes den som sagt ikke. Forholdt det sig imidlertid således, måtte greven, idet han havde villet træde tilbage mod skrænten for at komme ud af skudlinjen, være snublet og faldet så uheldigt, at en gren af den unge plantning, der her er et par år gammel, havde revet skuddet af. Herfor kunne tale, at kuglen var gået helt igennem hans legeme, og at såret bar udseende af at være bibragt af et skud, affyret på kort afstand.

Men disse antagelser savnede dog den overvældende grad af sandsynlighed, der straks havde ændret de tilstedeværendes anskuelser med hensyn til det skud, der havde nedlagt hjorten.

Det skal tilføjes, at hjorten, en tolvender kronhjort, på rosen af det venstre gevir bar tydelige mærker af et strejfskud, efter al sandsynlighed grevens første skud. Med sikkerhed kunne intet herom siges, da ingen havde set, hvorledes greven stod overfor hjorten, da han bibragte den det første skud.

Der blev optaget det forhør, hvoraf foranstående er et uddrag, og samtidig anstillet alle tænkelige undersøgelser på stedet. Det syntes ikke, som om hjorten havde andre mærker af skud end de anførte, og heller ikke grevens legeme bar mærker af anden tilføjet skade.

Men selve vådeskuddet, der efter det angivne altså måtte hidrøre fra grevens eget våben, var og blev aldeles uforklarligt.

Det vil for det ærede selskab næppe have nogen interesse at dvæle yderligere ved de anstillede undersøgelser, da der ikke, efter at sagen var overgivet til politiets embedsmænd til yderligere undersøgelse, er fremkommet noget som helst af betydning ud over det her meddelte.

Sagen er efter at være indstillet til overpræsidenten og af denne forelagt det høje justitsministerium, der efter befaling fra allerhøjstsamme har ladet den forebringe for landsherren, under 12. Ds. ved resolution sluttet med den antagelse, at der foreligger et vådeskud, og at grev Egon v. Frankenberg er dræbt derved, at hans eget våben ved et uheld har såret ham, men hverken resolutionen eller de talrige indhentede udtalelser fra medicinale autoriteter, såvel som udskrifter af de efter højere ordre over overførster Hartkopf og andre optagne retslige forhør tør hævde, at det resultat, man har nået, er sikkert

eller blot så sandsynligt, at man ikke tør antage noget andet.

Jeg sigter navnlig til den omstændighed, at hele fortællingen om hjorten, om grevens første skud og om den situation, der da skal være fremkommet, udelukkende hviler på overførster Hartkopfs beretning. Nu har vel ingen direkte sigtet overførsteren for overlagt drab, men der har været fremdraget omstændigheder, der kunne bidrage til at svække troværdigheden af overførsterens udsagn, omstændigheder, som jeg imidlertid ikke er berettiget til at fremsætte for det ærede selskab, så meget mere, som de ikke ved undersøgelsen har vundet en sådan bekræftelse, at de har fået nogen indflydelse på den afgivne resolution.

At der skulle foreligge et selvmord, hvad der jo er af allerstørste vigtighed for det ærede selskab, og så vidt jeg af det ærede selskabs skrivelse har kunnet se, er det, der i grunden er årsag til det ærede selskabs forespørgsel, lader sig naturligvis ikke absolut benægte, da den hele sag jo trods den halvandetårige undersøgelse desværre foreligger meget mangelfuldt oplyst, men jeg anser det dog for min pligt at bemærke, at denne mulighed af alle de muligheder, denne sørgelige sag lader åbne, er den, der har den ringeste sandsynlighed for sig. Det må nemlig erindres, at greven utvivlsomt har

affyret to skud, hvoraf kun det sidste har kunnet været rettet mod ham selv.

Desuden havde der i dette tilfælde jo absolut ingen anledning været for overførsteren, der måtte kunne have overset situationen, til at skjule dette, og hans beretning om hjortens angreb måtte da være fuldt troværdig. Men at en gammel jæger som grev Frankenberg skulle have berøvet sig selv livet i det øjeblik, en kronhjort styrtede mod ham med sænket hoved – nej, det anser jeg, der selv er jæger, absolut for en umulighed.

Der bliver vistnok næppe andet for det ærede selskab at gøre end at akviescere ved resolutionen, der selvfølgelig ikke som en højesteretsdom er endelig, men kun tilsigter at afgøre, hvorledes man vil stille sig administrativt til sagen. Jeg skal, uden at nogen vedkommende derfor i mindste måde ønsker denne udtalelse tillagt afgørende betydning, bemærke, at en retssag, bygget på det, der nu foreligger – i alt 1200 folioark – næppe vil nå andet resultat end det, hvortil resolutionen er nået, og jeg skal tilføje, at landsherren selv har udtalt sin udelte tilfredshed med den måde, på hvilken myndighederne fra de laveste til de højeste har forrettet deres tjeneste med hensyn til sagens undersøgelse.

Jeg vedlægger udskrift af de optagne forhør, forsåvidt de angår de personlige forhold, der måtte menes at have interesse for det ærede selskab og er

af en sådan natur, at de kan meddeles selskabet, forsåvidt dette er rette vedkommende; jeg tilføjer dog, at mine høje foresatte har pålagt mig at meddele, at man ved personlig henvendelse, under iagttagelse af yderste diskretion og særligt hensyn taget til det ærede selskabs repræsentant, vil kunne gå noget videre, end man i de vedlagte officielle dokumenter har ment at kunne gå. De i pressen om sagen indeholdte meddelelser har, som det jo desværre i reglen er tilfældet, forsåvidt de har drejet sig om intime forhold, i det væsentlige vist sig at være ganske misvisende og at savne alt reelt grundlag.

Oppeln, den 22. oktbr. 1895.

Tjenstligst

v. Below.

3

Max gennembladede akterne; det viste sig, at hr. v. Belows resume indeholdt alt det væsentlige. Det var virkelig ikke muligt at angive den ulykkelige hændelse som andet og mere end et vådeskud. Grevens første skud havde man hørt; overførsterens skud måtte være det, der havde nedlagt hjorten – men det *tredje* skud –? Det kunne være et vådeskud, og dog, lægernes erklæringer gik ud på, at skuddet syntes affyret på nogen afstand; kuglen var gået igennem legemet uden at volde nogen stor forstyrrelse i de berørte organer. Det syntes væsentlig, da det skud, der havde ramt hjorten, havde forårsaget en stor sprængning af indvoldene. Jagtbetjentene påstod, at greven altid benyttede ekspansionskugler, men det var jo muligt, at et skud, affyret på meget nært hold, ikke afstedkom så store forstyrrelser. Prøver herpå foretaget på husdyr havde givet meget afvigende resultater; muligheden var således ikke udelukket.

Men selv om der ikke fra sårets beskaffenhed kunne sluttes til dets årsag, var den omstændighed, at kuglens bane snarere syntes at gå fra oven lidt skråt ned ad gennem legemet, besynderlig, når man antog, at skuddets afgang skyldtes grenen på en ung gran. Det ville da være langt naturligere at antage, at dens bane i så fald ville have vist opad gennem legemet.

Det var imidlertid ikke muligt at komme videre ad denne vej. At skuddet skyldtes overførsterens gevær var urimeligt at antage, hvis han havde benyttet ekspansionskugler, men selv om han hævdede dette, havde undersøgelsen vist, at hans

beholdning var kun en tredjedel kugler af denne art, og det var jo dog muligt, at han kunne huske fejl med hensyn til ladningen.

Dette forsåvidt det oplyste angik. Men der var i sagen enkelte momenter, der, som hr. v. Below havde berørt, ikke fandtes oplyst i de selskabet tilstillede akter. Max kaldte det tilbageholdte med et fra fransk proces lånt navn "det hemmelige dossier". Hvad dette hemmelige dossier indeholdt, fremgik naturligvis ikke af udskriften, men det kunne være, at det på to punkter var af meget stor betydning.

For det første angik det sikkert overførster Hartkopfs personlige forhold, og det fremgik af akterne, at Hartkopf var gift med en ung, smuk kvinde, der tidligere havde været en art selskabsdame på Tarnow. Det stod at læse imellem linjerne, at forholdet mellem grevinden og denne unge dame havde været ret inderligt, endog usædvanlig varmt efter deres indbyrdes forhold, at det var blevet køligere under processen, endog uvenligt, ligesom det fremgik af enkelte forhør, at greven satte megen pris på sin overførsters hustru, og at denne elskede sin kone lidenskabeligt, men forfulgte hende med skinsyge.

Hvor stor betydning disse omstændigheder havde for sagen, fremgik ikke af udskrifterne, men det var utvivlsomt, at *det hemmelige dossier* beskæftigede sig meget indgående med disse ting. Der lod sig imidlertid intet positivt udlede heraf, det var klart, men for spørgsmålet om overførsterens troværdighed ville dette dossier være af yderste betydning.

Det andet spørgsmål, *det allerhemmeligste dossier,* angik grevinden. Grevinde Maria Pia v. Frankenberg var født komtesse Strachwitz, af en gammel, fornem polsk adelsslægt;

hun var nu 28 år, meget smuk, meget åndrig og ubetinget egnens første châtelaine. Hendes skønhed var af en egen blid art. Hun mindede i ansigtsudtryk slående om portrættet af grevinde Potocka, som det er kendt fra det berømte maleri. I hårsætning og klædedragt koketterede grevinde Maria Pia med denne lighed, og af sine nærmeste kaldtes hun altid med dette navn. Forholdet mellem hende og manden var udadtil godt. Egon Frankenberg elskede sin hustru og anstrengte sig efter yderste evne for at opfylde alle hendes ønsker. Hans indtægter var ret store, godserne var udstrakte, og der var knyttet store kalkværker til dem, men udgifterne var heller ikke små, og det kneb ofte med balancen. Frankenberg var ofte i pengeforlegenhed; hans inspektør, en østprøjser ved navn Gramm, var en gammel, dygtig, men meget egoistisk person, der så lidt vel meget på egen fordel.

Det var derfor ganske naturligt, at grev Egon knyttedes ved et ret varmt venskab til sin fætter Eberhard v. Frankenberg, tidligere diplomat og meget velhavende på grund af en arv, som var tilfaldet ham efter moderen, en meget rig englænderinde. Grev Eberhard var ugift; han var, da ægteskabet på Tarnow ingen børn havde, præsumptiv arving til godset og stærkt interesseret i dets fremgang. Han var dertil en meget smuk og behagelig mand, husven og fortrolig på Tarnow, ja man skumlede endog lidt over hans mærkelige stilling i huset og den tavse beundring, han viste "grevinde Potocka". Under processen var der kommet adskilligt op herom; det tilhørte imidlertid alt sammen *det allerhemmeligste dossier* og blev endnu hemmeligere derved, at grevinden få måneder efter sørgeårets udløb havde ægtet den nye besidder af grevskabet.

Det var øjensynligt, at alt, hvad der vedrørte dette, måtte behandles med den største forsigtighed, og Max forstod nu fuldt vel hvorfor livsforsikringsselskabet satte så meget ind på at bevæge ham til at tage affære.

Han var i grunden bedre end nogen anden egnet dertil. Han var beslægtet med Frankenbergs, kendte deres forhold og egnens folk nøje, havde alle betingelser for at få en hver oplysning af autoriteterne, var uangribelig i sin vandel, men på grund af den uret, hans venner og fæller havde tilføjet ham, måske ikke utilbøjelig til at se bort fra den følelse af standsfællesskab, der ville holde enhver anden under i øvrigt lige vilkår tilbage fra at søge at udforske og klarlægge denne mærkelige sag.

Han smilede ved tanken. Og dog, han havde ikke gjort det alligevel, hvis ikke én omstændighed havde været, en omstændighed, som amerikaneren naturligvis måtte kende, og som stod i forbindelse med en lille lyskrøllet dreng, der sov sødt og roligt i en barneseng i værelset ved siden af.

Det var i grunden hele hemmeligheden, let at forklare med ord, men lettere endnu at anskueliggøre ved en lille stamtavle, som Max tog frem af sin skrivebordsskuffe og smilende betragtede.

Af denne fremgik det tydeligt, at søskendene Isa og Maximilian v. Jagow, Isas mand Curt v. Jagow samt Eberhard v. Frankenberg var repræsentanter for det hus, der var grundlagt af den i 1824 afdøde diplomat Egon Maximilian v. Jagow, hvis store tjenester i de ulykkelige år under Napoleonskrigene havde medført hans ophøjelse i grevestanden som besidder af majoraterne Oberwitz og Tarnow, dem han ved sin død havde

efterladt til sin søn Curt og sin datter Clara i ægteskab med grev Egon v. Frankenberg med den bestemmelse, at disse to godser ingensinde så længe der levede descendenter af ham, måtte forenes på samme hånd.

Med den situation, der nu forelå, ville det altså sige, at Maximilian v. Jagow og hans descendenter, hvis grev Eberhard v. Frankenberg skulle dø barnløs, ville blive besiddere af Tarnow.

Max var overtydet om, at denne omstændighed, som for øvrigt var lidet omtalt og derfor ret ubekendt, måtte være oplyst for amerikaneren og hans selskab. Den var i hvert fald en mægtig drivkraft for ham selv i spørgsmålet om hans stilling til pürschjagten på Tarnow.

Men – der stod endnu den vigtige afgørelse tilbage. Hvorledes skulle han uden at opgive sin korrekte, værdige holdning til de mennesker, der uden grund havde såret ham, uden at krænke den dybe kærlighed, han følte til sin hustru, uden at bringe hende i et falsk skær og uden at ydmyge sig, optage den forbindelse med slægten, der var en nødvendighed, hvis han ville påtage sig hvervet?

At han ville påtage sig det, stod ham klart. Det var hans pligt. Han stod i et sådant forhold til slægtens jordbesiddelse, at han ikke kunne skyde hvervet fra sig.

Hvilke end omstændighederne ved grev Frankenbergs død måtte være, så kunne det forme sig således, at han blev den, der var fuldt berettiget til at gribe ind. Det naturligste var at antage, at det måtte have sit forblivende ved det i resolutionen antagne. I så fald ville selskabet være nødt til at udbetale grevinden det store beløb, der indirekte ville komme godset til

gode. For ham ville dette kun have ringe betydning, da Eberhard var en rig mand, og det nystiftede ægteskab godt kunne skænke ham arvinger, men en bekræftelse af det i resolutionen antagne ville i hvert fald blive nået og bidrage til at stille ham og hans børn i sådant forhold til Tarnow, at der deraf kunne flyde store fordele for børnene, når de voksede op. Selv var han inderlig ked af det kølige forhold og ønskede intet hellere end at træde i venlig forbindelse med Ebi, der var en meget elskværdig og varmhjertet ung mand, som Max under hans korte tjenestetid ved samme regiment som han havde omfattet med varmt venskab, et venskab, der aldrig var brudt, men på grund af forholdene løsnet. Grevinden på Tarnow havde Max aldrig rigtig kunnet lide. Han kendte hende kun lidt; hun var blevet gift med greven, kort før han forlod tjenesten, men han havde aldrig sat pris på hende; dog var det ikke umuligt, at hans opfattelse af hende kunne ændres. Skulle der derimod vise sig andre kombinationer, kombinationer, hvis mulighed ikke var udelukket, men hvis sandsynlighed beroede på *det hemmelige dossier*, ja, så lod det sig slet ikke overskue, hvor stor en betydning for Max og hans hus denne sag kunne få.

Egentlig ventede han ikke noget, han havde ikke en gang efter læsningen af akterne nogen bestemt formodning, den lod sig reelt ikke grunde på det foreliggende; men han nærede en brændende lyst til at trænge til bunds i sagen, og han forstod, at den officielle undersøgelse havde været lammet på enkelte punkter af en sej, hemmelig modstand, som måtte brydes, og som han følte, han kunne bryde.

Klokken var halv fire, da han gik til ro. – Det stod så klart for ham, at han måtte tage hvervet op, men han var for træt til at

tænke nøje over, hvorledes sagen skulle gribes an, kun dette følte han, at med Clärchen kunne han ikke diskutere sagen.

Og det var i grunden uheldigt, for på alle andre spørgsmål end netop dem, der vedrørte Øvreschlesien, var Clärchen forbavsende klog og klar.

Nå – han fik se tiden an og sove på det.

4

Klokken 1 næste formiddag rullede en elegant ekvipage op foran døren til det hus, hvor Max Jagow boede. Lille Max stod i vinduet og henfaldt i begejstring over de dejlige hypheste, der dansede skummende under det pletterede seletøj. Hans fader mumlede noget om vognmandskøretøj; det var grev v. Jagow, der mindedes de schlesiske dage og grevernes livréer.

Det ringede, pigen kom ind med et kort. Mr. Archibald Clavering Stead og hustru ønskede at hilse på greven og grevinden.

Archibald Clavering Stead – det måtte være assurancemanden. Men hvad ville hans kone?

Clärchen protesterede blidt, men selvfølgelig, de måtte modtages.

Mrs. Stead viste sig at være en af disse strålende amerikanerinder, om hvem enhver, der har mødt dem på rejser, bevarer mindet. Smuk, elegant, indsmigrende, i stand til at bibringe enhver det indtryk, at han eller hun ene og alene optog hendes tanker, en dame, der vandt alle, og hvem alt klædte, hvis komme syntes naturligt uden forklaring, og hvis bortgang efterlod et savn.

Mrs. Stead talte flydende tysk, hun vandt ganske Clärchens hjerte, og det uagtet den samme Clärchen ikke var fri for at være dygtig jaloux. Mr. Stead sad ret tavs og nød i sikker ro sin hustrus triumfer. Hvad man egentlig talte om erindrede ingen, kun blev det en aftale, at grev Jagows skulle spise til middag på Continental sammen med amerikanerne den aften, og at man sammen skulle høre Siegfried på operaen.

Clärchen var begejstret for Wagner, mrs. Stead elskede ham.

Da amerikanerne efter et besøg på tre kvarter rullede bort i deres ekvipage, fandt familien Jagow, de små iberegnet, dem herlige, og det faldt ikke en gang Clärchen ind at spørge, hvorfor i alverden de var kommet.

Max vidste det nok, men han smilede stille for sig og talte ikke om det. Han ventede blot på at se, hvorledes sagen ville udvikle sig. Hans lyst til at påtage sig hvervet voksede fra time til time, og han anede, at mr. Stead havde villet benytte sin fortryllende hustru til at fremme sine planer, hvorledes vidste han ikke endnu. Men det ville vise sig, om han gav tid, og han gav tid.

Det varede heller ikke længe, inden forklaringen kom. Da Max hen på eftermiddagen besøgte sin stamcafé, hvor han mødtes med en del tidligere officerer, der ligesom han havde ombyttet den aktive tjeneste med civile erhverv, en café, der af denne grund mand og mand imellem bar navnet A.D.-klubben, bestormedes han fra alle sider i anledning af en notits, der indeholdtes i morgenbladene, og hvori det fortaltes, at den amerikanske millionær mr. Stead, der med sin fortryllende hustru var ankommet til Berlin og havde taget en suite værelser i besiddelse på Hotel Continental ved Friderichstrasse Banegård, agtede at opholde sig i nogle uger i Tyskland. Millionæren, hvis hustru var af tysk-amerikansk slægt, agtede at besøge forskellige fornemme tyske herresæder; hans hustru var nærbeslægtet med en dame, der var gift med en grev v. Jagow af den ansete øvreschlesiske familie af dette navn. Temaet varieredes i de forskellige aviser; særlig den evangeliske

prøjsiske adels organ og de schlesiske godsejeres blad samt det katolske hovedorgan bredte sig om millionæren og hans besøg.

Max smilede og forstod hensigten. Middagen forløb fortræffelig, operabesøget ligeledes og senere besøg på gallerier og i teatre ikke mindre udmærket. Nyheden bredte sig til de små lokale aviser og i løbet af otte dage var grev Max v. Jagow bekendt i det hele Preussen, men særlig i dette kongeriges schlesiske provinser som gift med en dame, der var nær beslægtet med Astor, Jay Gould, Rockefeller, Vanderbilt og alle de store, der i Europas fantasi har afløst stormogulen som besiddere af alle Golcondas skatte.

Max Jagow tav og smilede, Clärchen læste ikke aviser, men morede sig fortræffeligt i amerikanernes selskab uden at ane, at hun fra sin stille, lidet omtalte egenskab af hindring for sin mands militære karriere var blevet samtaleemnet rundt på de schlesiske slotte, blevet den eventyramerikanerinde, som Max v. Jagow havde fremstillet for sin slægt i et grundfalsk lys.

Det kunne Max virkelig have sagt straks. Herregud, det var tåbeligt at skjule for sine venner og slægtninge, at han havde ægtet en amerikanerinde; han måtte vide, at rundt om på godserne sad mange nydelige, excentriske grevinder og châtelainer, hvis stamtræ havde rod på Cincinnattis svinemarkeder. Amerikanere var amerikanere, deres våbenskjolde var de gyldne dollars, der noteredes i samme kurs ved Oderen som ved Themsen og Seinen, nøjagtig samme kurs som ved St. Lawrence floden.

Havde ikke den store Bismarck udtalt, at det tyske folk med al sin ærbødighed for hævdvundet ry og sin respekt for sine feudale institutioner, bøjede sig med undren for en engelsk

lord, en fransk markis, en russisk fyrste og last not least en amerikansk millionær?

I sammenligning hermed blegnede den traditionelle schlesiske greve og blev til meget lidt.

Således talte Bismarck, og som det hyppigt hænder, jernkansleren havde ret, han kendte sine prøjsere såre godt.

Max Jagow blev i løbet af otte dage en meget omtalt og vel anset mand blandt de "østelbiske junkere", særlig blandt dem, der har deres faste borge ved Oderen, fra denne flod træder ind i Prøjsen ved Oderberg og til den forbi Breslau flyder ud i det store nederschlesiske sletteland.

Mr. Stead talte ikke om forretninger, det hastede ikke; han lod Max forstå, at sagen kunne vente, og jo mere de to lærte hinanden at kende, des mere voksede deres gensidige behag.

Mr. Stead var en dygtig energisk mand, der aldrig talte om sin business, men aldrig slap den af syne. Det var, som om hans selskab voksede i styrke for hver dag, han opholdt sig i Berlin, og det uden at han tilsyneladende foretog sig det mindste for at passe sin forretning.

Kun pressen fulgte ham; ikke påtrængende, men meget indtrængende og dråbevis indpodedes det berlinerne og kongeriget Preussens indvånere, at der iblandt dem færdedes en meget stor mand, amerikaneren mr. Stead, hvem de havde at interessere sig for og følge med opmærksomhed. I anden række, tilsyneladende ganske tilfældigt, ganske beskedent blev de så mindede om livsforsikringsselskabet *The golden Eagle of New York*, men de mindedes med stor vægt, og agenterne arbejdede med dampmættet energi.

Det var forunderligt, så selskabet i de dage tegnede forsikringer.

Amerikanere er og bliver amerikanere, enkeltvis er de storartede, deres kvinder bedårende, deres mænd som stål, i Europa er det en sjælesvir at træffe dem.

Guderne være dog lovet for oceanet, der ligger mellem os og dem.

5

Mr. Stead gav en lille herremiddag hos Adlon & Dressler, Unter den Linden. Indbudte var Eagles tyske bankforbindelse, en bankier fra Leipzigerstrasse, den amerikanske charge d'affaire (ambassadøren var bortrejst), grev Max v. Jagow (i aviserne betegnet som millionærens fætter) og – greve Curt v. Jagow til Oberwitz, en svoger til grev Max og en god bekendt af millionæren fra et ophold i Cannes.

Curt Jagow var lidt flov ved at møde Max. Mens giftermålet, der havde skilt Max fra den schlesiske slægt, ikke havde været årsag til noget virkeligt sammenstød mellem ham og hans venner, tværtimod, man var gledet stille fra hinanden, så havde Curt, der ikke var særlig velbegavet, taget sagen meget heftigt og fornærmet Max ikke lidt. Nu var han flov. Max havde aldrig holdt af svogeren, der var en korthalset, korthåret, kortsynet og kortåndet junkertype, hvis horisont var stærkt begrænset af Oderen og bjergene ved Schneekoppe, hvis verden var hans kreds, hvad enten denne betegnedes af de flade tage i Oberwitz eller af de store skove ved Tarnow. Han havde tilbragt sin ungdom i forskellige smågarnisoner og var nu mere end noget andet jæger, der i mangel af franskmænd skød harer og fasaner.

Han var familiens hoved og gift med Max' eneste søster, der beundrede sin mand med en sand tysk kvindes hengivne beundring, var hans støtte, et legemligt og åndeligt overtyende på godset.

Max kom sin svoger venligt i møde, og det lettede en sten fra Curts hjerte; efterhånden som dineren skred frem, voksede der hos Curt den følelse frem, at Max og han i grunden hørte

sammen, sad her i dette selskab af forretningsmænd som repræsentanter for den slægt, der havde båret fædrelandet frem til sejr og storhed.

Han spiste godt, han blev rødere og rødere i kammen, indtil han nåede det punkt, hvorover han aldrig skred, vant som han var til at byde sig strabadser også *in Baccho*. Men så fornyede han venskabet med Max, alt mellem dem skulle være glemt, og den nye tid skulle besegles ved et ophold på Oberwitz, nu da harejagterne gik ind.

Mr. Stead var en ypperlig skytte og havde ofte gjort Curt rangen stridig ved dueskydningen på Rivieraen. De schlesiske massedræberier af alt vildt havde vakt hans nysgerrighed, og ved desserten blev aftalen truffet og beseglet med et glas guddommelig madeira, mod hvis tørhed Saharas sand var et vandfalds skum. Mr. Stead med hustru, grev Max v. Jagow med hustru og børn blev indbudte til at overvære jagtsæsonen på Oberwitz. Afrejse om ganske få dage. Der udbragtes en toast for damerne, og den hilsedes med stor begejstring.

Ved kaffen trådte mr. Stead hen til Max og tog et jernfast tag i hans arm:

"Dear count," sagde han, "De er af mine folk, ingen snak, ingen spørgsmål, forståelse som et snapshot, ikke ud af linjerne og en holdning som en fløjadjudant. Hvis De har tid i morgen kl. 11, beder jeg Dem møde mig på vort selskabs kontor og medtage akterne i sagen Frankenberg, Tarnow. – Ikke sandt?"

Max nikkede. –

Yankee'en tilføjede:

"De vil ikke tage mig det ilde op, at jeg endnu i aften meddeler Dem, at vort selskab har åbnet Dem en kredit efter

Deres nærmere ønske hos vor korpulente ven af Israel der henne; skulle denne kredit ønskes udstrakt til vor udmærkede vært, der undertiden, når konjunkturerne har været mindre heldige for agrarerne, minder om en flod, hvis seng viser enkelte tørre steder, så er det en selvfølge, at den kan udstrækkes."

Max rynkede brynene.

"Ingen rynkede bryn, dear count. Sagen ligger i Deres hånd. De er en gentleman, og jeg stoler fuldt ud på Dem. Jeg siger Dem dette en gang for alle, det vil ikke være nødvendigt, at vi mere kommer tilbage til dette emne. – Mine herrer! Hvorledes ville det være, om vi tog en vogn og undersøgte programmet i det uovertræffelige etablissement Wintergarten?"

Dette gjorde de. – –

6

Mr. Stead var i strålende humør; det var han altid, når "the matters" gled "smoothly" fremad, og det gjorde de øjensynlig; for mr. Stead gled sagerne altid glat fremad, og det var vel grunden til, at hans humør var det bedste i de forenede stater.

Max traf ham til den aftalte tid på selskabets kontor og afleverede akterne. Amerikaneren gned hænderne og smilede.

"Nå, dear count, what next?"

Max rystede alvorligt på hovedet:

"Jeg ved det ikke, alt beror på *de hemmelige dossiers*."

Mr. Stead lo:

"Et fortræffeligt navn, netop de hemmelige dossiers. Det er dem, det hele gælder. Hvad tror De?"

"Intet," svarede Max. "Jeg er ret personligt interesseret i sagen, som De vel ved, og derfor er jeg bange for at udtale nogen forudfattet mening. Men jeg ville sætte megen pris på at erfare, hvad De tror."

Mr. Stead lænede sig tilbage og tog et par dybe drag af sin cigar; mr. Stead røg meget og røg meget stærk tobak.

"To speak frankly," begyndte han, "jeg tror ikke på vådeskud. Jeg ved meget godt, hvad De vil indvende. Omstændighederne synes at bekræfte det; jeg er ikke blind for, at den fremstormende hjort, hele den excitement, der hviler over scenen, jægernaturen, kort sagt alt det i hele sceneriet, der lugter af skov og dyr, taler derfor. Men De må ikke glemme, at hele dette fortræffelige sceneri skyldes en født jæger – overførster Hartkopf. Det er besynderligt at se, hvorledes denne hjort spiller hovedrollen i dramaet, hvorledes alt grupperer sig

om hjorten, hvorledes dens indvolde dissekeres og gennemsøges, hvorledes dens sår sammenlignes med grevens. Kort sagt, hvor "waidmännisch", som I tyskere ville sige, det hele er arrangeret. Har det ikke forekommet Dem påfaldende?"

Max rystede på hovedet.

Mr. Stead fortsatte:

"Selvfølgelig, De er selv, undskyld mig udtrykket, inderst inde en 'østelbisk junker', det hele falder Dem naturligt. Lad gå, det er måske også naturligt eller i hvert fald meget naturligt arrangeret, men De glemmer, at den eneste hjemmelsmand for alt dette jagtsceneri er overførsteren Hartkopf."

"Og kusken, mr. Stead," faldt Max ind.

"Kusken selvfølgelig. Men ærlig talt, hvad udelukker, at der mellem kusken og overførsteren kan være en vis forståelse? Nå, det er jo muligt, at der ikke er det, men De må huske på, at kusken intet har set, før overførsteren kaldte på ham. Han har ikke set overførsteren komme; det er tænkeligt, at denne er kommet først; han kan have skudt hjorten, inden greven kom, lagt alt til rette for sceneriet. Tør De nægte det?"

Max rystede på hovedet:

"Det er meget lidt sandsynligt, men i hvert fald måtte det så være et mord, forøvet af Hartkopf. Det var naturligvis tænkeligt. Der har været noget imellem Hartkopf og greven."

Mr. Stead nikkede. –

"Ou est la femme. – Netop."

Max fortsatte:

"Men i så fald ville man sikkert have forfulgt dette spor; der var jo slet ingen grund til at skåne Hartkopf, som jeg for resten kender som en prægtig mand."

"Men hidsig og skinsyg?"

"Naturligvis hidsig – men alligevel – nej, det kan ikke være det, og i hvert fald ville dette da være uden betydning for selskabet."

Mr. Stead så skarpt på Max:

"Hvis det kun drejede sig om Hartkopf, ja – men det er ikke givet, at det forholder sig således. Det er min overbevisning, at overførsteren har dræbt greven af motiver, der, når de først trævles op, vil føre os meget vidt. Der er en højst romantisk historie skjult under denne omhyggeligt arrangerede jagtscene, der skyldes redskabet i de tragiske begivenheder, overførsteren Hartkopf."

Max så tvivlende op:

"Og årsagen?"

Mr. Stead smilede.

"Det hemmelige dossier – det allerhemmeligste dossier, om De vil, kan sammenholdt med et vist ægteskab, der blev indgået få måneder efter sørgeårets udløb, give løsningen på gåden."

Max sad tavs nogle minutter, så rystede han atter på hovedet:

"Nej, det er ikke muligt – det vil sige, muligt er det, men højst usandsynligt. At Hartkopf af grunde, som jeg påtager mig at opklare, kunne have skudt Egon, er tænkeligt. Det ville ikke ligne manden, der nærede en dyb hengivenhed for sit herskab, men det vil i hvert fald afhænge af de grunde, som vi ikke kender. Dog, imod denne antagelse sætter jeg undersøgelsen, der ret indgående har beskæftiget sig med denne antagelse, og som sikkert ikke ville have forladt den, hvis der havde været det mindste, hvorpå en grundet overbevisning kunne bygges. Der er end ikke rejst sag mod Hartkopf for vådedrab; man har

ganske set bort fra den mulighed; man har antaget det for usandsynligt, at det dræbende skud skyldtes hans våben."

"Netop," afbrød amerikaneren, "og det er denne ilfærdighed, der vækker min mistanke. Hvem er nemlig *man* – kredsens politiøvrighed, beslægtet med og i venskabeligt forhold til den nuværende ejer af Tarnow, grev Eberhard Frankenberg."

"Ebi er hævet over enhver mistanke," faldt Max ind, "for Ebi indestår jeg, han er den ædleste, mest rettænkende mand på jorden, ingen mistanke kan falde på ham. Han var Egons bedste ven og besad hans fulde fortrolighed."

"Men ikke desto mindre gifter han sig med hans enke et år efter hans død."

Mr. Stead så ironisk op.

"Det er hende," svarede Max. "Så længe Egon levede, ville Ebi aldrig have kunnet undfange den tanke at krænke sin bedste ven i hans ægteskabelige rettigheder."

"Så længe Egon levede," fortsatte amerikaneren med et underfundigt smil. "Netop, men når han nu døde. Jeg kender lidt til de sager; Egon Frankenberg var måske meget forelsket i sin kone, men næppe lykkelig i sit ægteskab. Vi træffer i akterne en ung dame, kaldet fru Mirzi Hartkopf, grevindens fortrolige og tidligere selskabsdame; vi træffer i pressen antydninger af et forhold mellem den afdøde greve og denne unge dame; vi kender en prægtig mand, der er gift med hende, vi ved, at han er hidsig og skinsyg. Lad os nu kombinere alt dette og så for resten ikke fortabe os i ørkesløs diskussion, før vi ved noget mere. Det er min mening – det har været min mening hele tiden, så længe jeg har kendt sagen. Hartkopf er drabsmanden, hans hustru er den direkte årsag til voldshandlingen, den ædle

Ebi er den skjulte årsag, og den skønne grevinde Potocka er den uskyldige tilskuer til det hele. Desuden," her smilede mr. Stead med et ægte yankeesmil, "er det hende, som *The golden Eagle of New York* skal udbetale de 600.000 mark, hvis *the golden Eagle* lader sig overliste, hvad *the golden Eagle* imidlertid forbandet nødig gør. Hvad siger De, hr. greve?"

Max tav. Han kunne ikke nægte, at han selv havde været inde på mange kombinationer, men så skarp en form havde de ikke antaget for ham. Det var jo en mulighed, men kun en af mange, og hvorfor skulle det netop være den rette? Amerikanerens sigtelser mod personer, der stod ham nær, sårede ham desuden.

Mr. Stead fortsatte:

"Jeg er ikke blind for, at der ligger en fare i at arbejde med en sådan forudgivet mulighed. Men det er kun en fare for mig, der tror på den. For Dem er det ikke nogen fare, tværtimod, det giver Dem et udgangspunkt, letter Dem grupperingen af fakta, viser Dem vejen, De skal gå. Kort sagt byder Dem tusinde fordele."

Max smilede tungt.

"Hvilke?"

"Den sikrer Dem for stedse *the golden Eagles* bevågenhed, forstår De – det er ikke så lidt."

Max lo.

"Det er noget, indrømmet."

Yankee'en rejste sig og voksede et par tommer.

"Hr. greve, jeg tager Dem det ikke ilde op, at De ler; De kender ikke *the golden Eagle*, men det gør jeg. Vort selskab vejer

adskillige schlesiske grevskaber op med det tidobbelte, måske en hel prøjsisk provins – never mind.

Som De vil forstå, drejer det sig her ikke om beløbet. Vort selskab arbejder således, at de assurancer vi udbetaler, langt fra at skade os kun kan gavne vor virksomhed. Det er jo for at udbetale disse forsikringsbeløb, vi arbejder, og udbetalingen ville være en god reklame for os. Men det gælder et principspørgsmål. Som sagen ligger, kan vi ikke uden meget stor fare for roen i vor indre udvikling udbetale beløbet uden proces, og proces er det, som vi mest af alt må undgå, da den, uden hensyn til sit udfald, kan skade vort selskab. Vi er derfor beredt til store ofre i denne sag, endog meget store ofre.

Vi er for store til at være smålige, men vi er også for store til at fravige hævdvundne principper.

Vi forstår hinanden!"

Det varede lidt, inden de to herrer fandt tonen igen; men de forlod kontoret for i fællesskab at besøge deres våbenhandler og komplettere deres jagtudstyr til opbruddet den næste dag, og denne afbrydelse skabte atter det venlige forhold mellem dem.

Clärchen og mrs. Stead benyttede dagen til indkøb Unter den Linden og i Leipzigerstrasse. Det var jo aftalen, at familierne rejste sammen til Oberwitz, og den fortryllende amerikanerinde havde langt lettere spil med Clärchen, end hendes mand havde med Max. Clärchen havde overgivet sig på nåde og unåde til sin nye veninde. Ja, det gik endogså så vidt, at de begge til sidst troede, at de var beslægtede, og levede sig så fast ind i denne illusion, at den forekom dem at være historisk sandhed.

Clärchen følte, at i mrs. Steads selskab kunne hun tage kampen op med alle Schlesiens grevinder på en gang, og det kunne jo ikke nægtes, at var der noget, hun hjertensgerne ville, så var det at vise disse stive, indbildske godsejerfruer, at hun, Max Jagows hustru, var meget smukkere, meget klogere, meget mere velopdragen og meget bedre end de.

For det sagde selv mrs. Stead, at hun var, og mrs. Stead var bedårende. Desuden var lille Max en lille greve, der hørte hjemme på et slot, og Elisabeth var nydeligere end nogen lille prinsesse.

Det sagde mrs. Stead også. – – –

Sidst i oktober forlod mr. og mrs. Stead i følge med ritmester a. D. grev Maximilian v. Jagow med familie Berlin for at tage ophold på Oberwitz, kreds Oppeln, provins Øvreschlesien, og deltage i efterårsjagterne der. Det stod i bladene, så det vidste alle mennesker.

Tarnow

1

Tarnow er en borg, som tempelherrerne i det 14. århundrede byggede på et stejlt kalkfjeld, hvor Oderen i et bredt knæ bøjer sig om klippefoden. På afstand ligner den en kirke, den er bygget som et T, og hvor stregerne mødes, knejser et bredt tårn med fladt tag og krenelerede hjørner, piasterstilen som den findes trindt om i dalene ved de store floder. Fra tårnet vajer Frankenbergernes fane gul og rød, og om slotsklippen ligger en stor, halvvild park, hvis træer luder over klippeskrænterne mod den gule, dovent glidende flod. Parken taber sig i skove, der strækker sig milevidt mod vest, de kongelige skove, der med deres rige fyrretræsstammer står som et længelevende minde om "der alte Fritz", som, efter at Schlesien var dyrekøbt med meget blod, fredede skove og sikrede sit navn mod glemsel ikke alene som krigens, men mere end dette som fredens herre.

På de tre sider er borgen Tarnow fri. Lige overfor klippen ligger en ø i floden, dækket af kort krat, en såkaldt vildtremise, hvor det vrimler med agerhøns og fasaner, og hvorfra harerne ved aftentid hopper ned til floden for at drikke. På den anden side ligger, skærmet af høje diger, så vidt øjet rækker frugtbare enge og marker, og hvor kridtklipperne hører op, nogle tusind fod på hver side af borgen, løber de samme diger beskyttende i syd og nord, værnende den frugtbare Oderdal mod floden, der til tider kan svulme og rive stakke og hytter med sig i vild hvirvel.

En halv mils vej mod syd, hvor den gamle prøjserkonges landevej fører over floden på en mægtig bro, ligger højt på skarpe kridtbakker byen Oberwitz med sine lave, flade, polske

huse, sine krumme gader med toppede sten og sine kalkstensgærdede haver. Over broen, byen og dens kirke knejser slottet Oberwitz, bygget i kvadrat om en slotsgård med brede fliser, et slot i barokstilen, uden tårne, men med blåt, blinkende tag, på sine terrasser, herskende over byen, floden og Oder-dalen. Fra Oberwitz' vinduer ser man tydeligt tempelherreborgen Tarnow i det fjerne, men fra Tarnow flyder slottet Oberwitz sammen med byen, så kun de høje hvide kalkovne bag den rager op over tage og skorstene.

Tarnow er en ensom, stolt og ridderlig borg, Oberwitz et rigt slot i en broget, levende polakby, men både Tarnow og Oberwitz er typiske schlesiske godsejersæder, og under deres vinduer flyder Oderen med sine både og sine hvæsende hjuldampere, en magelig landevej for dem, der har tid, en gul, bugtende slange, der spreder velstand, men krummer sig i skum hvert årti eller så og tager, hvad den gav.

Oberwitz var et fortræffeligt indrettet sted. Plads var der nok af. Husets frue, grevinde Isa, havde ligesom broderen Max et velafvejet, ægte tysk sind blandet med engelsk praktisk sans; hun forstod såre godt pengenes værd og var egentlig økonomisk, men landbruget, som hendes mand drev selv, og kalkværkerne kostede store summer, det kneb undertiden, og det sporedes også i huset, hvor en stor del af det umådelige rum var ubenyttet. Men så forstod grevinde Isa på den anden side i de gode år at skrabe til sig og forsyne den del af slottet, hvor familien boede, med gode og solide sager, der mellem de mange feudale minder i oliemalerier og svære, forgyldte skabe dannede en behagelig overgang til nutiden.

Mrs. Stead, der var meget kritisk, måtte indrømme, at selv om hun i New York havde set møbler og nips til langt større værdier, så havde hun aldrig mellem moderne tæpper og bric-à-brac set et miniaturbillede af gamle Fritz' egenhændige signatur til husets oldefader, et maleri af dronning Louise, skænket af allerhøjstsamme til husets bedstemoder eller tolv Frankenberger og Jagower på rad på en væg, malede for at hænge netop der og aldrig flyttes.

Netop dette, at alt var anskaffet til huset, hørte med til det og delvis havde hørt med til det i hundreder af år, gjorde, at øjet gled forbi det lidt slidte, fæstede sig ikke ved det, der var ude af kurs, men dvælede med misundelse ved det, der ikke kunne skaffes for penge.

Dette er for en raffineret moderne slægt af handelens og industriens stormænd den uopnåelige charme ved den feudale besiddelse.

Mrs. Stead beundrede dette, hun forstod at vurdere det, og det imponerede hende. Clärchen var reserveret, fuldkommen korrekt, men meget tavs. Isa var nok venlig, men hun havde en klar følelse af at være på krigsfod med denne svigerinde, der, efter i seks år at have været familiens mørke punkt, pludseligt opforgyldt af amerikanske millioner, der ikke en gang var hendes egne, tonede frem i det fjendtlige land og viste sig at være en ægte, nordtysk Gretchen, bly, beskeden, men nok ikke så lidt stærk alligevel. Det så man af hendes holdning.

Herrerne klarede sig bedre, det gør herrer nu engang, fordi livet så at sige har rystet dem mere sammen, bragt dem ansigt til ansigt med medmennesker i de forskelligste situationer og med de forskelligste formål. Curt følte godt, at mellem ham og

svogeren lå der seks år i halvt fjendskab, helt godt blev det aldrig mere. – Han forstod også, at mellem amerikaneren og Max var der en art fortrolighed, noget der bandt dem sammen; hvad det var, vidste han ikke, men det var der.

Som vært var Curt ypperlig, lidt lad, lidt sær, men altid parat til at stille sine goder til gæsternes disposition, og der var fuld frihed til alt. Jagterne begyndte med stor harejagt over markerne bag Oder-dalen på Tarnow. Grev Ebi skulle lægge for, og derefter skulle det gå slag i slag på nabogodserne på begge sider af Oderen.

2

Der var et par dages pause, før jagterne gik løs. Mr. Stead var en fortræffelig fodgænger, og Max brændte af begærlighed efter at opfriske de gamle minder. De to herrer fulgtes ad vejen, der fører fra Oberwitz til Tarnow, og amerikaneren pegede mod det hvide tårn i det fjerne, hvor den rødgule fane vajede:

"*Hic Rhodus hic salta!* Ikke sandt, der skal springdansen trædes."

Max bøjede hovedet.

De fulgte vejen, til de nåede det punkt, hvor de store skove begyndte. Luften var kold og klar, det var tidlig på dagen. De bøjede ind ad en skovvej og gik langsomt fremad gennem sandet dybere og dybere ind i den mægtige skov.

Der er over de schlesiske nåleskove en egen tavs vælde. Det er ikke Danmarks bladløse bøgeskov ved vintertid, hvor stammerne tegner sig sorte med de rimdækkede grene, ikke Sveriges og Norges skovklædte bakker og klipper, hvor søerne glimter mellem buske, og birken hænger hvid og svaj over trunter og kær. Det er stiv, støt, tæt nytteskov, dækket af mossets bløde tæpper, vid og uendelig, træ ved træ, hvor granduften først beruser, siden lægger sig lunt og skærmende om vandreren og drager ind mod centrum dybest inde i den endeløse skov, hvor alt er fred.

Hist og her rejser en vældig stamme sig mellem dværgene omkring dens fod, så ligger en stor firkant øde og glat med stubbe og græs, så tættes skoven atter, men øjet møder aldrig noget nyt, det er altid noget, man har set før, men noget man aldrig bliver træt af at se igen. Det er nåleskoven, hvor tunge

sagn fødes, sælsomme eventyr, der klinger gennem tiderne, hvor skoven bliver levende, noget der handler og hævner, som kun nåleskov kan.

Overførsterboligen på Tarnow ligger dybt inde i skoven. Den er ganske jævn og tarvelig, to store lindetræer skygger over dens indgang, dens have er lille og fuld af frugttræer; allerede i det fjerne hører man glammet af de årvågne hunde, der med rasende gøen slider i hundegårdens jernstænger for at slippe ud.

Mr. Stead blev stående ved havens gærde og så på huset og dets omgivelser. Hidkaldt ved hundenes støjen trådte en ung kvinde ud af hoveddøren og så sig spejdende om.

Herrerne betragtede hende nøje. Hun var ung, højst 24 år og meget smuk, slank og smidig, tarveligt klædt, men med en sikker og fin smag, hvor hver detalje var beregnet og benyttet. Det slog straks begge, at hun lignede den typiske østrigske hovedstadsdame, der er blevet en stående type i dette lands vittighedsblade. Mørk var hun, sydlandsk at se til, men meget graciøs; da hun blev opmærksom på herrerne, stod hun et øjeblik ligesom ubesluttet, så rettede hun sig, og hele hendes holdning og minespil udtrykte dette: se på mig – sådan et syn havde I vel ikke ventet ude i denne urskov.

Hun kendte dem ikke, Max mindedes heller ikke at have set hende før, det måtte være Mirzi, overførster Hartkopfs hustru, hende, om hvem det hemmelige dossier indeholdt enkelte betydningsfulde, men til offentliggørelse ikke ret vel egnede detaljer.

Max gik frem og hilste og sagde sit navn.

Han fik et blik, der skar dybt ind, men straks blev taget tilbage for at kastes på hans ledsager.

Amerikaneren betragtede damen med samme blik, hvormed han plejede at mønstre obelisken fra Luxor eller en anden officiel seværdighed. Herrerne var åbenbart ikke af den rette art, og fru Hartkopf kunne hurtigt og uden at gå tabt af nogen øjenduel overlevere dem til sin ægtemand, der et øjeblik efter trådte ud af døren for at se, hvad der opholdt hans hustru.

Overførster Hartkopf var en fuldstændig modsætning til sin hustru. Høj, svær, lys som en fløjmand i et brandenburgsk grenaderregiment, brun og vejrbidt, ret en pragtkarl af en jægersmand, med lyse, trofaste øjne og et venligt, åbent smil. Han kendte straks Max og strakte armene ud mod ham med en sådan inderlighed i sin glæde, at mr. Stead, der stod opmærksomt iagttagende ham, begyndte at tvivle om rigtigheden af sin hypotese.

I denne mand var der ikke svig. Men da mr. Stead i det samme skottede hen til fru Mirzi og sendte hende et blik, som han sjældnere anvendte overfor obelisken fra Luxor, for til gensvar at modtage et af disse øjekast, der lyser frem over Donau og Seinen med samme kokette glimt, så faldt det ham ind, at et vist vekselspil mellem de to kunne skabe situationer, hvori der tændtes ild i de lyse øjne, og blodet bankede iltert og stærkt mod den rolige jægerpande.

Et pokkers kvindfolk måtte denne Mirzi være, man fik mest ud af hende ved ikke at betragte hende som en i Baedecker med stjerner antegnet seværdighed. Det ville mr. Stead for fremtiden, og det kunne mr. Stead, når han ville.

Hartkopf var meget glad ved mødet, han hilste høfligt på mr. Stead, som Max forestillede for ham, men var snart langt inde i gamle minder. Han holdt Max' hånd fast i sin og talte dæmpet og inderligt om alt, hvad der var sket i de mange år, hvori de to gamle jagtvenner ikke havde set hinanden.

Om grev Egons død talte han kun kort; han sagde selv, at alt, hvad dermed stod i forbindelse, havde lagt år til hans alder, bøjet hans ryg og gråret hans hår; han led ved at tænke derpå, han sagde ikke én men flere gange:

"Havde De så endda været her, min kære, kære grev Max, så havde meget været anderledes – – meget, meget."

Så brød han af.

Mr. Stead var kavaler, han talte dårligt tysk, men hans gode vilje bar ham over vanskelighederne, og den smukke skovriderfrue forstod fuldkomment engelsk, hvorfor hans små hjemlige udtryk, der krydsede det tyske, gav hende anledning til at brillere med sin viden. Hun havde læst i avisen "Oberwitz-Lokalanzeiger" om millionæren, der ventedes på Oberwitz, hver gadedreng i kredsens landsbyer kendte "millionæren", og hun fattede en dyb og alvorlig interesse for denne konge fra hinsides oceanet, der stod overfor hende smilende, civiliseret klædt og gjorde kur på gebrokkent tysk.

Folk, der gjorde kur, forstod hun, det havde alle de herrer gjort, hun havde mødt, og selv om hun var kommet lidt ud af vanen, så rettede det sig nok.

Det var den første amerikanske millionær, der gjorde kur til hende. Amerikanske millionærer kunne altså også gøre kur. Det stod der ikke noget om i aviserne, men det måtte bemærkes og gjorde racen mere interessant.

Herrerne fik et glas schlesisk vin af den berømte sort, som de spøgefulde sachsere kalder "Dreimännerwein", fordi der skal to til at holde på den ene, der har drukket, og om hvilken Fanden selv i en rhinsk folkevise synger: Um mehr zu trinken von diesem Wein, muss man ein geborner Schlesier sein.

Det var Max, men mr. Stead afgjort ikke.

Herrerne opgav at nå hjem til frokost, og man telefonerede over Tarnow til Oberwitz for at undskylde deres udeblivelse. Selv i den schlesiske urskov strækker nutidens opfindelser deres arme ud.

Telefon i en urskov – men det var der.

Fru Hartkopf havde beholdt den gamle kone, der havde styret overførsterens husholdning, før han hjemførte grevinde Frankenbergs protegé som sin brud. Det var klogt af Mirzi og forstandigt af Hartkopf. Maden stod sig ved det, og Mirzi fik tid til at dyrke sin pynt og sine romaner. Overførsteren på et schlesisk gods er, hvor betroet en mand han end kan være, ikke på selskabsfod med sit herskab, men i omegnens forpagterhjem og i byen Oberwitz' beaumonde tog fru Mirzi revanche.

Fru Mirzi var en strålende, men en kostbar juvel.

Efter frokost foreslog Hartkopf en tur i skoven, mr. Stead ville dog hellere hvile sig, men Max var glad ved at gense alt det gamle kendte og fik derved lejlighed til at tale med overførsteren om det, der lå ham på hjerte.

3

Også mr. Stead brugte sin tid vel. Han var 38 år, meget vel konserveret og yderst elegant i sin optræden.

"Amerikanerens frie, utvungne væsen havde hos ham antaget et let skær af englændernes ro og franskmandens elegance", hed det om ham i pressen. Det var umuligt at sige, hvilken nation han tilhørte. Hans hår var gnistrende sort, skilt midt i panden og strøget tilbage, hans ansigt var glat og hans øjne skarpe og grå, men kunne dæmpes til et underligt tungt blik, der trængte dybt ind. I sine ganske unge år havde han været en stor viveur, men allerede med 24-årsalderen havde arbejdet taget ham; 28 år gammel var han chef for et millionhus og gift med den da 18-årige mrs. Stead, som han holdt inderlig meget af, og som han helligede sig udelukkende – når ikke det modsatte var nødvendigt.

Det kunne nemlig være nødvendigt, og mr. Steads erfaringer kunne have ført et meget veltalende forsvar for sådanne forretningsbetingede ægteskabelige eskapader, om han gad. Men det gad mr. Stead selvfølgelig ikke, det var også unødvendigt. Mrs. Stead havde tillid til mr. Stead – fuld tillid.

Amerikaneren fandt fru Mirzi bedårende. Fru Mirzi var virkelig også meget indtagende. Datter af en fattig østrigsk embedsmand havde hun i en pension i Schweiz i en afhængig stilling hos en slægtning truffet grevinde Maria Pia og var hurtigt blevet den unge komtesses intime veninde. Efter sit giftermål havde grevinden taget hende til sig som en art selskabsdame, og i denne stilling havde Mirzi i nogle år befundet sig ganske vel. Så giftede hun sig en skønne dag med

godsets skovrider, alvorsmanden Hartkopf, og drog ind i førstergården som dens herskerinde af navn; om hun egentlig var det af gavn er en anden sag. Husvæsenet tog hun sig som sagt ikke af; mandens kammerater plejede at sige, at hun indskrænkede sig til at pleje sin nydelighed.

Nogle få år havde hun tilbragt i Wien hos en art tante, og disse år var hendes bedste minder; dog udbredte hun sig sjældent derom til sin mands kreds. Det var vel også det sikreste at lade det være.

Mr. Stead kendte Wien ud og ind. Han havde selv indarbejdet selskabet i Wien og i sine unge dage tilbragt 2 år der. Overførsterens strenge jægerstue fyldtes med minder, der sikkert måtte rynke brynene på de brave gamle jægeransigter, der dækkede væggene, og stemme trekløveret, der skabte Tysklands storhed, til betænkelig alvor. Men hvor alvorsfuld end den gamle kejser, jernkansleren og feltmarskallen så ned på de to, det fik ikke hjælpe, de var i Wien, og Mirzi talte "wienerisch" med fortryllende skælmeri, mens yankee'ens øjne lyste ganske gulligt med et lille, gemt, grågrønt glimt, der ventede på en gunstig lejlighed.

Ingen kunne lyve så nydeligt som Mirzi; hun havde ikke det mindste mod sandheden, men den var så underlig tung, den passede hende ikke, hun kunne ikke håndtere den; løgnen lå derimod så let i hendes lille hvide hånd, og hun vidste, hvad den var værd. Herregud, ville folk ikke tro hende, kunne de lade være, hun blev slet ikke vred for det. Men i reglen troede de hende, og det måtte de om.

Fra det lystige Wien trak mr. Stead ganske lempeligt Mirzi gennem øvre Østrig, Mähren og østrigsk Schlesien op til

Øvreschlesien, hvor han ville have hende, og fik hende, ganske uden at hun vidste det, anbragt på Tarnow.

Mirzi fortalte med sejrssmil om sine store dage på Tarnow, om hvad hun kunne fortælle, hvis hun ville, men hun ville ikke, og hun udkastede et lille, meget fint billede af grevinde Maria Pia, som mr. Stead gemte dybt inde i sin barm, hvor *Eagles* dybeste hemmeligheder lå i et jernfast skab.

Om Egon Frankenberg var Mirzi mere tavs. Mr. Stead mærkede, at der var vanskeligheder, og samlede sig til angreb.

"Grev Frankenberg var vel en rigtig tysk magnat, noget lignende min kære, korthalsede ven på Oberwitz eller min fortræffelige ledsager, den brave, pligtopfyldende grev Max. Nej, de østrigske herrer, fru Hartkopf – ikke sandt, det er en anden race – a far better lot isn't it?"

Mirzi drømte. "Grev Egon var måske ikke nogen dyb natur, lidt nøgtern, men ridderlig var han og smuk, meget smuk, men prøjser, prøjser var han. Han plagede livet af sin hustru med sin jalousi, og den nådige grevinde var polsk – ægte polsk af væsen, varm og sprudlende, men så henrivende god og sød."

"De levede altså ulykkeligt sammen?"

"De var ikke lykkelige, men skylden var hans – Herregud, fordi man er gift, er man dog ikke sin mands ejendom; man kan dog vel se på andre, man kan dog vel lade sig beundre af andre, man kan dog vel sværme, uden at ens mand med tunge skridt skal komme anstigende og pukke på sin eneret, som ingen vil nægte ham, når man er alene to, og tiden er til det."

"Selvfølgelig," nikkede mr. Stead. Disse bemærkninger havde sikkert praktisk betydning for fru Hartkopf til daglig. – Han gjorde et spring:

"Er det sandt, at greven tog livet af sig?"

Dette spørgsmål virkede, men det kom jo pludseligt, det måtte understøttes. Han fortsatte:

"Forstå mig ret, kære frue; jeg ved godt, at det skulle jeg slet ikke spørge om. Men jeg synes, vi to er blevet så gode venner, har lært hinanden så godt at kende i den korte tid, vi har været sammen, at jeg nok tør spørge Dem, som sikkert ved langt bedre besked end alle andre, så nær som De har stået det Frankenbergske hus."

Mirzi så officiel ud.

"Jeg ved jo en del, men De må undskylde mig, mr. Stead, det tør jeg ikke betro til noget menneske. Mit navn har været draget ind i denne sag, ja, vil De tro, man har endog vovet i aviserne offentligt at tvivle om min hæderlighed og min ægteskabelige troskab. Tænk Dem, det har jeg måttet tåle og tie dertil for min kære venindes skyld for ikke at røbe, hvad kun jeg vidste."

Mindet om forsmædelsen farvede fru Mirzis kinder røde. Mr. Stead udtrykte højlydt sin væmmelse ved så megen menneskelig nederdrægtighed.

"Grev Egon skulle have kastet sine øjne på sin hustrus selskabsdame," sagde han med et næsten himmelvendt blik.

Det traf – –

Fru Mirzi bemærkede værdigt, at om så havde været, ville hun aldrig have glemt, hvad hun skyldte sin ophøjede veninde. Dette foranledigede mr. Stead til ganske lindt at spørge, om det kunne tænkes, at så kunne have været, og dette spørgsmål besvarede fru Mirzi med de få, men tydelige ord:

"Se på mig, mr. Stead, og sig mig, hvad de tror."

Mr. Stead tog fru Mirzis lille hvide hånd og kyssede den med et galanteri, der skrev sig fra et hyppigt tilbagevendende ophold i Paris. Hos mr. Stead skrev alt sig et eller andet sted fra.

Fru Mirzi blev alvorlig: "Grev Egon er død, og om de døde vil jeg kun tale godt. Mod mig har grev Egon næsten altid opført sig som en gentleman; jeg har intet at bebrejde mig overfor ham og endnu mindre overfor hans frue, den nådige grevinde."

Dette næsten pythiske svar kunne jo i og for sig betyde en del. *Næsten* antydede, at greven ved en eller et par enkelte lejligheder havde været noget andet end en gentleman. Men den rette forståelse af dette kunne kun nås, når man vidste, hvad fru Mirzi forstod ved dette omdisputerede ord. Det var jo ingenlunde sikkert, at en schlesisk magnat ophørte at være gentleman, fordi han overfor sin kones selskabsdame – kort sagt, det var tvivlsomt. Det var dernæst tvivlsomt, hvorledes en dame, der intet havde at bebrejde sig overfor greven – en omstændighed, der igen afhang af, hvad greven var berettiget til at forlange – kunne have mindre end intet at bebrejde sig overfor hans gemalinde. Det afhang nemlig atter af, hvad Hds. Nåde mente at kunne tillade.

Alt i alt var svaret altså noget ufyldestgørende og måtte belyses noget stærkere. Mr. Stead gjorde, hvad han altid med held anvendte på kontinentet, han blev brusque og yankee.

Han sagde i en lidt hastig tone:

"Man har før set en hustru skyde en dame mellem sig og sin mand, hvad enten det sker for at holde ham fast eller – hvad der hyppigere vil være årsagen – det sker for selv at få albuerum. Det sker hos os – hundreds of times."

Mr. Stead lænede sig tilbage og så op i loftet.

Fru Mirzi fandt det passende ikke at svare; hun betragtede amerikaneren skarpt, men hans ånd var øjensynlig langt på den anden side af Atlanten. Fru Mirzis hurtige tanker sammenholdt i et glimt mr. Stead og mrs. Stead, som skulle være smuk. Mr. Stead var sikkert ikke nogen helt ideal ægtemand. Og mrs. Stead – å, hun var naturligvis slet ikke smuk. Men denne mands diamanter var dejlige.

Mr. Stead vendte tilbage over Atlanten og slog lige ned i fru Mirzi:

"De må ikke blive vred, frue, det var vist noget forfærdelig noget, jeg sagde, kommer jeg i tanker om, men De er så bedårende smuk, så henrivende ladylike, at jeg godt forstår, at rygtet har kunnet få travlt."

Fru Mirzi skiftede emne, og idet hun fulgte sine tanker uden nøjere at lægge vægt derpå, udtalte hun sin beundring over de pragtfulde spillende stene i ringene, der smykkede mr. Steads hånd.

Mr. Stead gjorde nu noget, som man må være amerikaner for overhovedet at finde på. Han holdt en lille officiel tale:

"Kære frue, vi amerikanere er et folkefærd, der har ord for at være brusque og for at gå lige på. De har modtaget mig i Deres hjem med en gæstfrihed og venlighed, der ganske har bedåret mig. De må ikke blive vred, når jeg til minde om Archibald Clavering Stead, en af Fifth Avenues største, det siger jeg med ægte amerikansk ubeskedenhed, beder om tilladelse til at skænke Dem denne ubetydelige gave." – Han tog en ring af fingeren og rakte den mod fru Mirzi med et vindende åbent go ahead smil.

Fru Mirzi var pludselig stillet overfor et tilfælde, hun aldrig tidligere havde mødt. Vredes kunne hun ikke, amerikanerens ord faldt så ærligt – og dog. Hun modtog rødmende og tøvende ringen. Hvad mon den mand ville?

Mr. Stead ville åbenbart ikke noget videre, for da hun rødmende havde modtaget ringen, vendte han tilbage til Wien og kom ikke siden ind på noget spørgsmål, der kunne kræve et svar, der blot nogenlunde kunne være ækvivalent for ringen.

Fru Mirzi havde altid troet, at amerikanere var folk, der gik lige på. Det gjorde mr. Stead altså ikke. Hun skammede sig egentlig lidt over den modtagne gave; men når alt kom til alt, havde fyrst Bismarck eller kejseren af Rusland foræret hende en diamantnål, kunne hun godt have taget imod den. Og mr. Stead of *The golden Eagle of New York* var noget i samme retning som fyrst Bismarck og kejseren af Rusland. Der stod i det mindste i *Lokal-Anzeiger*, at han betød en del mere end hertugen af Lippe-Detmold.

4

Max og Hartkopf fulgtes ad gennem skoven, og Max indåndede i fulde drag den hjemlige skovduft, som intet i verden erstatter for den, der fra barndommen har færdedes derude, hvor der er så velsignet højt til loftet, hvor dyrene lever i deres huler og skjul, hvor fuglene smutter mellem grenene. Mens grene og tuer knirkede under deres fod gik de to jægere frem gennem skoven, og det syntes Max, som var det i går, han færdedes her, som om de mange år, der lå mellem fortid og nutid, helt forsvandt, som om skoven og den friske luft var hans hjem og byens tage og støv kun en fjern, hæslig drøm.

Pludselig standsede Max foran en stor slette, hvor græsset skød til vejrs mellem stubbe og et par år gammel pippende ungskov. Solen kastede sit skær skarpt på det gulnede græs, et par harer fo'r op kort foran herrerne og hoppede i lange spring mellem toppene; langt borte over den åbne plads sås i kort bevægelse som to hvide trekanter et par rådyr, der forsvandt i krattet.

Men Max' øjne dvælede ved et stort, sort kors, der ragede højtidsfuldt og alvorligt op mellem unggranerne og pegede mod den klare himmel med tydelig tale, om hvorfor det stod der, og hvad det betød.

Max så på overførsteren og sagde dæmpet:

"Her var det altså."

Hartkopf rettede sit blik mod ham; hans kinder farvedes med brændende rødme og med pludselig, næsten vild heftighed greb han hans håndled med venstre hånd og rakte den højre sværgende i vejret:

"Så sandt der er en evig Gud over os, grev Max – jeg er uskyldig."

Max betragtede ham roligt et par sekunder, tankerne krydsede i hans hoved, han overvejede, hvad han skulle sige og gøre, tog en plan op, forkastede den igen for at gribe en anden; tankerne krydsede i hans hoved med lynets fart, men vant, som han var, til den hurtige, pludselige beslutning, der kendetegner kavaleristen i en vanskelig situation, sagde han fast og alvorligt:

"Jeg tror det ikke, Hartkopf."

Overførsteren blegnede – vaklede og støttede sig til et træ. Det var, som havde et kølleslag ramt ham, han stammede og ledte efter ordene, men tav. Hans hund, der havde været ude på et lille ulovligt strejftog efter vildtet, var vendt tilbage og gned sig undskyldende og indsmigrende op ad ham. Men jægeren bemærkede den ikke, han stod hjælpeløs tavs, støttet til granens stamme.

Det gjorde Max bitterlig ondt, men det måtte så være. Det var den rette vej. Hartkopf så op:

"Hvorfor gjorde jeg ikke det, jeg ville den dag – hvorfor, hvorfor? Så havde jeg nu været død – død, borte fra alt dette forfærdelige."

Max talte dæmpet.

"Men De var gået i døden med mistanken hvilende tungt på Deres kistelåg."

Hartkopf udbrød heftigt:

"Nu lever jeg med den, slimet og tung lister den sig bag mig ved dag og nat. Selv De – De min eneste, bedste ven fra gamle dage, – De tror jo dog – De tror – De tror, jeg er en morder, jeg Hans Heinrich Hartkopf, som ikke i min skoletid, i min

tjenestetid, i min virksomhed her i skoven har et eneste blad i min bog, der bærer blot spor af en misbilligelse; De tror, at jeg er en morder, at jeg har myrdet min herre, som jeg har kendt fra barn, som jeg har tjent tro, og som jeg – en gang – har holdt af."

"En gang – " kom det stærkt fra Max.

"Ja en gang – skylden var hans, jeg var den fattige mand, der kun ejede et eneste lam, og det ville han tage. At han ikke tog det, var ikke hans skyld. Herren har bragt straffen over hans hoved derfor, men min hånd er ren, så sandt som der er en evig dom over os. Tro så, hvad De vil, grev Max – eller nej, nej, nej. En skal der være, der tror mig, og Gud har ikke sendt Dem herned efter de mange år, for at De skal drive en mand til fortvivlelse, en mand, der holdt af Dem og har kæmpet side om side med Dem, da fædrelandet kaldte, og det tyske blod flød i strømme ved Gravelotte. De skal og må tro mig."

Max smilede vemodigt.

"Kære ven, jeg ved, at hvis De har løftet Deres hånd mod Egon, så har De gjort det, fordi De følte Dem tvunget dertil af magter, De ikke kunne modstå; De har i så fald været en hævner, ikke en morder. Det ved jeg, men jeg ved også, at De kan ikke lyve for mig. Jeg ser endnu i Deres øjne det samme glimt som den dag, da De bøjet over mig forbandt mine sår i den lille lothringske landsby og ikke veg fra min side, men delte Deres sidste bid brød med mig, der uden Deres hjælp og broderlige bistand var blevet dødens bytte. De kan ikke lyve for mig, for De har frelst mit liv, og det bånd binder. Tal og fortæl mig alt, alt hvad De ved, og jeg vil tro Dem."

Tårerne duggede overførsterens øjne, han slog sine arme om Max' nakke og lænede sit hoved til hans skulder, mens en voldsom bevægelse rystede hans legeme. Således stod han nogle sekunder, så betvang han næsten med et ryk sin bevægelse, og mens vennerne fulgtes ad de tavse veje, hvor granerne skyggede over dem og grenenes raslen lød mod dem, når det rappe vildt jog mellem buske og træer, fortalte overførster Hartkopf sit livs tungeste hændelse, rolig, fast og sandfærdig ord til andet, som alt var hændet ham. Hans samvittighed var ren. Men den dræbende kugle? – –

Så stærk og inderlig var hans tro på hans egen gode sag, at han turde hævde for alle, fordi han selv troede det, at grevens død var forvoldt ved et vådeskud. Men på dette punkt kunne han ikke overbevise, fordi han intet kunne bevise.

Det ville Max dog ikke sige til ham, men dele hans vished kunne han ikke. I alt væsentligt bekræftede Hartkopfs ord, hvad Max allerede vidste, og hvor de gav mere, suppleredes de vægtigt af det, som Max senere fra anden side erfarede.

Overførsteren troede sin hustru og stolede på hendes troskab og kærlighed; han havde fattet et bittert nag til sin afdøde herre, fordi denne havde søgt at forføre Mirzi. Alt dette, sagde han, var hændet i det halvår, der lå forud for grevens død; men om selve begivenheden vidste han intet andet at berette end det, der fremgik af sagens officielle akter.

Med denne Hartkopfs åbne fortælling forsvandt ethvert spor af mistanke, som Max kunne have næret mod overførsteren.

Herrerne vendte hjem og traf amerikaneren i livlig samtale med fru Mirzi. Overførsteren kørte de fremmede tilbage til Oberwitz, og der blev ikke lejlighed til at tale om sagen

undervejs. Max havde ikke med et ord berørt den interesse, mr. Stead nærede for sagen.

Mirzi talte ikke til sin mand om mr. Stead.

5

Mr. Stead og Max røg deres aftencigar på mr. Steads værelse; det vendte ud mod Oderen, og månen spejlede sig i den gule flod, der gled tavs forbi under dem, mens dens strømhvirvler førte små træstumper som både frem mod et meget fjernt udløb, forbi mange stille huse og hytter, langt imod nord.

Max var forstemt. Mødet med Hartkopf, den brave jægers sorg, de tunge minder, der knugede ham, alt dette bar som en forudanelse i sig om det vanskelige hverv, han havde påtaget sig, om den sorg, han kunne sprede om sig under dets udførelse, og fyldte ham med dyb vemod.

Mr. Stead derimod var i ypperligt humør. Han strakte benene behageligt fra sig og pustede tætte røgskyer mod det brede rokokoloft. Han nød de feudale herligheder, det fremmede uvante i omgivelserne og sit lille eventyr med den bedårende lille skovfe, som han kaldte fru Mirzi.

"Dear count," sagde han, "jeg ved ikke, hvad De har udrettet, jeg har erhvervet mig en bundsforvant, som jeg agter at dyrke. Den lille wienerinde lyver som en engel og tier som en delfisk præstinde. Det skulle ikke undre mig, om hun ved at dyrkes med forstand kan føre os meget nær til målet. Hun ved meget mere, end hun vil ud med straks, men hun er imødekommende, og med hende kan man bringe det vidt."

Max blev ilde berørt. "Hartkopf er i hvert fald en perle."

Mr. Stead afbrød: "Ligesom konen, hver i sin art selvfølgelig. Nå kære ven, tag nu ikke så germanisk på det. De tror altså vedblivende, at Hartkopf er uskyldig?"

"Fuldt og fast, nu stærkere end nogen sinde før. Han fortalte mig alt – alt nøjagtig som det er forklaret, uden tøven, uden besmykkelse, og hvad vigtigere er uden fortielse. Jeg tror ham, han er en ulykkelig mand. Han elsker sin kone, og hvad værre er, han tror hende."

Mr. Stead smilede: "Oprigtig talt, hvis han ikke troede hende, så slog han hende sikkert ihjel en gang ved en lejlighed, og om han derved blev lykkeligere, tillader jeg mig at betvivle. Men arbejdet skrider for resten godt fremad. De tager Dem af mændene, som er ædle, og som passer for Deres eget ædle naturel. Jeg tager mig af kvinderne, som er mindre ædle, men, jeg tillader mig at tro, ulige mere morsomme. I det mindste efter min smag. Mit eventyr i dag vil more Lilian, når jeg om en måned fortæller hende det. Jeg skal sige Dem, Lilian er en fornuftig kone, men hun er jo kun et fruentimmer, og selv det klogeste fruentimmer har ikke godt af at få en god historie, hvori en smuk dame er mixed up, før en månedstid efter begivenhederne."

Mr. Stead rejste sig: "Dear count; det går som det skal, fru Mirzi har overbevist mig om, at affæren Tarnow er meget interessant, og at det lønner sig at følge den. Jeg kan sige Dem så meget, at selv om Hartkopf er uskyldig, hvad jeg gerne tror nu, da jeg har set manden og særlig konen, så er det givet, at grevinden på Tarnow har benyttet den unge dame til at skaffe sig et læ for manden, i kraft af hvilket hun kunne hengive sig til sværmerier, der ikke kan være uden betydning for vor sag. Fru Mirzis ord bekræftede ganske denne antagelse. Ikke sandt, greven har gjort kur til Mirzi?"

Max nikkede: "Uden al tvivl."

"Godt," fortsatte Stead, "men Mirzi har her handlet efter sin fornemme venindes ordre. Og det er meget vigtigt at fastholde det. Det gælder nu for mig at dyrke min nye veninde netop så meget, at jeg får klarhed over, hvad hun i grunden ved. Vanskeligt er det, for det gælder om at finde sandheden ud af hendes mange små og store løgne, men heri har jeg nogen øvelse. Jeg hører ikke til dem, der straks taber modet, fordi mine antagelser en sjælden gang viser sig urigtige. Tværtimod så tager jeg fat med ny kraft. En ting har jeg i hvert fald opdaget, det er vor arbejdsplan. De, dear count, skal dyrke mændene, som De kender, og hvis fortrolighed De har, jeg skal tage mig af kvinderne, hvis fortrolighed jeg smigrer mig med at kunne vinde."

"Mr. Stead," sagde Max med et lille smil, "vil De indrømme, at jeg får den tungeste del af arbejdet, fortrolighed er en hellig ting, og den skal man ikke misbruge."

Mr. Stead lo: "Kære greve. Hvad siger De så om mig? Jeg skal vinde disse damers tillid blot for at misbruge den, om De vil; det er ikke alene tungt, det er meget vanskeligt, selv om det – hvad jeg aldeles ikke nægter – kan være særdeles oplivende. Nå, gudskelov vi er gentlemen begge to – selv om det måske ikke er i fru Mirzis forståelse af ordet. Lad os gå i seng og sove, så længe synder vi da ikke."

6

Det var nødvendigt før jagten at gøre visit på Tarnow. Efter frokost den næste dag kørte herskabet fra Oberwitz derover i to vogne. Grevinde Isa og mrs. Stead i en åben victoria med Jagowernes sorte og gyldne livré, resten af selskabet i grev Curts pürschvogn med et par små skimlede juggere, der dansede lystigt for den bredsporede, letrullende jagtvogn.

Max var kusk, og Clärchen sad smilende og fornøjet ved hans side. Hun havde fået smag på herregårdslivet. I en række af år havde hun med bitterhed tænkt på Max' fornemme slægtninge, de var i hendes tanker blevet det onde princip i verden, det, man skulle gå af vejen for og knytte hånden imod. Hun var glad over at hun ikke kendte dem, glad over, at hun ikke behøvede at møde dem. Nu, da hun så hovedkulds blev ført ind i kredsen, væbnede hun sig og trådte fuldt rustet derind, en sikker lille én, som hun var, beredt til at værge sig og sine. – Og så var det slet ikke nødvendigt. Isa var ikke særlig kærlig, men fuldt ud korrekt og høflig, Curt var beleven, og børnene tumlede velsignet med hinanden. Curts tre var raske børn, og de kendte ikke noget til standsfordomme, lille Max og særlig lille Elisabeth fandt fuld forståelse, og de små vigtede sig hver på sit erfaringsområde, som sådanne småfolk gør. Max med zoologisk have, elektriske sporvogne og andet berlinernyt, de små Curts med dyr, heste og køer og andet agerdyrkningsvæsen.

Det gik rigtig godt, og Clärchen fandt sig fortræffelig til rette. Da vognen rullede op gennem parken på Tarnow, slog for første gang den tanke rigtig ned i hende, at skæbnen kunne føje

det således, at dette blev hendes, Max' og lille Max' al denne herlighed, som hun kun kendte fra romanerne, men som ligegodt var så gylden og dejlig også ude i livet.

Midt i parken skar en bred allé tværs over vejen og dannede en art rotunde, kredssat af marmorbænke med statuer, som i et romersk haveanlæg, en kopi fra Villa Borghese. Hesten travede lystigt frem ad alleen, victoriaen, hvis hannoveranske forspand vandt bedre frem over jorden, var allerede langt forude. Pludselig tog Max et tag i tøjlerne og standsede juggerne med et ryk, der drog dem bagover. Curt rejste sig i sædet, og Clärchen greb uvilkårligt hans arm:

"Hvad er der løs, Max," råbte Curt.

Max lod atter hestene gå frem:

"Jeg var lige ved at køre hende over."

"Hvilken hende?"

"Hende der –"

Max pegede med pisken.

Der var ingen, der så nogen – Max for resten ikke heller, men han påstod bestemt, at han lige foran hestene havde set en kvinde i grå klæder, tilsyneladende en ung kvinde, lige tæt foran hestene. Dyrene havde sikkert også set hende, for af sig selv havde de trykket sig, men nu var hun borte.

Clärchen havde intet set.

Herrerne lo, Max måtte have set spøgelser ved højlys dag. Mr. Stead spurgte, om han ofte havde hallucinationer, hvad Max smilende benægtede, Clärchen var lidt uhyggelig, og Curt bad dem om ikke at tale om det passerede.

Han føjede smilende til:

"Folk her i Schlesien er så forskrækkelig overtroiske, mig generer det ikke, men netop her ville det ikke være rigtigt at tale om det."

Mr. Stead blev nysgerrig, men Curt indlod sig ikke på videre, og vognen gled rask fremad gennem alleen.

Mr. Stead slog sig til ro med den bemærkning, at hele synet efter al rimelighed skyldtes en art projektion på kørebanen af en af de italienske Gudefigurer over bænken, og ret beset var dette også det naturligste.

Max selv fandt det rimeligt, skønt skikkelsen i øjeblikket havde været meget levende, men muligt var det også, at det kunne have været en bondepige eller en husnymfe, han havde set.

Nå, det var ikke værd at tale om og var halvvejs glemt, da vognen rullede op foran døren, der bred og med svære egetræsfløje førte ind til det gamle jagtslot Tarnow.

Slotsgården på Tarnow var skøn og egen i sin art. Åben mod floden, gærdet af en bred og lav kalkstensmur lå den på toppen af Tarnowklippen med stejle terrasser ned mod den glidende Oder, med vid udsigt over engene på den anden side bredden og opad floden med dens høje diger til Oberwitz og dens kirkespir, slottets lysende tag og de høje kalkovne og skorstene bag byen.

Rigtig et ægte schlesisk flodpanorama, lavere, mindre vildt end Rhinens, men ærværdigt tæt og tungt, skønt øjet rakte vidt over sletten til horisonten, hvor Mariabjerget hævede sig med sit gamle kloster, langt borte over toppe af tætte granskove. Når solen strålede over den gule flod, hen over engene og kastede sit skær på tempelherreborgens hvide sten, mens vinden legede

med den rødgule fane på tårnet, blev Tarnow et kongeligt slot, en strålende herreborg, rig i sine minder og stolt at eje.

Herren til Tarnow, grev Eberhard Frankenberg, stod i porten og tog smilende imod sine gæster. Han var en høj, slank, mørkhåret mand, med alvorlige, mørkebrune øjne, et fint, ovalt ansigt og et underlig bedrøvet træt smil om en smuk, velformet mund, om hvilken et mørkt, blødt fuldskæg formede sig som en ramme om hvide, stærke tænder.

Max syntes, han så ældet og træt ud, hans ansigt bar et tungsindigt præg, som Max ikke før havde set; lidet lignede han den stolte herre, der havde vundet et prægtigt slot og en dejlig kvinde, for hvem han længe havde sukket i løndom. Lykkelig var han ikke – nej træt, sørgmodig og forpint så han ud. Det skar Max i hjertet at gense sin ven således. Clärchen betragtede ham opmærksomt og følte sig straks draget mod hans fine, tungsindige skikkelse. Mr. Stead kastede et skarpt blik på ham og fandt i et glimt sine hypoteser bekræftet. Han længtes blot efter at se hende.

Trappen snoede sig om en tyk og tæt pille op til et stort galleri, der førte gennem slottets ene fløj ind i en stor korridor, der dannedes af tempelherretårnet. Denne korridor var omdannet til en engelsk hall med svære egetræs møbler og tykke tæpper foran sofaer. I en mægtig kamin brændte et flammende vedbål, og foran kaminen sad husets frue med sine førstankomne gæster.

Grevinde Maria Pia rejste sig og gik de indtrædende i møde. Ebi foretog præsentationen af Clärchen, og Maria Pia bøjede sig mod hende og kyssede hende let på kinden.

"Endelig har vor smukke kusine overvundet sine betænkeligheder," sagde hun, "Gud være lovet, at det skete en gang."

Hun vendte sig mod Max: "Du har haft stor uret i at forholde os hernede synet af så smuk en kone. – Nu, da vi har hende, beholder vi hende længe hernede."

Mr. Stead betragtede grevinden nøje.

Hun var af middelhøjde, fin og graciøs, lidt spinkel af vækst, men hendes skikkelse så man ikke meget. Hendes hoved var det, som straks tog blikket fangen og holdt det meget længe. Maria Pia var blændende smuk. Hendes hår var sat ganske som grevinde Potockas på maleriet, højt og naturligt, sammenholdt af et lyserødt silkebånd, som hun altid bar uden hensyn til de skiftende moder. Dets farve var lys cendré, og det var blødt som det fineste spind. Hendes teint var som et barns, fin, rosa og skær, og hendes øjne store, dybt mørkeblå med en blidhed, der strålede så barnligt, hjertevarmende mod enhver, hun så på, at hun straks vandt alle, straks ved sit blik alene. Så længe man talte med hende, følte man sig behersket af hendes næsten overjordiske blidhed, men bagefter, når man mindedes, hvad hun havde sagt, og tænkte derover, var det, ligesom hendes ord havde en dybere brod, som om hun fandt en glæde i at såre ganske let, og som om der i hendes latter var ikke lidt skadefryd.

Men blid og strålende var hun at se til.

Mr. Stead bøjede sig ærbødigt, hun rakte ham sin lille, hvide hånd og smilede: "Dem, mr. Stead, har jeg set før."

"Umuligt," svarede amerikaneren, "for jeg erindrer Dem ikke, fru grevinde, og det er det samme, som at jeg aldrig har set

Dem."

Maria Pia lo: "Jeg sagde også kun, at jeg har set Dem."

"Hvor?"

Maria Pia vendte sig smilende mod mrs. Stead:

"Jeg vil ikke røbe Deres mand, derfor tier jeg."

Mr. Stead brød sit hoved, men opgav det.

Ebi viste Clärchen megen opmærksomhed. Det var let at se, at hans hustru fulgte ham nøje, hun vågede over ham med et mildt, men stærkt blik. De talte venligt smilende til hinanden, men åbenbart var hendes følelser varmere end hans. Han var så underlig træt og adspredt, udtalte så besynderligt automatisk de kærlige ord, der hos hende dirrede med en understrøm af dyb varme.

Mr. Stead lagde mærke dertil – hr. gemalen var udbrændt. Grevinden var som et krater, men blid, engleblid. Clärchen fandt behag i Ebi. Greven ledsagede selv damerne rundt i det gamle, ejendommelige hus, og mr. Stead fulgte. I salonen blev han stående overfor et stort maleri, der fremstillede en ung mand i de grønne husarers uniform.

"Hvem er det?" spurgte han.

Ebi svarede kort:

"Min afdøde fætter Egon."

"Aha –"

Mr. Stead betragtede billedet nøje, Egon Frankenberg måtte have været en ganske usædvanlig smuk mand, han var mørk med kruset hår og fuldskæg, hans blik var temmelig fast og bestemt, men om hans mund lå et let sarkastisk træk, han mindede meget lidt om Ebi. Han var langt fra så elegant en mand som fætteren, men nok fastere og mere viljestærk.

Max blev hos grevinden og Curt. De talte om mr. Stead. Det voldte atter Max nogen forlegenhed, han selv havde aldrig talt om slægtskabet mellem Clärchen og Steads, det ville være ham umuligt at gøre rede for det. Han talte om mr. Steads store virksomhed, og da han berørte, at Stead var chef for livsforsikringsselskabet *The golden Eagle of New York*, tændtes et hastigt glimt i Maria Pias øjne.

Hun foreslog herrerne at slutte sig til de andre.

Solen skinnede klart, og grevinden proponerede en tur i parken for at se denne og slottet fra havesiden.

Grevinden fulgtes med mr. Stead, hvem hun viste megen opmærksomhed. De var kommet lidt frem foran de andre og stod ved den anden terrasse, formet som en italiensk loggia, bevokset med vild vin, hvis blade endnu lyste i gult og dybtrødt.

En tung hjuldamper arbejdede sig frem mod strømmen, dragende tre fyldte pramme efter sig.

Grevinden talte flydende engelsk.

"Mr. Stead," sagde hun med et smil, "der ser De den bedste illustration til forretningslivet i Tyskland. Kommer vi ikke i dag, kommer vi i morgen. Blot ikke forhaste sig. Det er De ikke vant til hos Dem, vel?"

Mr. Stead lo: "Jeg er altid høflig, fru grevinde, modsige Dem vil jeg ikke, og være uartig mod Deres fædreland vil jeg ikke heller. Jeg tier."

"Mit fædreland er Polen," svarede Maria Pia. – Det glimtede skarpt i hendes øjne; for første gang, syntes amerikaneren, lynede det fra den milde himmel. Lynet gav hendes ansigt en hel anden karakter, stolt, stærk, næsten vild og ret grusom, spejlede en karakter så fjernt fra det blide væsen, hun bar til

skue – men kun i et glimt, så smilede himmelen atter ren og klar med en engel på hver sky.

"Men jeg elsker mit hjem, mit dejlige Tarnow, og de kære på Oberwitz derovre. Men for at komme tilbage til min tanke, vil De tro, at selv amerikanske institutioner, når de forflyttes hertil, bliver grebet af den seje, tyske langsomhed, der tværer og tværer og drukner alt i blæk og blæk og en gang til blæk. Som nu Deres selskab *The golden Eagle of New York*."

Det sagde knæk i amerikaneren, det var en hane, der blev spændt, bøjeligt, men ildhærdet stål. Han fortrak ikke en mine.

Maria Pia smilede: "Vil De tro, at jeg i to lange år har kæmpet med Deres selskab. Å, det ved De vel godt."

Mr. Stead bukkede: "Fru grevinde, jeg aner det ikke. Jeg er en businessman trods nogen, født dertil; opdraget dertil; men min virksomhed – ja det er ikke praleri – min virksomhed spænder over en verdensklode, jeg kan ikke følge dens detaljer, og da jeg aldrig har villet udsætte mig for at give mig af med sager, jeg ikke kender fuldt ud, holder jeg folk til alle detaljer. Folk, der skal kende dem, og som kender dem. Hver detalje."

Maria Pia smilede: "Er 600.000 mrk. også en detalje, mr. Stead?"

"Fem millioner, nådige grevinde, er en detalje, hvis det gælder en enkelt forsikringssag; 2 mk. er det ikke, hvis det gælder det, der ligger direkte under mig. Jeg kan ikke forklare Dem det, men sådan er det."

Grevinden sænkede hovedet, men så opad: "Og De, store mand, kan ikke bevæges til at tage Dem af detaljer?"

Mr. Stead bukkede let: "Principper, Deres Nåde, forhindrer det, men De må derfor ikke tro, at vore sager ikke går, som de

skal. Jeg kan ikke personlig blande mig i vor tyske afdelings sager, men jeg har udset Ds. Nådes fætter, grev Max v. Jagow, til at være min generalinspektør for dette land, måske for hele Europa. Han vil i enhver henseende stå til Deres Nådes disposition. Misforstå mig ikke, men jeg nødes til at sige Deres Nåde, at direkte kan og vil jeg intet have at gøre med detaljerne – selv detaljer på 600.000 mk., som Deres Nåde nævnede. Jeg vil ikke kende dem, før de ligger færdige, ekspederede på mit bord. Ja, Deres Nåde kan kalde det uhøfligt af mig at sige det, men jeg er i dette øjeblik privatmand, jæger, sportsmand, Deres Nådes ærbødigste beundrer og slave af Dem for mit liv. Med *The golden Eagle of New York* har jeg mindre end intet at gøre."

"Og Max," spurgte Maria Pia lidt urolig.

"*The golden Eagle of New York* forlanger hver blodsdråbe, hvert atom energi af sine folk."

Mr. Stead voksede kendeligt i vejret.

Maria lo: "Også af en schlesisk greve og prøjsisk ritmester."

"Vi har prinser af blodet i vor tjeneste, Ds. Nåde, og vi behandler alle vore folk ens."

"Man skulle tro, De var herre i et fyrstendømme, mr. Stead."

Grevinden smilede.

"Vi er herrer i verden, Ds. Nåde – i vor verden. Som sagt, grev v. Jagow vil stå til Deres disposition, kun beder jeg Dem om ikke at tale til ham om det, jeg har sagt, det ville måske krænke hans selvfølelse, det ville jeg nødig."

Grevinden lo: "Vi har altså en hemmelighed sammen, jeg og den store, store mand fra the far west."

Mr. Stead så skarpt på grevinden.

"To, Ds. Nåde, – hvor har De set mig før?"

"Det siger jeg ikke, mr. Stead, og hvad jeg ikke siger, det siger jeg ikke."

Hun vendte sig rapt og gik hen til de andre.

Mr. Stead kastede et blik over floden, damperen arbejdede sig frem mod strømmen og stønnede ved det.

"Hun har ret, desværre – hvad hun ikke siger, det siger hun ikke – straks i hvert fald."

Mr. Stead satte hanen i ro.

Kort efter kørte selskabet fra Oberwitz tilbage. Grevinden stod på galleriet og viftede smilende til dem. Ebi fulgte dem til vogns.

Da han kom tilbage, fandt han sin kone foran kaminen. Ebi smilede: "Rigtig rare mennesker er Max og hans kone, Gud være lovet, at vi har fået den kære, gamle dreng herned igen. Det var absurd at holde på de dumme fordomme. Lille Clärchen er jo så sød og god og så fin som nogen kan forlange."

Maria Pia så mildt op på ham.

"Ebi, Ebi," hun rystede på hovedet, han kyssede hende træt.

"Ved du, Ebi," sagde hun, "Max er generalinspektør for *Eagle*, du må se at få den sag bragt i orden nu – jeg trænger til pengene og vil have dem."

Ebi svarede ikke.

Hun fortsatte: "Jeg har aldrig yndet Max, du forstår bedre at tage ham. Jeg har ikke noget imod, at du gør kur til hans kone, Ebi, men du skal have et formål, og du har det, jeg nævnede. Nu skal det bringes i orden."

Ebi rejste sig.

Maria Pia sad lidt i tavshed: "Mon den amerikaner skulle have hensigter med sit besøg. Tror du? – I går tilbragte han to timer

hos Mirzi og forærede hende en diamantring. At Mirzi tog imod den, gør mig ondt, sligt passer sig ikke. Ebi, tror du, det er et komplot?"

Ebi blev stående foran hende:

"Gør mig den tjeneste, Maria Pia, ikke at tale om den sag mere; Egon er død – død du, begravet og glemt. Hører du – glemt. Pengespørgsmålet bliver din advokats sag."

Så gik han. Maria Pia så efter ham med ærlig sorg i sine smukke, mørkeblå øjne. Et gammelt ord: "Hvor had føder smil, skaber elskov ofte tårer."

7

Clärchen syntes godt om Ebi, Maria Pia derimod forstod hun ikke. Hun var jo nok meget smuk, meget god og venlig, men der var ligesom en dobbelt bund i alt, hvad hun sagde. Isa var bange for hende, og mrs. Stead trak på skuldrene.

"Man må lære hende nøje at kende," sagde hun. "Et ved jeg, hun elsker sin mand. Han er også en komplet kavaler, charming – men tungsindig –"

Isa havde til mr. Stead talt om sine slægtninge på Tarnow.

Da Egon Frankenberg var død, stod Maria Pia i en meget truet stilling. Formue havde hun ikke, et stort livsforsikringsbeløb kunne hun ikke få udbetalt, så længe dødsfaldet var uopklaret. Slægt havde hun ikke, og godset tilfaldt Ebi. Han havde foreløbig ladet hende bo der, så længe sørgeåret varede, selv han var bortrejst eller boede på et lille jagtslot, der hørte til majoratet. Folk talte om ham og den smukke enke. Da sørgeåret udløb, giftede de sig. At Maria Pia var meget forelsket i sin mand, kunne enhver se, at han havde været lidenskabelig forelsket i hende, vidste Schlesiens cronique scandaleuse tilfulde at berette. Nu undrede man sig. –

Mr. Stead berørte sin samtale med grevinden for Max:

"Jeg troede et øjeblik, hun anede uråd, jeg sagde, at alle detaljer var mig fremmede, jeg tror egentlig jeg gjorde indtryk af at være en opblæst nar. Enfin, det gør jeg undertiden og gør derved stundom de bedste forretninger. Nu kommer hun til dem. Tag Dem i vare, hun er farlig. Gud ved, hvorfor hun i grunden trænger på med de penge, hendes mand må jo være

stenrig, hans moder var af hertugen af Portlands slægt, masser af penge."

Max havde tænkt over sagen, og med sin sunde forstand fundet det rigtige. En ringe andel havde vel Clärchen i ræsonnementet, men det fortalte han ikke.

"Jo," sagde han, "Maria Pia har fået den tro, at hendes mands kærlighed er kølnet derved, at han har ægtet hende for at forsørge hende. Hun er af fattig slægt, så får folk sådanne tanker; jeg tror ikke, Ebi ville lade hende mærke noget sådant. Nej, hans tungsind har andre årsager."

"Hans forgængers død?" Mr. Stead så op.

"Netop, De har jo hævdet, at det er forholdet mellem Ebi og Maria Pia, der var den egentlige årsag til grev Egons død. Men mere end tro er det rigtignok ikke. I morgen til jagten kommer v. Below hertil, han har alle sagens dossiers, også de hemmelige, i værge. Jeg skal gå ham på klingen og sørge for, at vi får alt det at vide, der er fortiet i akterne."

Mr. Stead nikkede: "Og denne spiontjeneste generer Dem slet ikke, dear count?"

Max lo: "Ikke det fjerneste. Det gælder jo nu kun om en ganske simpel sag, at konstatere, om Egon er død for sin egen hånd eller ej. Vi er jo nu sikre på, at han ikke er myrdet. Selvmordshypotesen, som var mig ret uantagelig fra første færd, falder mig nu mere naturlig, da jeg som repræsentant for et livsforsikringsselskab rent tjenstligt skal nære den. Ved at se min smukke kusine og tænke nærmere over alt, hvad der kan være foregået hernede, nødes jeg også til at erkende, at en mand kan være såret så dybt i sin inderste sjæl, at hans forsæt at søge døden kan overvinde hans jægernatur. Selv om han er

en 'østelbisk junker', og selv om hr. v. Below anser det for umuligt."

Mr. Stead lo: "De gør fremskridt i the commercial life, dear count."

Max fortsatte: "Det bliver ikke helt let at konstatere og navnlig svært at bevise; men enfin, spiontjeneste er det ikke; det højeste, vi kan risikere, er, at Maria Pia ikke får de 600.000 mk., og, ærlig talt, hun fortjener dem ikke, for hun er ikke rigtig god."

Mr. Stead tog grevinden i forsvar: "Hun er en engel. De vil nu få lejlighed til at lære hende nærmere at kende. Overgiv Dem på nåde og unåde; kun ved fuld fortrolighed når mænd af Deres slags resultater. List og ondskab besørger jeg, De kan da ikke sige andet, end at det er en skønsom arbejdsfordeling."

Max smilede.

"Altså, dear count. Lad os 'state the business'. Sagen står nu således, at De sætter Dem i kundskab om det hemmelige dossier og benytter Deres stilling, til *Eagle* til at søge de hindringer fjernede, der skiller den skønne Potocka fra de 600.000. Ikke sandt?"

"Og De?"

"Jeg går på jagt, skyder masser af harer, forstuver min fod let og søger hvile i en bestemt lille skovridergård, der i øjeblikket interesserer mig så meget, at jeg ikke taler til min kone derom. Jeg gad vidst, hvor den skønne grevinde har set mig. – Hun skulle da vel ikke være lumsk – Mirzi. For i så fald –"

Selskabet på Oberwitz gik tidligt til ro. – Næste dag åbnedes harejagterne.

8

På bakkerne bag Oberwitz, hvor Tarnows marker begyndte ved de store kalkovne, belyste morgensolen et broget skue. Flere hundrede polakker i fattige dragter, med stærkt farvede halstørklæder, lå lejrede om en vognborg. Mellem dem stod på lange stager papirskiver med numre fra 1 til 20, det var de numre, der tildeltes hver jæger, og som fulgte ham under hele jagten og betegnede hans plads. Langsomt sneglede sig op ad bakken jagtvognene fra nabogodserne, herrerne var indpakkede i deres pelse, livjægerne strålede i deres grønne livréer, og jagtgeværerne glimtede i solen. Lidt efter lidt samledes skaren. Værten, grev Eberhard Frankenberg, stod smilende midt i klyngen, jagtiver farvede hans kinder røde, og hans blik lyste med uvant friskhed og frejdighed. Overførster Hartkopf, der ledede klapperne og jagtens træn, var stramt pyntet med bred hirschfænger og stok. Godsets fem førstere stod med blinkende horn opstillede på række bag Hartkopf som underførere, parate til at tage fat. Herrerne efterså deres bøsser, gav deres livjægere ordre, og Hartkopf overgav Ebi lodderne, som herrerne en for en trak, og hvorved deres nummerfølge bestemtes.

Det var Schlesiens fornemste navne, greverne Seherr-Thoss, Strachwitz, Ballestrem, Frankenberg, Schaffgotz, medlemmer af slægterne Hohenlohe, Praschma, Hatzfeldt, Pückler og talrige andre, desuden højere juridiske embedsmænd og et par yngre referendarer fra regeringen i Oppeln, deriblandt hr. v. Below, manden med de hemmelige dossiers. Selskabets nestor var den gamle grev Wallemberg, en næsten 70-årig godsejer,

hvis eneste tanke var jagten, og som næppe noget nytår gik til hvile uden at have mindst 4000 stk. vildt på sin samvittighed. Æret af alle, afholdt af naboer, alles onkel, kendt over hele Tyskland, og kun i dvale i de få uger, hvor der absolut intet var at krumme en finger for.

Mr. Stead så med interesse dette ægte schlesiske selskab forsamlet. Høje, alvorlige, lidt tunge mænd, for hvem hver bevægelse var udøvelse af noget, der hørte til deres tyske handlen og vandlen, muntre og næsten støjende i samtale for at stivne til is, når værten gav parolen og oplæste de nærmere bestemmelser for jagten. Indbyrdes meget forskellige, på den ene side johanniterne, de prøjsiske protestanter, hvis halvgud var Bismarck, hvis farve var de tysk konservative, og hvis mærke var det hvide kors, på den anden side malteserridderne, hvis fane var det røde kors, og som stod om den hellige stol som en riddervagt, der dannede centrum i den tyske politik.

Men alle forenede i feudalvæsenets nydelser, beslægtede og besvogrede, kendte med hinanden fra barnsben, den slægt, der havde ført de tyske troppemasser sejrrigt mod Wörth og Sedan, den slægt, der ville bevare sin styrke og indflydelse nogle menneskealdre endnu, retlinet, tung og ærlig, men herskesyg og uimodtagelig for de bud, der bragtes verden fra arner, hvor frihedens ild brændte.

Jagten begyndte med en stor "*kessel*" over Tarnows marker mellem Oberwitz og skovene.

Den såkaldte kessel er en opstilling af jægerne i en cirkel med en radius af en fjerdingvej på det nærmeste. I midten er opstillet en fane, og jægerne sættes af i cirklens omkreds med nummerførere og med et ret betydeligt mellemrum. Cirklens

omkreds vil enhver erfaren læser, der ikke har glemt sin matematiske børnelærdom, kunne udregne at være lig 2pr, idet man erindre, at p kan sættes lig $^{22}/_{7}$ og r altså er lig ¼ mil.

Mr. Stead havde på det givne allerede løst opgaven, inden hornsignalet lød, der gentaget på fire steder i omkredsen satte jægerne og de mellem dem opstillede klappere i bevægelse.

Mr. Stead havde opstilling mellem Max og den gamle grev Wallemberg, men foreløbig kunne han ikke se nogen af sine naboer, da 2pr krævede en antagelig afstand mellem skytterne. De polske knægte drev pludrende på hver side af ham, og bag ham gik stiv og strunk grev v. Jagows underjæger med den anden af hans bøsser, ladet, parat til at tage i brug, når de to skud var affyret af den, han selv bar. Ved siden af jægeren gik en skummel polak bøjet under vægten af en rygsæk fuld af patroner. Efter Max' råd havde mr. Stead været så forsynlig at tage 400 stkr. med. Mr. Steads kinder rødmede af spændt forventning og glæde. Han var sportsmand om en hals, vant til allehånde muntre og raske jagteventyr fra sit hjemlands prærier og stepper, på Ceylon og i Bagindien, hvor han ofte havde taget en tørn med vildt, der, som han udtrykte sig, skød igen. Men alligevel var der noget pirrende ved denne schlesiske massedræben, disse talløse skud under forskellige pudsige situationer, som han ikke kendte, og som han lovede sig meget af.

Som sagt, luften var høj og klar, marken var frossen og pløjet og lå uden sne, der stod ligesom en let morgen-em hen over den, buske og træer var endnu lidt uklare i omridsene, men den gråklare himmel lovede høj luft frem på dagen. Endnu steg kulden op af furerne, og klapperne stampede med deres tykke

støvler i den frostknoldede jord. Marken var så underlig øde, som om alt liv havde forladt den; ikke en fugl var at øjne i luften, der sås ikke et levende dyr på de brune bakker. Endnu var 2pr et ret anseligt tal. Polakkerne snadrede lystigt og klumpede sig sammen, mens førsterne i trav bag dem tilråbte dem polske udtryk for intet mindre end højagtelse, som krummede deres rygge yderligere og drev dem fra hinanden med en indfødt ed.

Pludselig råbte en henvendt til mr. Stead – a has, a has, – og langs rækkerne lød polakkernes råben. Tresindstyve skridt foran mr. Stead rejste en langøret Morten sig af en fure, gjorde sig så lang og tynd med de lange løfler pegende mod himlen, kiggende sig om og satte i spring, hop hop henover furerne. Det var nr. 1, tænkte amerikaneren, men den var for langt ude, der kommer nok flere. Klip, klap! lød i det fjerne et skud, klip, klap! et til. Polakkerne begyndte pludselig at hyle ganske sindssvagt, et par stykker stillede sig op og pegede med vanvittige gebærder mod jorden.

"Do sitz én," hvisker en, og mr. Stead nærmer sig hurtigt til stedet, men ser intet. Omsider, da hans blik følger de indfødtes armbevægelser, bliver han en lille sammenkrøben hare var, der klemt sammen til en jordknold trykker sig ned i furen. De indfødte viger til side for at give ham skud, men amerikaneren føler det instinktmæssigt som ikke fair play at knalde Morten i sædet; et velrettet spark mod knolden rejser fyren og med løflerne strakt henad ryggen suser han ud af kæden, som var det selve knolden, et spark havde sendt henover marken.

Mr. Stead var en mand, der lystrede parolen, og grev Frankenberg havde pålagt herrerne ikke at skyde bag ud, da

opsamlingen af mulige anskudte harer ville sinke kædens fremmarch. Altså, mr. Stead skød ikke. Han så smilende efter haren: "I want you to pay my best attentions to the ladies, old chap!" –

Vorwärtz. Nu lød det hyppigere klip, klap! klip, klap! Førsterne brølede og skyndede på klapperne. Skrigene lød tættere, og terrænet foran begyndte så småt at leve.

I statelig lige, susende galop kom en ældre herre af hareslægten, øjensynlig opskræmt langt borte, på langs af kæden, stoppede op i et ryk og satte i spring igen fyrretyve skridt foran amerikaneren. Mr. Stead lagde an, holdt et par længder foran snuden af dyret og gav ild; Morten rullede regelret over sit hoved, den lyse bagdel tegnede sig mod den brune, kolde mark, og dyret lå strakt med alle fire løb fra sig, og den hvidgule bug vendt mod jægeren. I samme nu sprang en anden hare tredive skridt foran; nok et skud, denne gang helt hen over dens ryg; den trykkedes stille mod marken og blev der. Jægeren sprang til med den første bøsse, de indfødte styrtede sig over harerne og bearbejdede deres hoveder med knyttede hænder for at få resten af livet af dem. Førsteren brølede igen: Vorwärtz, vorwärtz; nu sprang der et par foran, et par skud efter dem på langt hold, og atter en frisk bøsse.

Klip, klip, klip! lød det nu fra alle hold. 2pr var ikke så lidt mindre. Nu dukkede gamle Wallemberg op til venstre. Den gamle herre bevægede sig i zigzag som en ung knøs, kaldte, skældte og smældte på polsk til klapperne, skød, pegede og vendte sig efter sin livjæger, en gammel hugaf med vajende stritter i huen. Gamle Wallemberg havde to reservegeværer, hvoraf en mere begavet klapper bar det ene, jægeren det andet.

Mr. Stead skottede efter Max; nu dukkede han frem til højre. Mr. Stead smilede. Exschlesieren var atter med hud og hår østelbisk junker. Max skred fremad med årvågent blik henover marken, skød, kaldte og skældte så indfødt som gamle Wallemberg; berlineren var fuldstændig strøget af ham, han var jægeren fra sletten om Oderen, fuldt og helt som i gamle dage.

Der lød en hvisken i geleddet.

Mr. Stead vendte sig tilfældig om og så bag sig en høj, bredskuldret mand i grøn uniform med pikkelhue, der idet han gjorde stram honnør høfligt bad om at måtte se herrens jagtkort.

Mr. Stead studsede: "Jagtkort –" ingen anelse, han var grev Frankenbergs gæst og formodede, at dette var tilstrækkeligt.

Livjægeren trådte nu til og gjorde hurtigt den uniformerede, en lokal gendarm, opmærksom på, at herren var en fremmed, samt foreviste et behørigt af grev Curt bestilt jagttegn.

Gendarmen bemærkede høfligt belærende, at kortet skulle bæres af jægeren selv, og forsvandt med en tjenstlig hilsen for at rette samme spørgsmål til andre af de tilstedeværende magnater. Mr. Stead brummede. Jægeren forklarede, at det var prøjsisk skik, og at det medførte stor bøde at være uden jagttegn.

Amerikaneren lo: "Her går disse mægtige herrer i leding mod nogle langørede småskabninger med en alvor, som gjaldt det et felttog mod en arvefjende og med en gendarm til at passe på, at det går lovmæssigt til under straf og bøde. De folk vil regeres – prøjsisk, men pragtfuldt. – Vorwärtz!"

Marken begyndte nu at leve, overalt var det, som om knoldene fik liv, rullede rundt, blev gullighvide og tog fart. På

kryds og tværs tog harerne i hop, mest fremover, men også lige mod kæden som for at bryde igennem, ud i frihed og sikkerhed.

Skydningen begyndte for alvor.

Alle varianter af skud, skud mod harer, der lettede og strøg fremad, skud mod harer, der rejste sig foran skyttens fod og snurrede rundt i springet, skud mod harer, der strøg skråt ned ad mod jægeren, skud mod harer, der sprængte tværs over fra skytte til skytte, alle slags skud mod alle slags harer.

Og en stærk uafbrudt kanonade.

Nu snævrede kredsen sig, de andre skytter viste sig i det fjerne, endnu langt borte. Førsterne skældte på uforfalsket polsk, og klapperne sloges om de anskudte harer, der vältede sig på den halvfrosne jord i blod og dødskamp.

Dette var "sport". Jagtspændingen tog amerikanerens tanker, han så kun fremad mod harerne, skød og skiftede gevær, skød atter, gik fremad. Beregningerne blev mindre kolde og skarpe; mr. Stead skød nu på hold, hvor han ingen udsigt havde til at ramme, skød også på så korte hold, at skuddene som kugleskud strøg hen over målet; det var, ligesom om feberen tog ham, han skældte og smældte på amerikansk, italiensk, fransk, tysk og gebærdede sig ganske sindssvagt i sin hoppen henover marken.

Max råbte ham an efter et par ganske meningsløse skud og lo ad ham. Gamle Wallemberg gryntede på afstand som en urokse, og den høflige gamle herre skældte ham ud på plat højtysk, fordi han søgte at forstyrre gravfreden for harer, som den schlesiske jæger havde nedlagt.

Mr. Stead lo. – Han var en mand, der kunne glemme sig, men han fandt sig hurtigt til rette igen. Han hængte bøssen over nakken til sine naboers store forbavselse, tændte en cigaret

og skred gravitetisk videre. Max råbte ham an, og Wallemberg skældte, mr. Stead lo:

"Only just take it coolly. – I am too hot."

Nu vrimlede det med harer, de væltede op fra jorden knippevis fra alle hold, spredte stråleformet mellem hinanden, sprang frem over, til side, bag ud, trillede over hinanden og jog i vild flugt mod de rygende ildsvælg, der pegede mod dem på alle kanter.

Max råbte amerikaneren an:

"Det strider mod god tone ikke at skyde, mr. Stead, nu har vi snart nået klimaks."

Mr. Stead tog et par drag af cigaretten, kastede stumpen bort, tog bøssen ned og råbte smilende til Max:

"Dear count – now I am allright."

Hvorefter han i fire skud nedlagde fire harer.

Men han passede på og forblev iskold. Nu kunne man efterhånden overse kæden; den var nu draget sammen mod fanen på et areal af tyve tønder land, og skydningen var nu på sit højeste. Harerne havde rejst sig og var føget fremover og på kryds; nu så de alle veje spærrede, stoppede op, rejste sig på højde eller trykkede sig langs jorden for atter at springe op og krydse håbløst, kvækgøende, når skuddene traf. Hønsene, der havde dækket sig i furerne, slog til vejrs i flokke og jog hen over skyttekæden, og polakkerne stormede frem under råb og støjen, belæssede med skudte harer, tæt mand ved mand under eder og klapren.

Støjen var infernalsk, skuddene knaldede ustandseligt, hele marken væltede sig i en levende klump; mændene kaldte, og

råbene overdøvede næsten knaldene fra de stadig røgspyende bøsseløb.

Mr. Stead gik fredeligt fremad, skød skud på skud, traf altid og smilede veltilfreds. Gamle Wallemberg var vild, han løb i korte zigzagstriber, reklamerede mr. Steads harer, skød à tempo med ham, skældte ud og kommanderede. Mr. Stead havde indtrykket af, at såvel han selv som hans fødeland og stjernebanneret forhånedes så groveligt af den til daglig så belevne gamle herre, at en kanonade i lighed med den, der nu gik løs, næppe kunne have afvasket forsmædelserne.

Men mr. Stead smilede og skød til de springende harer. Det glædede ham at føle, at han var fuldstændig herre over sig selv, at hvert skud ramte, og at han mellem alle disse kolde, lidt tunge tyskere var den koldeste og klareste. Ja, Max var ikke helt gal. Det så ud, som han tog eksempel efter sin nabo, han beregnede sine skud, han traf godt.

Det var en mand, man kunne bruge – en rask fyr alligevel.

Gamle Wallemberg skød fortræffeligt, han løb harerne op, han fik fire for hver mr. Stead skød, men han var fuldstændig vild, han lignede mere en siouxindianer på krigsstien, end et medlem af det prøjsiske herrehus og æresridder af Johanniterordenen.

Nu var det slaget ved Wörth, sådan knaldede det; blev dette her ved, skød de gode grever pinedød hinanden til pensionister, men kunne de blive ved, så never mind fremad.

Pludselig skar et gjaldende signalhorn gennem støjen, en lang, klagende tone, så et løb og en tæt taktfast blæsen af tre horn til, der faldt i med det første.

"Nu skyder vi bagud!" råbte Max.

Mr. Stead lo:

"Gudskelov – ja for min skyld ingen alarm, jeg er assureret."

Endnu var lejret om fanestangen en flok forskræmte harer, den sidste kærne, beredt til at dø døden under flaget. De stakkels smådyr tulrede rundt i underlig fjottet halvgalop; det så ud, som om de havde opgivet det hele. Mr. Stead hængte bøssen over skulderen, nu ville han ikke mere. Men herrerne blev ved. De snurrede som toppe om deres egen akse, skød til højre og venstre og bagud. Det var den sidste djævelske ild, hvoraf ingen hare slap uskadt bort.

Så blæstes der af, og den første kessel var forbi. Mr. Stead havde skudt 42 harer, gamle Wallemberg havde sat rekorden med 78.

Foran hver herres nummerfører blev udbyttet lagt i "strække" af klapperne, stjerneformigt ud fra fanestangen; der lå ca. 700 harer på jorden.

Herrerne samledes, kritiserede jagten og deres naboer, skændtes og trak lod om et par tvivlsomme harer, forligtes, smilede, lo og støjede, for atter at glide over i germansk ro og ligevægt og berede sig på anden akt af skuespillet, en lille kort kessel inden frokost. Mr. Stead lod sine patroner tælle, det gjorde ingen af de andre, men han holdt på, at han ville se, hvor meget han havde skudt bort.

68 tomme hylstre havde jægeren efter hans ordre opbevaret.

Det var for meget, mente han. – Max lo og forsikrede ham, at gamle Wallemberg sikkert havde skudt 200 skud. Wallemberg komplimenterede mr. Stead for hans fortræffelige skydning, men han manglede endnu den rette gang efter vildtet.

Forhånelserne mod den store nation og the stars and stripes havde den elskværdige gamle massemorder ganske glemt.

Mr. Stead tænkte heller ikke på dem. Så brød man op til nye "bedrifter".

9

Frokosten afholdtes i førsterhuset, hvor Hartkopf boede. Det vil sige, den ene gavl af huset var indrettet til en rummelig hal, prydet med talrige gevirer af hjorte og bukkeopsatser, og her opvartede tjenerskabet fra Tarnow, ledet af husets hovmester.

Frokosten forløb muntert under tale og spøg. Man drak ikke stærkt, men man spiste desmere, tre til fire retter drøj, varm kost og dertil øl og rhinskvin. Man talte om jagten og om dens chancer, kun om den, om intet andet. Max sad ved siden af hr. Below. Måltidet nærmede sig sin afslutning, og cigarerne kom frem, der var ikke lang tid til snak, der var et stort dagværk endnu, og solen gik jo ret tidligt ned. Dog fik Max tid til at slå på sit emne. Below blev alvorlig og lyttede. Max fortalte, at selskabet havde overdraget ham at ordne sagen med grevinde Frankenberg, og at han var noget nervøs, da han, efter at have læst hr. v. Belows resumé, ikke kunne frigøre sig for den tanke, at der forelå et selvmord. Det var øjensynligt, at v. Below alligevel ikke var helt fremmed for denne tanke. Det føjede sig således, at de to herrer fik plads alene på en vogn, der skulle føre dem til næste såt, en fjerdingvej borte, og de talte der videre om sagen. v. Below fortalte, at det, der navnlig gjorde ham usikker, var et dokument, som var fremkommet under sagen, men selvfølgelig strengt hemmeligholdt. Det var et brev, som grev Egon Frankenberg den morgen, han døde, havde skrevet til sin fætter Eberhard og afgivet til en tjener til besørgelse. Det lød ganske kort således:

Jeg har skrevet til Wolff og stoler på, at du gør din pligt som en mand af ære. Jeg rejser ikke til Ratibor i dag.

Egon F.

Intet andet. Greven var kørt tidligt ud, grev Eberhard sov endnu. Han blev vækket ved budskabet om ulykken, og brevet afgav han straks, da dette bragtes ham af tjeneren, til politiet. Der var talt en del om et andet brev, som skulle være afgivet til grevindens fortrolige, overførster Hartkopfs hustru, grevindens tidligere selskabsdame, som netop den foregående aften, da grevinden, der ikke var helt vel og var gået til ro, havde opholdt sig på slottet for at passe hende. Men om dette brev havde intet ladet sig oplyse, og grevinden nægtede bestemt at have modtaget det. Førsterens hustru ligeså.

Grev Ebi havde forklaret, at meddelelsen om, at grev Egon ikke rejste, var ret naturlig, da de den foregående aften var blevet enige om, at grev Egon skulle rejse til Ratibor på en jagt. Hvad derimod den første passus angik, kunne han ikke helt forklare den, men det syntes, som om den havde hensyn til en samtale, der var ført mellem dem den foregående dag angående nogle ytringer, som en nabo, den nævnte hr. Wolff v. Niebelschütz, havde benyttet om Ebis forhold til det Tarnowske hus. v. Below sluttede:

"Benægtes turde det ikke, og der fandt virkelig også senere en duel sted mellem hr. v. Wolff og Ebi, en duel, som rigtignok forekom ret besynderlig, navnlig da forholdet mellem de to herrer senere er blevet det bedste, og hr. v. Wolff, som De vil se,

er til stede ved jagten i dag. Nå, ved Egons død faldt jo den væsentlige årsag bort. Men alligevel –"

v. Below trak på skuldrene.

Max sad tavs og tænkte efter. Så så han skarpt på v. Below og spurgte:

"Hvad tror De?"

v. Below rystede på hovedet: "Jeg kender sagen så nøje, at jeg absolut intet kan tro. Jeg ved heller intet og ville råde selskabet til at slå sig til tåls med det, der foreligger. Ganske vist er det en net skilling; jeg sagde ikke nej til den, men ærlig talt, det er amerikanske penge, og vi to er tyskere. Selvfølgelig. Livet har ført med sig, at De står i forbindelse med disse yankees, der jo, som vor gæst, kan være charmante folk. – Men alligevel, De er grev v. Jagow, ja endogså præsumptiv arving til Tarnow. De skal stå på vor side, kære Jagow, der hører De hjemme, og, ja undskyld mig disse ord, der er De jo nu endelig og naturligt kommet igen og bliver, som De ser, modtaget med åbne arme."

Max tav en stund, så sagde han alvorligt: "Kære v. Below, jeg forstår, at den kejserlige regering, der i et og alt er runden af dette miljø hernede, der har rod i det og føler med det, gør dets sager til sine, og, så vidt som ægte tysk pligtopfyldelse og retsindighed tillader det, støtter dette ridderskabs sag. Det er i sin orden.

Hvad mig angår, har jeg set lidt til den verden, der ligger udenfor dette ridderskab. Den er ikke smukkere, ikke ærligere, ikke heller mere sanddru eller bedre, men den har lært mig et og andet, som ridderskabet ikke kunne lære mig. Og dette er særlig respekt for andres ret. Jeg kan og vil ikke være med til noget nok så undskyldeligt indgreb i denne – misforstå mig

ikke – forudsat at der i det hele taget er tale om indgreb, overfor nogen udenfor kredsen, og i den henseende har jeg ført min schlesiske junkersamvittighed, som er hærdet og prøvet, da det gjaldt fædrelandets sag, med mig ud i den anden kreds. Vi er ensidige, Below, De som alle vi andre, vi er ærekære og samvittighedsfulde, og vort lands storhed beror på dette, men vi er også, nogle af os, forblindede af klassefordom og kammerateri, der ikke er af det gode. Ja, det ved d'hrr. ikke, mens de står i det, det ses først af dem, der står udenfor. Og jeg står endnu udenfor, hvor åbne end schlesiernes arme er. Jeg kommer aldrig helt indenfor igen. Skylden er ikke min, og jeg vil ikke undvære de erfaringer, jeg har gjort udenfor. De, kære Below, er søn af en af mine bedste venner, og jeg har båret Dem på mine arme som dreng. Jeg kan se, at De ikke forstår mig: dog jeg ved, at De vil tro, at jeg er fuldt så ærlig som nogen af de andre, og schlesier til min sidste blodsdråbe.

Men den sag skal oplyses. Jeg besøger Dem en af dagene og stoler på, at De ikke taler til nogen om dette."

v. Below nikkede stumt.

Vognen standsede, og der begyndte en lang kædedrivning over en halv mils mark i lige linje. Fem hundrede harer måtte lade livet, før overførster Hartkopf blæste af.

Tolv hundrede smukke små dødskampe på én dag. –

10

Mr. Stead havde under frokosten lejlighedsvis ladet falde en ytring om sin dårlige fod, og da jagtselskabet brød op, foretrak han at hvile sig en times tid eller så for at forsøge, om det kunne lykkes at hæve smerterne. Det var en dårlig begyndelse, mente han, men de schlesiske pløjemarker var jo ikke parketgulve, og med vanen skulle det nok komme.

Grev Eberhard foreslog at lade en vogn køre ham til Oberwitz eller Tarnow, men mr. Stead bad blot om ganske ubemærket at blive ladt tilbage i førsterhuset, og Hartkopf, der var henrykt over det fine besøg i hans ringe hjem, bad Mirzi gøre, hvad der stod i hendes magt for at gøre det tvungne ophold så behageligt som muligt for den fremmede.

Det lovede Mirzi.

Da jagtselskabet var draget bort, satte mr. Stead sig behageligt til rette i førsterhusets stadsstue. Husets frue lod et øjeblik vente på sig. Mr. Stead ventede tålmodigt. Ude i gården blev han en ludende skikkelse va'r, der stod lænet til en frossen pumpe, med begge hænderne begravede i lommerne på et par gamle soldaterbenklæder, der hængte stumpede om hans ben.

Mr. Stead genkendte sin attacherede polak, en grim, skummel karl at se til; det ærgrede ham, at karlen ikke var fulgt med de andre, og han trådte ud for at give ham fornøden besked. I døren traf han husets frue.

"Hvad ønsker mr. Stead?" spurgte hun med et strålende smil.

"Å," svarede amerikaneren, "den karl der ærgrer mig, han kunne godt slutte sig til de andre. Hvad er han?"

Mirzi lo.

"En tidligere krybskytte, Joseph Polazek hedder han."

Mr. Stead spidsede ører og gentog:

"Joseph Polazek, se se –"

"Kender De ham?"

Mirzi så skarpt på sin gæst.

"Jeg? –" Amerikaneren slog over i den fuldstændigste ligegyldighed i tonen, men det fo'r ham gennem hovedet, at krybskytten Polazek var nævnt i sagens akter som den mand, overførsteren hin morgen havde set i skoven, og at det var besynderligt, at denne mand nu gjorde jagttjeneste.

Mr. Stead besluttede dog at være forsigtig, han føjede til i en let tone: "Er det skik og brug her i Schlesien, at krybskytter gør tjeneste i forstetaten?"

Mirzi rystede på hovedet.

"Å nej, men Joseph er ikke mere krybskytte, han er grevindens –" hun rettede hurtigt ordet "-grevens trofaste tjener og skovløber i Ruderwald, krybskytteriet har han for længst lagt på hylden."

"Det er måske Deres personlige ven, frue?" spurgte mr. Stead med et ironisk smil.

"Det kunne være," svarede hun udfordrende.

"Send ham bort alligevel," sagde mr. Stead, "jeg ville gerne være fri for ham, denne karl har et grimt blik."

Mr. Stead vinkede ad manden, gav ham en thaler og bød ham slutte sig til de øvrige, han krummede ydmygt ryggen og viste et ledt smil, så drev han af om bag længen. Men mr. Stead havde en følelse af, at han blev, og at han havde sin hensigt med at blive.

Mr. Stead fulgte husets frue til stadsstuen.

"Undskyld mig, mr. Stead," sagde Mirzi med et smil, "jeg synes slet ikke, De hinker, er Deres fod rask?"

"Skønne frue," sagde mr. Stead med et smil, "min fod fejler meget lidt, men jeg trænger til hvile, og hvorfor ikke sige det rent ud, til en samtale med Dem."

Mirzi rystede på hovedet.

"Mr. Stead, jeg er ikke dum, De har andet i sinde. En mand som De søger ikke en stakkels skovriderkone op i hendes hjem for at tale med hende på en dag, hvor der er jagt."

Mr. Stead indskød: "Så er lejligheden jo netop aller gunstigst."

Mirzi afbrød ham.

"De narrer mig ikke, hvad vil De mig?"

Mr. Stead tog hendes hånd og ville føre den til sine læber.

Hun rev den til sig og rejste sig med rødme på kind og lysende øjne. Det var ikke krænket ærbarhed, snarere krænket forfængelighed, for vred var hun, det var tydeligt.

Pludselig tog hun sig i det og smilede let, idet hun til amerikaneren undskyldte den øjeblikkelige forvirring, der havde grebet hende.

Mr. Stead sank ned i sig selv. Her var noget at tage sig i vare for. Efter den fortræffelige indledning ved det første møde måtte hans dvælen i førstergården efter hans erfaring lede til et behageligt kurmageri i al tugt og ærbarhed. Den smukke frue ville være tøvende, men ikke uvenlig. Vred var hun ikke, hendes forlegenhed var ikke forstillelse – altså – –

Mr. Steads store fortrin var det, at alle hans erfaringer lå som pragtbygninger om et torv i centrum af hans hjerne; han havde nøjagtig lige langt til dem alle, og det gik rask at nå til stedet, hvor de boede.

Pludselig stod for hans indre syn en blidt smilende kvinde med et lyserødt bånd i det store, askefarvede hår og et henrivende smil om de røde læber.

"Jeg har set Dem før" – naturligvis – det første møde var beluret. Mirzi var på post, hun var krænket, fordi han søgte at indbilde hende, at han ville gøre kur til hende, mens hun vidste, at han forfulgte et forretningsøjemed, og hvad værre var, hun havde ordre til at lade, som om hun intet anede.

Oho – ho, tænkte mr. Stead og forlod det hus, hvor denne erfaring boede, for at ile til et andet på samme torv, hvor hans kvindeerfaring boede i en strålende skyskraber.

En dame kan være særdeles mistroisk; på et punkt lader hendes mistro sig i grunden afvæbne, der skal ikke noget overjordisk fond af forstillelse til at bibringe hende den overbevisning, at hun har sejret ved sin skønhed – men netop kun ved den. Mirzi var altså på post, hun stod igen i grevinde Maria Pias sold, og mr. Stead skulle udspioneres i stedet for selv at agere spion. Fortræffeligt. – Hele denne tankeevolution tog nøjagtig et halvt minut, i hvilket mr. Stead så indtrængende på husets frue. Mirzi tog instinktmæssigt hånden til sig.

Mr. Stead tog den igen og holdt en lille speach, hvis ordlyd ærlig talt hverken var ny eller overraskende, men som alligevel havde en ret tiltalende og behagelig klang, om hun ikke havde været overbevist om, at der lå noget gemt bag amerikanerens meget smigrende, men i øvrigt meget sømmelige ord. Hun kunne ikke sige noget herom, og derfor tog hun hans ord lidt dummere, end hun ellers ville have gjort, hvad der fjernede enhver tvivl hos mr. Stead om, at hun var i ledtog med grevinden. Mr. Stead havde altså overtaget. Han vidste, at han

var opdaget; fru Mirzi anede ikke noget om denne hans viden. Mirzi ventede stadig, at amerikaneren skulle komme tilbage til de intrikate spørgsmål, men det skete ikke. Mr. Stead var en meget habil kurmager, og han talte så snildt og beregnet, at Mirzi lidt efter lidt begyndte at tænke mere på sine egne sager end på sin frues, ja, til sidst begyndte hun virkelig for alvor at tro, at hun havde fundet en beundrer, som hun ikke burde fornærme ved for stor kølighed.

Mr. Stead gjorde fremskridt, han varmedes lidt efter lidt ved den ild, han bar til skue, og de to havde det rigtig hyggeligt sammen. Mr. Stead trøstede sig med, at det reelle udbytte blev nye erfaringer med hensyn til bedømmelse af den smukke skovriderfrue. Hun var ikke så farlig, som hun ville have været, hvis hun havde været lidt mindre forfængelig. Ingen egentlig ny erfaring, men en bekræftelse af tidligere.

Pludselig forstyrredes samtalen af en vogn, der rullede op for døren. Det var grevinden. Hun havde hørt, at mr. Stead var kommet til skade – Gud ved hvem der havde berettet dette? Polazek?? – og nu kom hun med en læge og en stor kasse forbindsstoffer for øjeblikkelig at være tilrede med hjælp. Hun havde selv som ung pige gennemgået et samariterkursus og ville så inderlig gerne hjælpe mr. Stead; hun havde ikke telefoneret til Oberwitz om uheldet, men ville sende en vogn efter mrs. Stead straks, om det var fornødent.

Alt dette sagde hun med et yndigt smil, mens en ældre, gravalvorlig læge i værelsets baggrund syslede med apparater nok til at foretage en hvilken som helst amputation.

Mr. Stead havde det virkelig ikke rigtig godt, dog mente han, at hans tilfælde mere var af en medicinsk end kirurgisk art, og

sit ben ville han gerne beholde. Han var meget glad ved, at grevinden ikke havde tilkaldt mrs. Stead, overførsterens elskværdige hustru havde plejet ham så venligt, at hans tilfælde nu var en hel del bedre, og han håbede, at fru Hartkopf ville modtage mrs. Steads tak og denne dames takkebesøg samt endelig se op til hende, når hun kom til byen. Det gode, mrs. Hartkopf havde gjort mod mr. Stead, havde hun gjort mod mrs. Stead, og mrs. Steads taknemmelighed ville ikke være ringere end mr. Steads. Mr. Stead var for resten lidt svag og ville gerne tale et par ord med lægen. Grevindens samaritertilbud rørte mr. Steads hjerte dybt, dybere end ord kunne tolke. Dog ville han gerne, som sagt, tale et par ord med lægen.

Damerne trak sig tilbage; grevinden spurgte med et blik, Mirzi svarede med et par ord: "En nar som alle mandfolk." – Intet mere. Grevinden tænkte: "Enten er Mirzi dum eller også er Stead det"; hun vidste, at Mirzi var ikke dum, hun kunne ikke tænke sig, at amerikaneren var det. Men hun fik se. –

Mr. Stead vinkede lægen hen til sig, tog sin venstre støvle og strømpe af og holdt sin velplejede fod hen for den gravalvorlige landsbydoktor.

"Hr. doktor," sagde han, "hvis De kan finde en lidelse i dette lem, som De kan betegne med et malabarisk navn og finde et lægemiddel med et lige så malabarisk navn, samt overfor Gud og hvermand bedyre Deres hypoteses rigtighed, så er De fastlønnet 'kredslæge' i kreds Oppeln for *The golden Eagle of New York* med fast årsgage og honorar for hver forretning samt specielt honorar for denne bestemte forretning. Do you understand, sir?"

Sundhedstilstanden i Oberwitz var for god til, at den lokale doktor turde lade dette "ben" gå fra sig. Mr. Stead led af noget latinsk i anklen, der kureredes ved noget andet latinsk fra Oberwitz' apotek.

Grevinden fandt det mærkeligt, men doktoren forsikrede hende, det var således. – Hun begyndte at tro, at det muligvis alligevel var Mirzi, der var dum, ja hun var så uforsigtig at sige det, og dette skaffede amerikaneren en avance hos Mirzi.

Enden på historien blev, at mr. Stead fulgte med grevinden til Tarnow, og med doktoren lod han sende bud til Oberwitz om at lade hans selskabsklæder besørge til Tarnow, da han ikke for nogen pris ville forsømme middagen og nok troede, han kunne blive restitueret inden aften; det latinske fra apoteket måtte endelig følge med.

På vejen til Tarnow erklærede han åbent til grevinden, at fru Hartkopf var den elskværdigste skovriderfrue, han nogensinde havde mødt; den varmtfølendeste hustru, den trofasteste funktionærkone, kort sagt alt det, der endte på "este".

Når han skulle indvende noget imod hende, så var det hendes ufølsomhed overfor smiger og smukke talemåder.

Grevinden var ikke langt fra at finde denne overstrømmende ros dum, men mr. Stead fortalte på den anden side så strålende vittigt om jagten og om herrerne, særligt om gamle Wallemberg, at hun måtte erkende, at den mand havde åbne øjne.

Mr. Stead mærkede stedse en klingespids mod sit bryst, mens han selv stod ganske ubevæbnet.

Kampen måtte imidlertid komme, og den ville blive meget hård. Foreløbig skulle fru Mirzi ved lejlighed tale, og lejligheden

skulle snart komme.

Om forretninger talte grevinden ikke et ord, mr. Stead ikke heller.

Herrerne vendte hjem, og deres damer ankom; jagtudbyttet havde været stort, Ebi var noget anstrengt og hostede en del. Mr. Stead måtte høre meget for sin dårlige fod, men han blev ingen noget svar skyldig.

Diner'en var på 12 retter, vinen upåklagelig, og som en art oprejsning for dagens modgang vandt mr. Stead 500 mrk. I et rask parti "quince" (udtalt kvinse), som herrerne spillede efter diner'en, og som i Schlesien anses for et intelligensspil, rigtignok af de mere letfattelige.

Alt i alt en ganske vellykket dag.

11

Jagterne på Tarnow varede i tre dage, så tog de fat på Oberwitz, hvor de varede i to dage for at fortsættes på nabogodserne med ganske få hviledage, de såkaldte "Ruhetage". Max tog med iver del i jagten, og mr. Stead nåede meget hurtigt frem i allerførste række. Han skød fortræffeligt og var, som schlesierne sagde, "kold som en hundesnude". Derved vandt han terræn, og bladene talte ikke så lidt om ham. Af og til blev han hjemme og holdt konferencer med agenter, som han modtog med en kinesisk taotois værdighed og ceremoniel. Mrs. Stead og Clärchen var meget ude, ja de gjorde endogså små afstikkere til seværdige punkter så langt nord på som til Breslau. Mr. Stead forsømte adskillige jagter og dyrkede i stilhed Mirzi Hartkopf.

Mirzi var vred på grevinden for den krænkelse, hun havde tilføjet hende den første jagtdag, og hun var derfor mere tilbøjelig til at vise mr. Stead venlighed og fortrolighed. Mr. Stead fortalte vel ikke lige ud, hvad han ville, men det var umuligt at skjule for Mirzi, at han ønskede at lære de nærmere omstændigheder ved grev Egons død at kende, og da Mirzi lod til at være villig til at tale og selv aldrig spurgte, erfarede han også en del. Han lod imidlertid, som om hans nysgerrighed alene skyldtes hans interesse for Max v. Jagow, og mellem Mirzi og ham kom assurancespørgsmålet aldrig på tale, ja han vidste ikke en gang, om hun kendte det, skønt han anså det for sandsynligt.

Mr. Stead og Mirzis møder overskred aldrig en vis grænse, men det hændte undertiden, at temperaturen kunne stige, og når man skal være ganske ærlig, så kom de koldere luftræk

egentlig udelukkende fra den kant, hvor mr. Stead befandt sig. Mirzi var en meget lidt trofast natur, hun syntes at have sat sig for at vinde amerikaneren, og mr. Stead var ikke altid ganske klar over, hvor langt han skulle gå.

Han var imidlertid ret sikker på, at han efterhånden fik det meste at vide af det, Mirzi vidste. Det var i øvrigt ikke lidt.

Egon Frankenbergs giftermål havde fra hans side ubetinget været et inklinationsparti, han havde været meget indtaget i sin unge hustru, og da han var en meget smuk mand, syntes det fra først af, som om hans følelser blev gengældte. Men da parret efter et par års udenlandsrejse kom hjem til Tarnow, var grevindens følelser for ham undergået en betydelig forandring. Årsagen var et møde i Rom med grev Eberhard Frankenberg. Efter hvad Mirzi fortalte, havde grevinden straks fra første møde følt sig draget mod sin mands fætter med en sådan magt, at hun ganske havde forglemt sine pligter som hustru. Mirzi betonede stærkt, at hun med sikkerhed vidste, at grevinden af og til følte den dybeste lede ved samlivet med sin mand, at kun den omstændighed, at hun som rettroende katolik veg tilbage for skilsmisse, hindrede hende i at opgive det hele og forlade hjemmet på Tarnow.

Desuden gav grevens økonomiske forhold anledning til hyppige, ofte ret ubehagelige scener, for, som Mirzi med en trofast selskabsdames hele sanddruhed bevidnede, grevinden var forfærdelig ødsel. Det hjalp først, da grev Eberhard kom hjem fra sin diplomatiske tjeneste og tog fast ophold på Tarnow. Grev Egon holdt inderlig meget af sin fætter, og denne kæmpede en ærlig kamp mod sin spirende kærlighed til Maria Pia.

Fru Mirzi knyttede til denne beretning en række almindelige betragtninger, som ikke forfejlede deres virkning på den noget koldsindige amerikaner.

Alt dette kunne imidlertid være godt nok, men mr. Stead havde selv en stærk personlig følelse af, at han strengt taget ikke behøvede at dyrke Mirzi Hartkopf for at erfare dette, som en hver af de elskværdige schlesiske nabodamer med største hjertensfryd ville fortælle mrs. Stead og – for at tale rent ud – også virkelig havde fortalt hende – gode og kærlige sjæle som de var.

Når mr. Stead dyrkede Mirzi Hartkopf, så var det for at erfare noget om et virkelig dunkelt, men usigelig vigtigt punkt. Det var hævet over al tvivl, at grev Egon, træt af sin kones kulde, havde søgt trøst hos hendes betroede veninde, for det var Mirzi langt mere end hendes selskabsdame; det var ligeledes hævet over al tvivl, at grevinden havde favoriseret dette, men – og dette var et hovedpunkt – der var næppe heller tvivl om, at forholdet var blevet fortsat efter Mirzis giftermål med overførsteren, og at det indirekte var grevinden, der havde henledt Hartkopfs opmærksomhed på den fare, der truede hans ægteskabelige lykke. Mirzi sagde det vel ikke rent ud, men det fremgik tydeligt af hendes spredte meddelelser. Hartkopf anede intet om, at der virkelig havde bestået et forhold mellem hans kone og greven dels før, dels efter ægteskabet. Han havde ladet sig nøje med en forklaring fra Mirzi om, at greven efterstræbte hende, og han havde i den anledning – ganske kort før grevens død – henvendt sig til ham med en bitter bebrejdelse.

Det fremgik imidlertid af Mirzis noget usammenhængende fortælling, at greven stadig elskede sin hustru, og da fru Hartkopf ikke lagde skjul på, at hendes følelser overfor greven, der efter alt at dømme næppe havde ejet synderlig kvindetække, var ret kølige, generede det hende ikke at tilstå, at han ikke heller overfor hende havde vist nogen særlig udholdende varme.

Mirzi lagde i virkeligheden ikke skjul på, at hun i denne sag kun var gået sin fornemme venindes ærinde, ikke mindst for at indynde sig hos mr. Stead, hvem hun efterhånden ganske ærligt tilgav, at han behandlede hende ret kammeratligt, måske lidt mindre ridderligt, end hun havde ventet og ønsket. Sagen var nemlig den, at fru Mirzi ville drage en vis fordel af amerikaneren, og den amerikanske brutalitet, hvortil mr. Stead undertiden med held tog sin tilflugt, smittede hende stundom i en noget kompromitterende grad. Grevinden lod hende have fuldstændig frit spil og behandlede hende endogså ligefrem uvenligt, blot havde Mirzi en følelse af, at hendes tidligere frue og veninde lod hende udspejde ved polakken Joseph. Dette øgede hendes bitterhed, og ved amerikanerens uforståelige koldsindighed æggedes hun endnu mere.

Mr. Stead blev fuldkommen klar over det punkt, at grev Egons død ikke havde været grevinden ukærkommen, ja det syntes ganske uimodsigeligt, at hun havde forsøgt at benytte overførsterens ubændige jalousi mod sin gemal. Men fru Mirzi havde åbenbart ikke vovet at sætte sin tilværelse på spil, og det er næppe heller rigtig sikkert, at hun var sluppet helt godt fra det eksperiment. Hartkopf var trods sit nordtyske naturel en

meget voldsom og lidenskabelig mand og i ægteskabelige spørgsmål ikke til at spøge med.

Det vigtige positive spørgsmål: hvorledes døde grev Egon? kunne Mirzi altså ikke besvare, eller også ville hun ikke. Mr. Stead fortsatte sin undersøgelse noget længere, end han egentlig havde tænkt, at han ville, fordi han ønskede fuld klarhed på dette punkt.

Det syntes han imidlertid ikke at skulle få. Fru Mirzi påstod, at hun var overbevist om, at grevens død skyldtes et vådeskud, men indrømmede, at det var muligt, at sorgen over, at hans hustrus kærlighed for altid var vendt fra ham, i forbindelse med pengesorger kunne have været årsag til et selvmord. Hartkopf var ganske uden skyld, hun føjede til med en art gysen:

"Den mand rammer et spader es på to hundrede meters afstand uden at fejle, hver eneste gang han sigter derpå."

Den dag, ulykken skete, var hun på slottet hos grevinden, der var syg. Aftenen forud havde der været en heftig scene, hvorved grevinden havde pådraget sig et nervetilfælde. Mellem greverne Egon og Eberhard var forholdet netop i de sidste dage stærkt spændt, ja Mirzi fortalte endogså, at hun tilfældigvis havde hørt en udtalelse af grev Egon en dag, hun gik forbi en åben dør, der lød således:

"Så siger jeg til dig, krum din finger."

Hun huskede ordene ordret; i de tyske herrers mund plejer det udtryk "at krumme fingre" at betyde en pistolduel. Men så var der kommet en herr Wolff v. Niebelschütz, en tidligere regimentskammerat af grev Egon, og det syntes, som om han havde bilagt striden. I hvert fald var det bestemt, at greven

skulle rejse en tur, mens grev Eberhard skulle blive. Så var det, at det skete.

Mere vidste Mirzi åbenbart ikke, i hvert fald ville hun ikke sige mere, og trods det, at mr. Stead anvendte megen flid og møje, kom han ikke videre. Møderne med Mirzi havde tabt nyhedens interesse for ham, han var også lidt bange for at blive kompromitteret, og selv om hun virkelig syntes ret oprigtig, var han dog altid bange for dobbeltspil fra hendes side. Desuden havde også han en følelse af, at han blev udspioneret. Han havde lejlighedsvis set den føromtalte polak luske omkring. Og netop som det lod til, at Mirzi under indtrykket af hans energi skulle blive lidt mere åbenhjertig, hændte det, at han under et besøg i skoven ved Tarnow blev tiltalt af overförster Hartkopf på en sådan måde, at han fandt det rådeligst for at undgå ubehageligheder at indstille sit gehejme felttog og afvente bedre tider.

Ja, han var endogså nødt til at påkalde Max Jagows bistand, og ganske vist lykkedes det Max at berolige den schlesiske Othello, som mr. Stead kaldte Hartkopf, men derved stilledes mr. Stead blot for en anden fare, den, at den fortørnede og skuffede dame skulle røbe hans store interesse for grev Frankenbergs huslige forhold. Mr. Stead havde åbenbart ikke rigtig heldet med sig, det lod snarere til, at Max, der fulgte de åbne veje, skulle nå længere frem.

Mr. Stead tog revanche ved at kaste sig med iver over harejagten, og i to på hinanden følgende dage skød han i alt halvtredsindstyve harer flere end grev Wallemberg, så at han i disse to dage var "Jagtkonge", en stor ære, der sjældent bliver en fremmed til del i de jagtvante schlesiske magnaters kreds.

Det hjalp noget til at stille hans ærgrelse, dog helt lade fru Mirzi ude af sigte ville han ikke.

Fru Mirzi derimod forstod på sin side ikke spøg, og denne efterladenhed i forbindelse med nye ægteskabelige kiv, hvis anledning overførsteren efter Max Jagows udtrykkelige anmodning dog ikke omtalte til hende, foranledigede, at hun, sin natur tro, åbnede underhandlinger med fjenden – dvs. med grevinden.

Dog ikke straks –

12

Jagterne havde varet nu snart i fjorten dage med enkelte hviledage. Max havde været med omtrent hver dag. Båndet mellem ham og hans fordums kammerater var knyttet ganske fast, han følte med en vis glæde, hvorledes han hver dag vandt terræn, og hvorledes man fra alle sider viste ham fuld fortrolighed. Hans hustru blev behandlet med velvilje, lidt køligt, men børnene blev på den anden side forgudede af alle deres skæppe-ærte-tanter, som Clärchen kaldte dem, og dygtigt forkælede. Deres moder mente, at der blev mange schlesiske unoder at udrydde, når de kom hjem til Charlottenburger Ufer. Kun Max selv var uimodtagelig for schlesiske unoder, sagde hun: "Dig har jeg grundigt kureret," føjede hun med selvfølelse til, og der var ikke lidt sandt i det.

Som Max havde sagt til Below, han havde været udenfor, og han glemte det aldrig. Junkernes kreds er ganske anderledes sluttet, end den fremmede også ved en nøje iagttagelse ser, og end de selv føler, og det at vide dette giver en overvægt, som Max fuldt ud forstod at benytte.

Han besøgte v. Below og erhvervede sig et grundigt kendskab til sagens akter og alle dens dossiers; han havde en lang samtale med politipræsidenten og med selve overpræsidenten. Under disse samtaler optrådte han med megen diplomati, dels som præsumptiv arving til Tarnow og dels uden at lægge mindste skjul derpå som repræsentant for livsforsikringsselskabet *Eagle*. Det var tydeligt, at de høje regeringsembedsmænd havde en følelse af, at der kunne indvendes noget mod deres behandling af sagen, men den prøjsiske embedssamvittighed er så uendelig

meget mere fintmærkende end noget andet lands i denne verden, at det i hvert fald ville være meget svært med virkelig embedsmæssig føje at bebrejde de herrer noget positivt.

Taktgrænsen må dog overholdes, og efter alt at dømme savnedes der al ydre anledning til at drage spørgsmålet ind for det judicielle forum, der i et land med juryinstitution hvirvler sensationens smuds op om alle, der bringes i berøring med en såkaldet celeber sag, takket være pressens rendyrkede opfattelse af, hvad offentligheden har billigt krav på.

Det blev Max klart, at slaget måtte slås på Tarnow, at grevinden og Ebi var de eneste, der kunne give fuld besked, måske med undtagelse af Wolff v. Niebelschütz, som han opsøgte, dog med et ret utilfredsstillende resultat.

Hvad grevinden angik, så ville det kun være et tidsspørgsmål, når kampen blev åbnet, han følte selv, at med hende kunne han kæmpe dristigt uden nogen følelse af uridderlighed, alle fordele var på hendes side, han var hendes officielle modstander som selskabets repræsentant; så snart jagten var forbi, måtte han tage sit parti, det var åbent spil, proces under civile former eller et forlig, eventuelt selskabets kapitulation.

Med Ebi var det en anden sag. Han kom til at holde mere og mere af den fine, melankolske og åbenbart svagelige fætter, der mere end noget andet indgød ham hjertelig medlidenhed. Tale med ham om det, der måtte ligge ham på hjerte, kunne han dårligt, han syntes, det ville være svig, og mod en mand som Ebi ville han ikke bære svig. Det var i grunden det eneste vanskelige i hans stilling; Ebis virkelige uskrømtede venlighed mod Clärchen og hans rørende godhed for børnene, af hvilke han altid behandlede lille Max som sin successor i majoratet,

bevirkede stundom, at Max havde den største lyst til at frasige sig sit hverv. Han talte ofte med Clärchen derom, og selv hun, der ellers kunne være ret snusfornuftig, var tilbøjelig til netop af hensyn til Ebi at råde Max til det samme, men hendes dybe uvilje mod den "ækle, lumske kone", som hun kaldte Maria Pia, bevirkede altid i det afgørende øjeblik, at hun svigtede denne plan, og rådede Max til at blive ved.

"Herregud, det er jo konen, der skulle have pengene, og hun fortjener dem ikke, for jeg tror hende til alt på denne jord," sagde Clärchen, og så føjede hun til, "det skulle såmænd ikke undre mig, om hun selv havde slået ham ihjel, hun er i stand til alting."

Denne hypotese var dog selv Max for dristig, og han bad bønligt sin kone om aldrig at tænke på sligt endsige tale et ord derom.

Hun måtte jo også indrømme, at det var aldeles umuligt, men Maria Pia hadede hun nu en gang, og Clärchen hadede solidt.

13

Som afveksling fra de store harejagter blev der holdt en fasanjagt i parken på Tarnow en petite comité. Vejret var strålende, og den forløb fortræffeligt. I det tætte vidjekrat langs Oderen og i parkens løvhvælv vrimlede det med fasaner. Kun hanerne blev skudt, og det var en herlig sport at nedlægge de strålende, pragtfulde dyr, når de i susende flugt mellem de tætte træer strøg henover hovedet på jægerne. Her gjaldt det om at se, hurtigt at bedømme dyrets køn og nedlægge det med et rapt skud. En fældet høne kostede 20 mark i bøde, og der blev passet på; kun den gamle grev Wallemberg havde uheld med sig, han nedlagde en gammel høne, hvad der satte ham i et sådant humør, at han skød forbi fire gange i træk til oplagte skud og blev distanceret af mr. Stead med ti haner, da der blev blæst til strække.

Det var mere, end den gamle herre kunne bære. Han tog revanche ved at udtale sig så skarpt imod Amerikas udenlandske, specielt kinesiske politik, at samtlige schlesiske herrer måtte intervenere, og Eberhard Frankenberg kørte op med den afdøde grev Fritz Eulenburgs begejstrede omtale af Japans amerikanske "opdager", mr. Perry, for atter at forsone det vrede Amerika.

Grev Fritz Eulenburg, skaberen af Tysklands østasiatiske politik, var som tidligere ansat i Oppeln en god ven af Wallemberg, og hans autoritet beroligede atter den gamle greve, men mindre havde næppe kunnet gøre det, for han var snyde fornærmet.

Damerne fra Oberwitz kom til middag, og på Ebis udtrykkelige opfordring var alle børnene med. Diner'en var derfor overordentlig livlig, og grevinde Maria Pia strålede mellem alle. Dog noterede Clärchen med en vis tilfredsstillelse, at ingen af børnene kunne lide hende. Tante Clärchen derimod var pot og pande for Isas børn, og onkel Ebi forgudet af de små.

Grevinde Maria Pia strålede den aften ganske specielt for mr. Stead; han følte sig meget smigret, men var samtidig ikke så lidt på sin post. Efter bordet beærede grevinden ham med en privataudiens i hendes højstegne gemakker, der lå på første sal, mens spisestuen og de dertil stødende selskabsværelser befandt sig i slottets stueetage.

Mr. Stead var beæret, men opdagede ved samme lejlighed, at den troløse Mirzi havde røbet ham til fjenden. At Mirzi var kilden, sagde grevinden vel ikke direkte; hun undgik med megen takt at berøre dette delikate emne, men hendes angreb var så frontalt, for at bruge et militært udtryk, at den kampvante amerikaner et øjeblik følte sig i ganske overordentlig høj grad opdaget og mildest talt var ikke så lidt flov. De sad overfor hinanden i det lille lækkert udstyrede Louis XV-kabinet.

Grevinden så smilende på mr. Stead: "Indrøm det lige så godt først som sidst, store mand fra det frie land. De er kommet herned for at spionere. De har allieret Dem med stakkels Max og hans "fortryllende" kone, som ingen i familien før har villet kendes ved og som selvfølgelig aldeles ikke er i familie med den bedårende mrs. Stead, ægte mellemtysk gås som hun er. Nu, da De er opdaget, mr. Stead, kan De lige så godt straks bekende kulør. Det kan jo være Dem det samme, Deres millioner dækker

jo over meget, Deres nationalitet over resten, jeg er ikke spor af vred på Dem. Tværtimod, jeg vil gerne afgøre den sag med Dem, De er en smart mand, og De er hovedet for selskabet, så er vi færdige med det samme."

Mr. Steads ansigt var aldeles ærligt, han fortrak ikke en mine, men det tog et tag i hans tænkeredskaber, som han kaldte det. Skulle han være fræk, krænket, forbavset, uforstående eller dum? Det sidste hjalp undertiden, men var farligt. Nej, han skulle være forbavset, virkelig forbavset. Han rømmede sig let:

"Fru grevinde, jeg er forbavset, virkelig forbavset, og kun forbavset. Af tre grunde: for det første, fordi De tror, jeg Archibald Clavering Stead af New York behøver at snige mig ind i et hus. Jeg har intet stamtræ at pege på, men jeg har mig selv, og for mig har selv hoffers døre været åbne. Jeg ærer grev Maximilian v. Jagow som en fortræffelig ven, ærer hans hustru som en nydelig, højtdannet dame, men jeg trænger ikke til ham, mrs. Stead, heller ikke til slægtskab med hende. Dette er den anden grund til forbavselse. Den tredje, den væsentligste: hvad i alverden skulle jeg, Archibald Clavering Stead, behøve at spionere og interessere mig for et beløb af sølle 600.000 mark? Fru grevinde, hvis De i dette øjeblik bad mig om at overlade Dem dette beløb i en check på en af Deres fædrelands banker, på ære, Deres Nåde, jeg ville tage denne min tegnebog og skrive checken uden at blinke."

"Så gør det, mr. Stead – andet forlanger jeg ikke."

Det sagde knæk i tankeredskabernes hjul, så surrede det lidt. Mr. Stead blev siddende med tegnebogen i hånden. Grevinde Maria Pia smilede som en guldpop fra klaren sky. Hendes mørkeblå øjne så halvsmægtende op ad, overlæben var skudt

lidt frem, underlæben ganske lidt tilbage, hovedet hældede hun ubetydeligt til venstre, det store hår stod som en krone om det fine, ovale ansigt, og silkebåndet lyste i let blegrødt, stemt sammen med den let blussende teint: grevinde Potocka fra kobberstiksamlingen i Berlin, grevinde Potocka, hvis dejlige, barnlige, mildt skælmske ansigt vendte tavst ventende, spørgende mod en mand, der hed Archibald Clavering Stead af New York og ikke vidste levende råd, hvorledes han skulle redde sølle 600.000 mark betalbare i Leipzigerstrasse.

Den stumme scene varede i to minutter. Så skrev mr. Archibald Clavering Stead en anvisning på bankhuset Krantz i Leipzigerstrasse, stor de ominøse 600.000 mark, og rakte sin smilende genbo samme.

"Deres Nåde vil forstå, at jeg nødes til at bede om et modtagelsesbevis – et anfordringsbevis måske."

"Vil De have pengene tilbage, mr. Stead?" spurgte grevinden med et barnligt smil.

"Jeg vil ikke fornærme grev Frankenberg, Deres Nåde."

Grevinden lo: "Selvfølgelig må jeg betragte dette som den mig tilkommende assurancesum."

Mr. Stead bukkede.

"Desværre, det lader sig ikke gøre; den skal efter vore statutter udbetales af den lokale administration. Jeg fraviger aldrig forretningsprincipper."

Grevinden bed sig i læben:

"Så kan jeg ikke tage imod pengene, mr. Stead."

Hun rakte checken mod ham med en kongelig bevægelse, men mr. Stead var på post, han så klart et lille gulligt blink i de store øjne og bukkede uhyre ceremonielt:

"Fru grevinde, jeg har endnu aldrig taget noget beløb tilbage, som jeg har givet. Vil Deres Nåde disponere over dette beløb så længe, indtil sagen er endelig ordnet, så skal det være mig en stor ære personlig at stå i forskud for summen. Det turde tillige være et ret tydeligt bevis for, at jeg i ingen henseende ønsker at gribe ind i denne sag."

Mr. Stead havde nu overtaget, det følte han.

Grevinden talte hurtigt: "Det gør jo ikke sagen klar, ikke det mindste."

Mr. Stead bukkede let.

"Gud bevares, men er der også nogen sag, der skal være klar?"

Grevinden tog sig i det: "Nej, naturligvis – nej – men formelt, selskabet skal dog anerkende, at min afdøde mand er død ved et vådeskud, ikke sandt? Gør selskabet ikke det, så skal jeg blot betale Dem disse penge igen, og ærlig talt – penge trænger jeg ikke til i øjeblikket."

"Det troede jeg virkelig," sagde mr. Stead lidt ondskabsfuldt. "Ja, jeg mente Deres Nåde tog mig på ordet. Men når det hele er spøg –"

Grevinde Maria Pia smilede så smukt, barneblidt mod sin kavaler, hun rev et blad ud af en notesbog, der lå på bordet og skrev med sin fine, lette håndskrift:

"Modtaget af mr. Archibald Clavering Stead of New York pr. check betalte ved bankfirmaet Krantz, Leipzigerstrasse, Berlin, mark 600.000 at tilbagebetale, når spørgsmålet om den grev Egon Frankenbergske forsikringssum er afgjort."

"Vil De have renter, mr. Stead?"

Mr. Stead stod iskold og stiv som støtten i *Don Juan* – han nikkede med hovedet.

"Fem procent, passer det?"

Klangen var kåd.

Statuen nikkede atter.

"Vær så god, mr. Stead. Maria Pia v. Frankenberg, født v. Strachwitz – jeg har særformue. Jeg tror Dem, mr. Stead, og jeg stoler på, at De absolut intet har med de enkelte sagers detaljer at gøre, ja, at De endogså strengt vil våge over, at alle formaliteter sker fyldest, selv om De derved vil løbe nogen risiko, for at jeg ikke skulle blive i stand til at tilbagebetale dette forskud, som De så elskværdigt har ydet mig. Jeg har ikke tallet på mine penge, men så mange ejer jeg ikke, og nogen anvendelse for Deres forskud får jeg vel nok. Vil De så love mig at lade stakkels Hartkopf nyde sin ægteskabelige lykke ubeskåren?"

Grev Frankenberg viste sig i døren.

"Nu kommer vi, my darling Ebi. – Mr. Stead og jeg har blot haft en uhyre interessant samtale om amerikanske pengeforhold. Du ved, hvor penge interesserer mig."

Grev Ebi smilede svagt: "Mr. Stead," sagde han, "Maria Pia er en engel, men –"

Grevinden vendte sit lokkede barnehoved mod mr. Stead: "En ganske usædvanlig ødsel engel – mener Ebi, og det er jeg."

Mr. Stead trådte ind i salonen med et muntert smil på sit glatte ansigt. Clärchen hviskede til mrs. Stead: "Er De ikke spor af jaloux – tænk en samtale på en halv time alene med hende."

Mrs. Stead smilede – hendes mand nærmede sig, hun lagde sin hånd på hans arm: "Clärchen spørger, om jeg er jaloux på dig, Archibald. Jaloux, jeg – nej, du er en mand, der ved, hvad du gør. Og ingen narrer dig – vel?"

"Næsten ingen," bemærkede mr. Stead beskedent.

Det var ganske heldigt for hans huslige kredit, at hans tanker lå skjult i deres værksted.

På hjemturen forsikrede mrs. Stead sin mand, at hun havde moret sig strålende.

"Dine tyskere er superbe, deres damer virkelig højt over deres europæiske ry."

"Det kan der være noget i," sagde mr. Stead.

Han sagde det meget dybsindigt; hans kone troede, han tænkte på andre ting. Det gjorde han egentlig også, han tænkte på Krantz i Leipzigerstrasse og på grevinde Potocka.

14

De fire hundrede i New York kendte såre vel mr. Stead, og de vidste, at han med al sin glathed, sin stålsatte styrke og sin smidige ånd havde et sårbart punkt, en akilleshæl, hvor han kunne rammes. Mr. Stead var gerrig, endogså meget gerrig. Dette ikke således at forstå, at han nægtede sig noget eller nægtede sin hustru noget videre – ingenlunde. Mr. Stead brugte overordentlig mange penge, men brugte dem med en vis sorg. Af alle sagntidens skikkelser var Otter, Fafners søn, den, der lignede mr. Stead mest. Som denne forslugne helt åd han med lukkede øjne for ikke at se, hvor det svandt, som det hedder i sagaen.

Det gjorde ham ondt at give penge ud, og det forsonede ham kun med denne handling, at han fik værdier for det, han gav ud. Så sparede han ikke. Men uproduktive udgifter, gaver, almisser, alt det, der krediteres som gode gerninger, var mr. Stead en pestilens, fordi han var gerrig. Millionærgerrighed er noget andet end en sølle detailhandlers påholdenhed, den er mere storstilet, men lige så nederdrægtig for den, det går ud over.

I dette foran berørte tilfælde mr. Stead selv: Han ærgrede sig for første gang i to måneder – kardinalt, generalt, ærkebiskopalt, monumentalt, stars-and-strip-alt, som en af de fire hundrede kan ærgre sig. Men ingen kunne mærke det på ham.

Næste morgen var "Ruhetag", man hvilede efter flere dages jagter, og mr. Stead fulgtes med Max op over bakkerne bag Oberwitz. Han meddelte Max, at han havde været nødsaget til at stå i forskud for en del af beløbet til grevinden for at aflede

hendes mistanke; han anså hende for meget farlig, og hun måtte absolut ikke ane uråd.

Max forstod ikke dette rigtigt. Desuden, hvis det skulle vise sig, at beløbet ikke forfaldt, ville det være svært at få pengene igen, da grevinden jo var meget ødsel, og man mumlede en del om, at selve Ebis formue var svundet stærkt, da gælden efter Egon skulle bringes ud af verden. Men når det ikke drejede sig om større summer, var risikoen vel ikke stor.

Max anede ikke, da han med ægte tysk grundighed bredte sig over disse spørgsmål, at han borede en kniv i mr. Steads barm og drejede rundt. Men amerikaneren holdt sig bravt.

Max gik så over til at tale om sin samtale med Wolff v. Niebelschütz, der rummede mange interessante enkeltheder. Wolff havde fra først af været aldeles utilgængelig. Han ville ikke tale om Egon, ikke tale om duellen med Ebi, det var en skrinlagt sag, der aldrig skulle graves op. Max havde gentagne gange måttet forlade emnet, dog var han altid vendt tilbage dertil. Så lykkedes det ham ved at føre et meget skarpt frontangreb mod hans gamle regimentskammerats manglende tillid at tvinge Wolff, som var en inderlig godhjertet og brav, men ikke særlig kløgtig mand, til at indrømme, at han personlig aldrig havde haft noget udestående med Ebi, ikke heller med stakkels Egon, men at han havde været nødt til at tage affære i en meget alvorlig sag, som endte med Egons død, men som ikke kunne være endt med denne overfor verden. Da Max havde fortalt ham om brevet, som han kendte fra v. Below, blev Wolff højrød i hovedet, og bandede de fordømte referendarbengler, men han var ikke at formå til at forklare noget som helst om brevet eller den rolle, han havde spillet. Det

vil altså sige, at Wolff havde været tillidsmand mellem Egon og Ebi, og at duellen mellem Wolff og Ebi havde været spilfægteri. At der mellem Ebi og Egon havde været en alvorlig sag var hævet over al tvivl. Det var bekræftet ved Mirzis beretninger og stod i god samklang med det, som Hartkopf havde fortalt Max. Spørgsmålet var altså nu, hvilken rolle havde Wolff spillet i denne sag, og hvad betød grev Egons henvisning til ham i brevet til Ebi? Hvad betød det, at Ebi skulle handle som en mand af ære? Det kunne rimeligvis ikke betyde andet, end at Ebi, når Egon var død, skulle tage sig af enken og gælden. Men dette måtte atter forudsætte, at Egon skulle dø. Når Egons død nu ikke var en sag mellem ham og Ebi alene, måtte Wolff på en eller anden måde være indblandet i den, mens grevinden efter Mirzis forklaring var holdt udenfor den. Mr. Stead blev stående med et ryk. Det slog ned i hans hoved som et agern.

"En amerikansk duel – jeg asen!"

Max rystede let på hovedet.

Mr. Stead blev ivrig.

"Kæreste ven, hør nu blot. Greven elsker sin kone, hun elsker Ebi; greven låner mange penge af Ebi, opdager sin kone, fortvivler, forsøger at trøste sig med fru Mirzi, løber på den vilde jæger, bliver endnu mere ussel, låner endnu flere penge, opdager endnu mere, kan ikke holde det ud længere. Han vil skyde og går til Wolff. Wolff holdt et langt foredrag for mig om sin beundring for amerikanere. Idiot, han forstår ikke en smule af amerikanske sæder og skikke, men laver en amerikansk duel, som vi kender dem fra lejebiblioteksromanerne. Selvfølgelig, de to, Ebi og Egon, trækker lod. Loddet rammer Egon. Greven siger en tysk åndrighed, går på hjortejagt og dør med dyret for

sine fødder, lige til at gå i *Kreuz-Zeitung* eller *Tägliche Rundschau* som føljeton. Jeg asen – selvfølgelig. Der har vi det hele. Damens ære er reddet, ingen aner – gesinnungstüchtig!"

Mr. Stead svedte; hans lange tale var hverken poetisk eller særlig ærbødig mod sin hæderfulde og alvorlige genstand, men den var et ægte udtryk for hans tanker og endte i et telegram til Krantz, Leipzigerstrasse, som han kommenterede mellem udbruddene. Max måtte indrømme, at der var noget i det. Wolff var en nar, der kunne finde på noget sådant. Egon var i stand til alt i den overspændte stemning, hvori han befandt sig. Og Ebi – ja, hans rolle i dette underlige drama var jo egentlig forud givet. Desuden, hans melankoli kunne forklares herved. Max ville endnu en gang søge Hartkopf og tale med ham om dette. Han spurgte mr. Stead, om han ville med, men amerikaneren spruttede som en snebold på en gloende kakkelovn. Den falske slange Mirzi og den grove kamel Hartkopf. Aldrig!

Mr. Stead vendte om og gik hjemad. Max syntes, han var i lidt dårligt humør til trods for sejren over Wallemberg den foregående dag.

Mr. Stead havde altså ligesom damerne i de franske romaner "dårlige dage". Max gik rask fremad mod overførstergården.

15

Da Max nåede den store åbning i skoven, hvor en birkemose med små damme bredte sig for ham, blev han uvilkårligt stående og så ud over det dejlige, dybt tungsindige landskab. Så bævede om ham den nåletræsmættede luft fra de høje stammer, og uvilkårligt førtes han tilbage til gamle minder, gamle dage; underlige, vemodige, uforklarlige tanker lagde sig hæmmende om ham, ligesom holdt ham tilbage fra al virken, kaldte og drog ham ad lønlige stier mod skovens indre.

Han følte det som en dragen han ikke kunne modstå, vendte kort og gik ad stien ned over mosen, uden at tænke på, hvor han gik hen. Det var, som en overnaturlig magt drog ham ud af hans vej og førte ham hen til et forud bestemt sted, hvor noget forud bestemt skulle hænde ham. Denne følelse dirrer i luften og toner i strenge i menneskers indre, enhver, der føler i takt med naturen, kender den, kender dens underlige dybe uro, dens mægtige dragen, dens uforklarlige, higende vælde og hele dens søgende usikkerhed.

Det er det, eventyret kalder at gå sin skæbne i møde, og dog hænder det hyppigt i livet, glemmes hurtigt og lever kun som en svag, tåget drøm; ingen kan sige, hvornår det skete, hvad det førte til, men kun at noget sådant er hændt ham, hændt ham sikkert og ubetinget, blot han vidste når og hvor.

Pludselig standsede Max og stirrede hen for sig, han var nået bag om mosen, bag om førstergården til den store, åbne plads, hvor det sorte kors rejste sig mellem de små graner, og her foran korset knælede en mand med hovedet støttet mod det, som det syntes i dyb, inderlig bøn.

Max stod et øjeblik, så trådte han tilbage for at ryste den underlige følelse af sig, som han syntes var ved at glide over ham; det knagede i grenene, da han trådte, og manden ved korsets fod rejste sig og så sig om.

Det var Ebi.

Max stod ikke ti skridt fra ham. Ebi løftede armen mod ham og vinkede, og Max trådte nærmere.

"Kom, Max, kom," sagde han. "Du er sendt af Gud, han har hørt min bøn."

Max trådte hastigt hen til ham. Ebi greb hans hånd og trykkede den varmt:

"Kære, gamle ven – det er først nu, jeg rigtig forstår, hvorfor du er kommet. Du kom, som du måtte komme, fordi Gud er barmhjertig mod menneskene, når deres lidelses mål er fuldt, og fordi han ikke vil, at nogen sjæl skal fortabes."

Max lagde sin hånd på hans skulder:

"Kære Ebi, du er eksalteret, du er syg, hvad fejler du? Har jagten overanstrengt dig, du ser dårlig ud?"

"Nej," svarede Ebi, "tværtimod, nu er jeg rask – fuldkommen rask. Kom du, lad os gå sammen og lad os tale ud, tale rigtigt ud med hinanden, for at vi kan forstå hinanden, du og jeg. Du er den, der har krav på at forstå mig, fordi du er den, der skal tage arbejdet op, når jeg, om ikke længe, er en stille mand."

Max betragtede fætterens blege, melankolske ansigt, det var virkelig, som skygger af dødens vingepar hvilede over det – og dog – nej denne overspændthed var til at fortvivle over. Var da skovene på Tarnow forheksede den dejlige novemberdag? Max ville være rolig. Dette her lå jo mile borte fra hans daglige færd.

Det var på høje tid at tage taget i virkeligheden og føle bund under foden, hvor der var fast at træde.

De fulgtes en stund tavse hen ad vejen; pludselig så Ebi med et smil på Max og sagde i en let tone:

"Max – vær ærlig mod mig og svar mig sanddru på det, jeg spørger dig om. Har du set den grå kvinde på Tarnow, da du kom forleden dag for første gang efter Egons død?"

Max blev blussende rød.

Ebi greb hans arm med et fast, nervøst greb og så ham lige i øjet.

"Du har altså set hende, ikke sandt, ved rotunden i parken – ikke sandt?"

Max gjorde sin arm løs.

"Herregud, Ebi, du er virkelig alt for eksalteret i dag, jeg kan forsikre dig, at vi er alle enige om, at det måtte være en hallucination, et optisk bedrag, det kan jo da endelig godt have været et virkeligt kvindfolk. Det er naturligvis damerne, der har sladret, jeg havde dog sagt til Clärchen, at hun skulle tie med det, eller har amerikaneren?"

Ebi rystede på hovedet.

"Intet menneske har talt til mig om det, ingen ved det; jeg spurgte dig om det, fordi det anede mig, at du havde set hende. Nu har jeg vished. Du så hende den dag, du kom første gang, ved rotunden ved marmorbænken, ikke sandt? Kun et sekund foran dig; hun var grå, klædt i et langt gevandt. Jeg kan se på dig, at det er således. Og nu ved jeg besked.

Det er derfor, du kom netop nu – i den time, da Gud hørte min bøn og gav mig sit stumme løfte at være mig en nådig herre

og tage sin hånd fra mig, som har hvilet tungt på min skulder siden ..."

Max genvandt sin fatning:

"Hør nu engang, Ebi, jeg kan finde mig i meget, men hvide og grå damer hører virkelig hjemme i romanerne eller samtalen ved aftentid foran kaminilden; ved højlys dag ude under den lyse, klare himmel må jeg en gang for alle bestemt benægte sådanne damers eksistens, med fare for at fornærme dem blodigt. Jeg tror ikke på den slags, min grå dame er en uhyre naturlig fremtoning, hvad enten hun er en hallucination eller en projektion af statuen eller en polsk pige med en kappe. Jeg agter ikke at skænke hende en tanke og beder dig gøre det samme."

Ebi så tungsindigt op:

"Det lader sig ikke gøre. Jeg har været i samme tilfælde som du, det er nu fem år siden. Jeg kom hjem fra London og besøgte for første gang efter mange års adskillelse Tarnow. Onkel Curt var død, og Egon havde overtaget majoratet, mens jeg var borte. Jeg havde truffet ham i Rom, i Paris og Berlin, også truffet Maria Pia og ham på deres bryllupsrejse, men på Tarnow havde jeg ikke været i mange år, ikke efter onkel Curts død. Gamle Joseph, kusken, du ved, der døde i fjor, hentede mig i den åbne victoria. Da vi nåede rotunden i parken, siger jeg til ham:

'Hvem er den unge dame der, hun der går der henne, er det grevinden?'

Han så i den retning, hvor jeg pegede, der var ingen, jeg så heller ikke selv nogen. Så så han så underligt på mig og sagde:

'Greven må ikke fortælle noget om dette til herskabet, det vil gøre dem urolige. Det er den grå dame på Tarnow, greven har

set, og det betyder, at greven skal blive næste mand her på godset. Det slår aldrig fejl.'

Jeg lo ad ham dengang, slog det hen, ligesom du gør, men jeg føjede ham, jeg talte ikke om det."

Max smilede.

"Herregud du – skulle den omstændighed, at du jo har haft den samme hallucination under nogenlunde lignende omstændigheder, betyde noget som helst? Du er syg nu, gamle dreng, du trænger til at komme under andre forhold, bort fra korset derude, bort fra minderne og Tarnow."

"Bort fra det hele," sagde Ebi med et suk. "Nå, det kommer jeg nok. Så må du vide, at Egon spurgte mig – ganske vist først længe efter, år efter, om jeg havde haft det syn, og jeg svarede ham, som du svarer mig, men han fortalte mig ganske det samme om sin far. Der er en tyk gammel bog om den grå dame på Tarnow du, en bog, vi gemmer, men som går i arv fra slægt til slægt. Du har set hende, og du er indviet – du er en '*wissender*'. – Det er, som trængte hver af Tarnows ejere til en fortrolig, og som kom denne fortrolighed netop på den dag, i den time, hvor ejeren af Tarnow klart følte, at han stod overfor den, der skulle følge ham i besiddelsen."

"Tør man spørge, om denne grå dame straks slår ihjel?" spurgte Max med et smil.

"Nej," svarede Ebi, "det kan vare år."

"Nå dog, hun er altså af den mere godartede slags husspøgelser. Så meget des bedre. Viser hun sig oftere?"

"Kun når noget meget tungt og skæbnesvangert skal ske."

"Så har hun altså haft travlt, da stakkels Egon døde," spurgte Max.

Han måtte tvinge sig til den let sarkastiske tone. Ebis ansigt var smerteligt alvorligt. Max afbrød:

"Så lad det nu være nok med den ammestuesnak. Der behøves absolut ikke hverken hvide, grå eller violette damer til at introducere dig hos mig, du kan blot sige mig, hvad du vil mig, gamle dreng, jeg er et par år ældre end du og parat til at gøre dig enhver tjeneste, du forlanger. Du vil selvfølgelig tale om Egons død, jeg finder, det er rimeligt, men jeg vil sige dig, ligesom de engelske detektiver plejer at sige til deres ofre, når de anholder dem: Husk på, sir, at hvad De fortæller nu, vil blive brugt imod Dem."

Dette stænk af brutal virkelighed gjorde Max ordentlig godt efter al den fantastiske stemning og overspændte tale.

Ebi smilede svagt: "Tak for din ærlighed, Max. Desværre er det ikke stort, jeg kan sige om Egons død, for, ærlig talt, jeg ved lige så lidt som du, hvorledes han døde."

Max rynkede brynene. – Han tænkte på mr. Stead og amerikanerens veltalende udbrud om den amerikanske duel. Nej, Ebi løj ikke, Ebi løj aldrig.

Max sagde ligesom hen for sig: "Det kan jo endelig være gået naturligt til."

Ebi greb hans arm: "Ja, ikke sandt, det kan det, men nej, nej, det er det ikke. Egon har dræbt sig for min skyld for at frelse mit liv, fordi han vidste, at hvis han ikke gjorde det, så måtte jeg dø."

Max standsede med et ryk.

Ebi så op: "Å ja, det kan du ikke forstå, jeg forstod det ikke heller. Han skrev til mig, at han ventede, at jeg ville handle som en mand af ære, og at han ikke rejste til Ratibor, men havde

skrevet til Wolff. Det kunne kun betyde, at han forlangte af mig, at jeg skulle gå. Ja, du forstår heller ikke det, men det skal du komme til at forstå. Jeg kunne ikke forstå det anderledes, og jeg sværger dig til, at havde de kommet og bragt mig det bud, før Egon var død, så havde jeg skudt mig en kugle gennem hovedet straks, som jeg skulle uden at tøve. Men jeg fik det først at vide, efter at han var død, og så – ja så var der jo ikke nogen mening i det."

Max gik med vilje nogle minutter tavs, så sagde han fuldkommen rolig: "Vil det altså sige, at du og Egon var blevet enige om at trække lod om, hvem af jer der skulle vige pladsen?"

"Ja, for at skærme hendes rygte."

"Og loddet traf dig, men det blev Egon, der døde."

"Ja – se, det er det forfærdelige. Det var mig, der var dømt til at dø, men det blev ham, der døde."

"Tror du, han har dræbt sig selv?"

Ebi standsede kort, det lød, som om en vogn knirkede hen over sandet. De blev begge stående for at lytte, og i det samme drejede grevindens ponyvogn om hjørnet ved granerne foran dem.

Maria Pia kørte selv.

Hun så forundret på de to, så smilede hun og nikkede venligt til Max: "Fætter Max holder konference med gemalen i skoven grøn; tør man spørge, om min sidste tilbeder, mr. Archibald Clavering Stead, er anbragt hos sin erobring Mirzi i førstergården for at afsætte diamanter?"

Dette var en udsøgt ondskabsfuldhed, men den klædte Maria Pia fortryllende. Max så alvorligt op og svarede: "Nej, kære kusine, Ebi og jeg stod for resten netop nu og talte om

forretninger. Jeg fortalte Ebi, at *The golden Eagle of New York* har givet mig fuldmagt til at afslutte sagen Frankenberg, og at det ligger i min hånd at træffe de fornødne afgørelser."

Maria Pia løftede hovedet: "Det er ellers en sag, der skulle afgøres med mig."

"Det tænkte jeg mig," svarede Max rolig, "men jeg tænkte mig også, at Ebi og du nu var et, som tyske ægtefæller plejer at være det."

"Har mr. Stead talt til dig om den sag?" spurgte Maria Pia.

"Ikke et ord," svarede Max køligt, "mr. Stead blander sig ikke i detaljer."

Maria Pia lo spotsk: "Heller ikke, når pengene skal betales?"

"Nej," svarede Max, "mr. Stead er fuldstændig ligeglad, om summen bliver betalt eller ikke; jeg er vis på, at han ikke en gang kender størrelsen, og for ham personlig har den ikke spor af interesse."

"Er du vis på det?" spurgte Maria Pia og svippede med pisken henover ponyernes øren.

"Aldeles vis," bekræftede Max.

Maria Pia lo og slog et lille smæld, så dyrene rejste sig i seletøjet:

"Så glæder jeg mig til at forhandle med dig, kære Max. Du vil nok være god ved mig. Nu skal denne historie ud af verden, ikke sandt, Ebi?"

"Den historie, som du kalder den, angår ikke mig," svarede Ebi koldt og vendte sig halvt bort.

Maria Pia tilkastede Max et skarpt blik:

"Så er du altså ikke kommet langt ind på emnet. Hvad?"

Max bøjede hovedet: "På selve emnet måske ikke – men måske på dets forudsætninger."

Ebi vendte sig mod hende:

"Hestene bliver urolige darling, Max og jeg går i forvejen."

Grevinden så et øjeblik på Max. Så kastede hun tømmerne til groomen, der sad bag hende: "Jeg følger med. Det er mine affærer, gode fætter Max, og du har at forhandle dem med mig. Vær nu god, Max" – hun lagde hovedet let på siden – "Ebi er ikke rigtig rask; jeg er meget stærkere, du, og jeg er meget klogere end Ebi." Hun lagde sin arm på Max. "Herregud, Max, vi er jo dog i familie, lad os holde sammen; men allerførst kom nu med hjem og få dig en god frokost! Marchons – fremad, om tyve minutter er vi hjemme. Du kan køre foran, Paul. – Vorwärtz."

Så fulgtes de ad til Tarnow.

Grevinden førte ordet og ledede samtalen muntert hen på personer, jagtselskabet fra de sidste dage. Det lykkedes hende virkelig at sprede noget af den tyngsel, der havde hvilet over de to; det var åbenbart, at hun bestræbte sig stærkt for at vinde Max, men Max indtog en noget tilbageholden, dækket stilling. Han hørte åbenbart ikke til dem, der gav sig for det første anløb.

De gik gennem parken til alleen, og da de kom til rotunden med marmorbænkene fra Villa Borghese, var grevinden tilfældigt gået et par skridt i forvejen. Ebi gik ved siden af Max og greb hans arm, idet han hviskede:

"Her, ikke sandt?"

Max smilede.

"På ære," forsikrede han.

Han sagde ikke mere, men han var tindrende vred på sig selv for den fordømte overspændthed.

Det ligger i luften om disse gamle schlesiske røverreder. Sagnene dør ikke, de lever ved arnen, fortælles fra slægt til slægt, og i det hidsende, anstrengende jagtliv trænger de sig på sanserne, uden at man kan værge sig derimod.

Det er slægtsarv, det også. Alle, der kender disse gamle borge og det liv, der føres der, har lært disse underlige sagn at kende; de fleste har oplevet et og andet, som er gået ganske naturligt til og fortælles med smil, når hovedstadens elektriske lamper er tændte, men som berettes med sagte stemme og en underlig rislen over skulderbladet ved arnen i mørkningen på de gamle borge og skaber den stemning, den luft, hvoraf nye oplevelser fremgår som bekræftelser.

Det er noget, der lader sig forklare, men som trods al forklaring er og i mange år vil være uforklarligt. Det gør i hvert fald ikke de gamle schlesiske herreborge mindre tiltrækkende.

16

Det var en kærlighedshistorie, Eberhard Frankenberg fortalte sin fætter Max, da de efter frokosten sad i hans arbejdsværelse, hvor solen gennem hjørnevinduet kastede sit smilende skær over våben, jagttrofæer, over gamle kobberstik og møbler fra den gode gamle tid, da århundredet randt ind.

Grevinden havde modtaget gejstligt besøg af sin skriftefader, stedets præst, og herrerne sad alene. Det var en kærlighedshistorie, men en sørgmodig, tung historie om elskov, der fødtes pludselig under sydens sol, blussede heftigt, uimodståeligt og betvang den modstand, der stilledes i dens vej, blussede med en flamme, hvori broderligt venskab og trofasthed sank sammen til aske, elskov, der svandt efter denne voldsomme brand, langsomt, som gnisten slukkes i veddet, når det ligger ulmende mørkt, efter at flammernes magt er brudt og ilden dør.

Det var en sørgmodig historie, og den blev fortalt med en understrøm af dyb sorg, en stille, hjælpeløs sorg, som greb dybt, fordi det føltes, at denne elskov havde lagt så meget herligt øde, taget kraften fra så meget, der var friskt og spiredygtigt.

Livets underlige, uforståelige ødelæggelse af sig selv, hvor det forspildes, som netop synes at være bestemt til at tages i livets brug, hvor det visner, som synes bestemt til at blomstre og bære herlig frugt –:

"Maria Pia er den første og eneste kvinde, jeg har elsket. Vi mødtes i Rom, hvor Egon og hun tilbragte en vinter et halvt års tid efter deres bryllup. Egon var ikke ganske rask, og jeg

ledsagede Maria Pia på hendes ture rundt i byens kirker og i campagnen mellem oldtidens mindesmærker. Hun lærte mig at kende og forstå Rom, den evige, hellige stad, der for hende som barn af den store moderkirke var en åben bog, hvori hun bladede så hjemmevant fra sine barndomsdage. Hun havde sat sig for at vinde min sjæl for denne kirke, og hun førte mig fra det ene hellige sted til det andet, hun kendte dem alle.

Det var ved juletid. Jeg husker det endnu. Vi havde aftalt at følges til messe i San Luigi dei Francesi og derfra at gå til San Maria Maggiore for at se folkets andagt i denne hellige stund, da Frelseren fødtes. Jeg husker endnu det væld af ild af de tusinde tændte kærter, jeg ser endnu campagnolerne knæle på gulvet i deres fåreskindspelse, hører orglets brusen og den dejlige sang, fornemmer røgelsesduften, alt dette, der smelter sammen i et i den strålende, flakkende ild fra lyshavet, hvor vi stod, vi to, hun og jeg.

Det var et eneste stort kærligheds væld, sluserne brast for alt det, der var bundet i mit indre, og da vi fulgtes derfra ud i natten, hvor stjernerne tindrede over os, fulgtes arm i arm ene to, hændte det, at min vilje veg og en anden vilje tog sæde i mit hjerte. Jeg følte, det var en jublende glæde, den største, jeg i mit liv havde følt; men denne glæde viede mit liv til sorg, og fra denne stund har jeg båret hele denne sum af lidelser, som Skaberen i sin uransagelige visdom kan give et menneske at bære.

Min kærlighed til hende fødtes i denne julenat, og da julesolen skinnede over de frosne fontæner og over Pincioens eviggrønne træer, følte jeg først den dybe smerte som over et fald, et fald, jeg ikke kunne standse. Jeg prøvede at rive mig løs,

men jeg formåede det ikke. Ja, kære ven, jeg kunne tale om dette time efter time og aldrig nå at tømme det væld, der bryder frem dybest inde i mig, når jeg mindes alt dette, der er hændt mig. Men hvortil skal det tjene, jeg kan ikke kalde det lykke, men det var i tre lange år mit liv. I tre fjerdingår levede vi borte fra hinanden, så bad hun mig komme hertil, og jeg ville være kommet selv uden hendes bøn, for hver time på dagen stod jeg i begreb med at bryde op og søge hende; da hendes bud traf mig, var jeg rejsefærdig, mere end det, jeg var hos hende i tankerne som altid fra den dag, vi skiltes.

De første uger her på Tarnow var som en drøm. Jeg vågnede først, da hun i nogle dage var borte hos en slægtning, og jeg blev alene tilbage med Egon.

Jeg kan ikke beskrive dig, hvor ussel jeg følte mig i de dage, men du, der kendte ham, vil forstå det. Han anede intet, han var bedrøvet, fordi hun havde vendt sit hjerte fra ham; han klagede til mig derover, jeg kunne ikke svare ham.

Så brød økonomiske sorger ind over Tarnow, oversvømmelse, dårlig høst, uheld med kalkværkerne og meget andet. Han bad mig om hjælp, og jeg gav; jeg ville have givet alt, hvad jeg ejede, om jeg derved kunne have sonet, hvad jeg havde forbrudt imod ham, men jeg følte selv, at jeg netop derved, at jeg gav, ydmygede ham endnu mere. Så kom hun tilbage. Jeg så, hvorledes hendes had mod ham, der var hendes mand, og som stod mellem hende og mig, voksede fra dag til dag. Jeg foreslog hende at rejse bort, at tilstå alt og søge skilsmisse, men det ville hun ikke. Det stred mod hendes tro, det stred ikke mod den at elske mig og leve et liv i elskov med mig i det hus, der tilhørte ham.

Jeg så, hvorledes hun drev ham ud i en forbindelse, der var ham uværdig. Hun sagde intet til mig derom, det var, som ville hun skærme mig mod medskyld. Han selv lod sig drive, men da han stødte på modstand og følte, hvor dybt han havde krænket en tro tjener, lededes han derved; han talte til mig derom, og jeg følte det som en brændende, sviende skam, fordi hvert ord, han talte, ramte mig som et piskeslag.

Men jeg formåede ikke at rive mig løs.

Så erfarede han alt. Det var en uforsigtighed, der gjorde ham mistænksom; hans mistanke voksede, og under et drikkegilde på Oberwitz faldt der ord, som han forstod, og som viste ham hele den vanære, der havde ramt hans hus.

Det var mig som en frigørelse, at det kom. Jeg vidste, hvad der ville ske, og var bestemt på at gøre min pligt. Så hændte det, at Wolff, der var hans bedste ven, kom til stede netop den dag, da det kom til en forklaring mellem os. Jeg var ikke mig selv mægtig; Egon var rolig, så behersket, som jeg aldrig havde set ham før.

Og den vanvittige afgørelse blev truffet. Det var kun muligt, fordi vi alle var fra forstanden; jeg forstår nu ikke, hvorledes det var muligt, at et sådant spil kunne drives mellem modne mænd.

Loddet traf mig, men det blev Egon, der døde. Den dag, da jeg stod ved hans lig derude i skoven, hvor jeg senere har rejst det sorte kors, blev jeg første gang, siden den julenat i Rom, mig selv igen. Det lyder som et eventyr, men det er bitter sandhed; jeg kunne ikke elske hende som før, og siden da har jeg levet med mindet om en stor, bitter ulykke, der vil kaste sin skygge over mit liv til min sidste dag."

Det var en kærlighedshistorie, en sørgmodig historie, fortalt med en understrøm af dyb, hjælpeløs sorg. – – –

"Sig mig, Ebi," spurgte Max, "ved hun om det, der hændte mellem dig og Egon?"

"Jeg tror det."

"Har du da ikke fortalt hende det?"

"Nej – men jeg troede, at Egon talte med hende, natten før han døde; jeg troede, at han havde fortalt hende det, og at hun havde krævet sin ret, for hun kaldte sin kærlighed sin ret. Jeg troede, at da Egon havde erfaret det alt sammen, så hjerteløst sanddru, som kun hun kunne fortælle ham det, havde han besluttet at dø, og valgt at dø således, at hans hemmelighed døde med ham."

"Har du da aldrig talt med hende om dette?"

"Aldrig – jeg forstod Egons ord således, at jeg skulle ægte hende, og jeg ægtede hende, som det var min pligt. Men vi har aldrig talt om dette, og til hende vil jeg aldrig tale derom."

"Har du da aldrig tænkt på, at brevet kunne betyde noget andet?"

"Jo siden hørte jeg jo så megen tale om vådeskud, at jeg efterhånden vænnedes til den tanke. Men du forstår, at dette var tungere endnu. For i så fald hvilede dommen på mig endnu. Jeg søgte tilbage til min barnetro, Max, dommen skal fuldbyrdes efter den højestes vilje, og jeg venter kun på hans kalden; for mig har livet intet mere i gemme. Det sidste år, dette ægteskab har været det tungeste af alt, der har været lagt på mig. Nu er jeg rolig, det har været min lod at lide, og jeg føler, at nu stunder det mod enden. Det er mit håb, at det vil

blive mig regnet til gode hinsides, at jeg har lidt mere, end noget menneske kan bære."

Max sad en stund tavs, så løftede han hovedet og sagde ligesom i fortsættelse af sine egne tanker:

"Det er en gåde, som aldrig vil blive løst. Der er jo kun de to muligheder. – Enten er det et vådeskud, som øvrigheden har antaget, eller det er et selvmord, der gives jo intet tredje."

Ebi greb hans hånd og trykkede den, idet han så op på ham med et dybt sørgmodigt blik, som en hjort ser op mod jægeren, der træder hen til den, efter at han har fældet den til jorden.

"Jo, Max – der gives endnu en tredje mulighed."

"Hvilken?"

"Det ved kun Gud og måske mennesker, som ingen jordisk magt kan tvinge til at tale derom. Jeg ved intet, og mine tanker tør jeg end ikke røbe i min bøn for den højestes åsyn. Hun aner intet om det, der er sket i mit hjerte, og hun skal aldrig erfare noget derom –"

Max tog tilbage til Oberwitz uden at sige Maria Pia farvel. Samme aften blev Ebi heftigt syg, og hans tilstand vakte stor betænkelighed.

17

Det var Maria Pias bestemte hensigt at få sagen afgjort. Hun blev ganske vel tilfreds, da Ebi foreslog at bede Max og hans familie komme over til Tarnow; som husets frue ville hun da forpligte Max til større hensyntagen og søge at vinde ham og hans hustru.

Max og Clärchen tog egentlig ugerne mod indbydelsen, men de ville ikke såre den syge Ebi, og mr. Stead rådede så bestemt til det. Mr. Stead var kendelig forstemt, han tænkte hyppigere end gavnligt for hans gode humør på Krantz i Leipzigerstrasse. Han begyndte at blive ked af Schlesien og skyndte på Max.

Ebi var endnu sengeliggende, han hostede stærkt og havde feber; Maria Pia vågede over ham og passede ham med ømhed og utrættelig opofrelse. Hun satte sig stærkt imod, at Clärchen hjalp hende med dette, men Ebi ønskede det, og Clärchen gjorde det gerne. Max talte sjældent med Ebi. Grevinden sagde, at han ikke tålte det. Der var vel ingen øjeblikkelig fare, doktoren mente tværtimod, at det ville blive godt om kort tid, og det gik virkelig også godt fremad. Men greven skulle have ro, og Clärchen var stille som en mus.

Maria Pia fik derved lejlighed til at fremme sine planer, og da hendes mands helbred skred fremad, benyttede hun lejligheden til at være en del sammen med Max for at bryde hans modstand.

Det lykkedes hende ikke med de sædvanlige midler, og hun besluttede nu at optræde med stor fasthed og bestemthed. En lørdag aften, fire-fem dage efter at Max og hans hustru var

flyttet over til Tarnow, sad grevinden og Max i hallen foran kaminen og talte sammen om sagen.

Maria Pia forlangte sin ret i meget bestemte udtryk. Max besluttede nu at træde fuldstændig åbent frem og tale det sidste ord.

"Det lader sig ikke gøre, selskabet kan ikke uden proces udbetale beløbet, der er såre mange præcedenser for den art sager, og selskabet vil ikke fravige sine principper. Vi kan ikke erkende, at Egon er død en naturlig død, og vi kan ikke slå os til tåls med den resolution, som har været tilstrækkelig til at berolige myndighederne."

Maria Pia blev urolig – men hun tav.

Max fortsatte: "Jeg har brugt min tid vel, og jeg ved nu så meget, at selv om selskabet ville lade sine principper sove, ville jeg uden hensyn til noget andet end ret og rimelighed forlange, at retfærdigheden skete fyldest. Vi to er ikke venner, vi kan ikke blive det. Din mand holder jeg af som en broder, og jeg kan sige dig, at han og jeg er enige om dette. Du må opgive dit forehavende, så skal jeg sørge for, at alt ordnes således, at ingen aner, at du ikke har fået beløbet udbetalt."

Maria Pia rynkede brynene: "Hvortil alt det komediespil; jeg forlanger kun min ret og intet andet."

Max så på hende med rolig alvor: "Du ved selv, at du ikke taler sandhed, du ved det fuldt så vel som jeg."

Maria Pias blik var som et glimt: "Hvad ved du?"

"Alt," svarede Max kort.

Grevinden blev bleg.

Max fortsatte: "For første og sidste gang. Jeg vil ikke såre dig, som er fruen i dette hus, hvor mine fædre har boet i flere

hundrede år; jeg vil ikke krænke dig, som er gift med den mand, der nu efter Guds førelse står mig nærmere end nogen anden mand i denne verden, men jeg vil sige dig, Maria Pia, at du har et alvorligt regnskab at gøre op."

"Hvad mener du?" spurgte hun hurtigt.

"Jeg mener, at du har voldt Egons død – du og ingen anden."

Grevinden sank tilbage i stolen, hun var ligbleg og klemte hænderne fast om dens sider, men ikke et ord undslap hende.

Max fortsatte med et dybt alvorligt tonefald:

"Jeg vil ikke tale om enkelthederne, jeg vil ikke for dig gentage, hvad min undersøgelse har bragt for en dag, det er til ingen nytte. Du ved, jeg taler ikke overflødige ord, og når jeg retter denne hårde beskyldning mod dig, så er det, fordi jeg ved, at den er sand. Jeg er ikke alene om denne viden."

Grevinden drog vejret som i feber, men hun talte ikke endnu.

"Jeg bebrejder dig ikke, at du vendte dit hjerte fra den mand, du havde svoret troskab for alteret. Du har aldrig elsket Egon; at du ægtede ham, forstår jeg, og jeg dadler dig ikke derfor. Jeg kan heller ikke dadle dig, fordi du vendte dit hjerte mod Ebi. Vi mennesker er ikke herrer over vore hjerter, og det er jo tidens lære, at vi ikke skal kæmpe mod kærlighed, selv om den fører os mod troskabs- og tillidsbrud. Gud har skånet mig for den kamp, og jeg takker ham derfor, hans er dommen, ikke min. Men din brøde, Maria Pia, for hvilken du får stå højere magter til regnskab, er den, at du ikke talte, at du ikke sagde Egon, at du havde vendt dit hjerte fra ham, at du løj, og at du, da han så, at du løj, og ikke ville slippe dig, fordi han trods alt elskede dig, at du da …"

Grevinden havde rejst sig. Hendes ansigt var nu roligt som stivnet i marmor, iskoldt, kun hendes øjne brændte dybt mørkeblå, flammende i skinnet fra den flakkende ild foran hende. Hendes stemme lød ganske fjern, men klingeskarp og klar.

"Max," sagde hun, "nu er det nok; du er ikke min dommer, du ejer ingen ret over mig, du har selv forladt os, og du vender tilbage som en forræder og som en tyv. Du har stjålet Ebis fortrolighed, stillet dig mellem ham og mig og gjort ham til min fjende. Hvad du ved eller tror at vide er mig ligegyldigt. Jeg kan og vil ikke tale med dig om noget, der angår mig og mit hus. Din stilling i dette hus er sådan, at jeg ikke kan vise dig døren, ellers ved den levende Gud jeg gjorde det i denne time. Gør som du vil, men tal ikke til mig, og om du har skygge af følelse for det, der sømmer sig en mand af ære, så forlad dette hus, så snart du kan. Endnu er huset mit – mit – ja, det er mit, hører du. Bliver du, får du selv tage følgerne."

Mens hun talte, kæmpede hendes vrede sig frem, det blege ansigt blev blussende rødt, og hendes bryst bankede heftigt bag det lette kniplingevæv, der dækkede det.

Også Max havde rejst sig og stod let bøjet for hende med hånden støttet mod ryggen af en lænestol; han talte dæmpet, men fast:

"Din vrede, Maria Pia, og dine bitre ord får ikke hjælpe, så lidt som du magter at ændre det, der er sket. Jeg er soldat, jeg kender min pligt, og det er til mig, ikke til dig, den syge Ebi har sat sin lid og sit håb. Jeg har ikke fravendt dig hans tillid, han har skænket mig den af et ærligt og trofast hjerte. Din lykkes drøm, Maria Pia, er drømt til ende, og livet venter dig med sin

tunge kamp. Der er endnu en plads for dig som din mands plejerske, og du kan endnu vinde den tillid tilbage, du har mistet, men kun ved ydmygt at bøje dit hoved. Forstår du, nu gælder det mere end lumpne penge, nu gælder det menneskers sjæle, og du skal vide, at mit gode sværd ligger fast i min hånd, uden om går ingen vej. Du får bøje dig, Maria Pia."

Han bukkede let og forlod værelset.

Grevinden blev stående foran ilden. Hendes bryst bevægede sig endnu heftigt, hun trykkede hænderne mod det, som kæmpede hun mod dets voldsomme slag.

Så gik hun hurtigt gennem korridoren til sin mands værelse. Da hun lukkede døren op, så hun ved sygelampens rolige skær Ebi, som han lå med hovedet lænet mod puden, mens Clärchen sad ved hans hovedgærde og læste for ham. Børnene stod lænede til sengen, og Ebi holdt den lille Max' hånd i sin.

Da hun åbnede døren, smilede han mod hende med et træt smil, men kun et nu, et sekund, så løftede han hånden og strøg blidt den lille krøllede dreng over det lyse hår.

Hun trådte tilbage, blodet pressedes mod hendes tindinger, heftigt trak hun døren til og uden at tænke over, hvor hun gik hen, eller hvad hun ville foretage, næsten flygtede hun tilbage til hallen, hvor det flammende bål lyste flakkende svagt i den dunkle, tomme stue.

En knugende følelse af ensomhed og forladthed greb om hendes hjerte, det sydede og kogte i hendes hjerne; et øjeblik var det, som skulle sorgen gribe hende, men den kunne ikke få tag, den gled magtesløs fra hende. Had blev hendes herre.

Det bankede på døren.

Mekanisk sagde hun: "Kom ind."

Lyset fra korridoren faldt ind gennem døren over den indtrædende.

Det var Mirzi.

18

Den nat kunne Max ikke sove. Han var blevet for årvågen ved at følge den tankegang, der knyttede sig til hans samtale med Maria Pia, og det var ham umuligt at slippe tråden. Natten var månelys, og det var ganske stille. Uret i korridoren slog også halv-timeslag, og han fulgte slagene; han var nået til det punkt på natten, hvor tre et-slag betegner tiden fra 12-2, og da der lød ét slag, var han ikke sikker på, hvorvidt det var et eller halv to, slaget angav. Hver fulde time plejede slottets vægter at pibe et signal i gården, men signalet lød ikke altid nedenfor vinduet. Det var en regel, at der blev pebet dels foran slotsdøren, dels foran forpagterboligen, der lå langt borte, og det var da kun, når vinden bar mod slottet, at denne fløjten kunne høres.

Klokken på gangen slog ét slag; hvad dette slag angav, kunne Max ikke bestemt fastslå, han kunne jo endelig også have blundet og to-slaget være undgået hans opmærksomhed. Så måtte klokken være halv tre. Det var muligt. Pludselig hørte han en dør bevæge sig, han studsede og lyttede. Der lød ingen trin på gangen, men døren knirkede sagte. Han rejste sig og lyttede.

Der var meget stille udenfor; han syntes nu, han hørte skridt i gården; det var, ligesom om løvet, der lå langs græsplænen dernede, knitrede svagt. Det kunne være vægteren, men der lød ikke noget signal. Han lyttede anspændt, så lød der en sagte skraben på en dør nede i gården. Max stod op og gik hen til vinduet.

Tarnow var bygget i T-form; T'ets hoved var bygningens hovedfløj. Her lå i første etage opholdsværelserne og grevindens soveværelse; en smal korridor skilte disse værelser fra

gæstekamrene, hvor Max og Clärchen sov. I dets lodrette linje lå, ligeledes i første etage, den store korridor og op til den tre værelser, som husets herre benyttede til soveværelse, toiletværelse og arbejdsværelse. I stueetagen lå køkkenlejligheden og tjenerskabets værelser, men i hovedfløjens stueetage under soveværelserne var indrettet spisesal og tre kabinetter, der benyttedes til billardrum og rygeværelser, som foran berørt; fra en af disse førte en dør ud til en smal græsplæne med gang midt over denne. Dette lille haveanlæg lå altså bag den lodrette fløj, mens den egentlige, grusbelagte slotsgård vendte ud mod Oderen. Til denne suite af værelser i stueetagen førte en bred trappe, som foran omtalt, fra den rummelige hal. Den var belagt med bløde tæpper.

Da Max nærmede sig vinduet, så han i månelyset nedenfor en mørk skikkelse, en mandsperson, der stod tæt op ad døren, og som øjensynlig ventede på at blive lukket ind. Det fo'r ham lynsnart gennem hovedet, at den knirken af døren han havde hørt, måtte hidrøre fra en person, der på et forud aftalt tidspunkt begav sig ned for at åbne døren. Max' første tanke var indbrud. – Han slog det hen, det var jo muligt at et af slottets kvindelige tyende i denne sene natlige time lukkede en bejler ind. Men hvem skulle det være – grevindens kammerjomfru sov ganske vist i et værelse bag grevindens, og hende kunne det være, men hun var jo højt til års.

Nej, det var umuligt. Max kastede hurtigt nogle klæder om sig. Han medtog for en sikkerheds skyld et sæt jernknoer, som han altid havde hos sig, og en lille elektrisk lommelampe, et legetøj, lille Max havde foræret ham, og som han altid fornyede, når elementerne var udtømte.

Først så han ud af vinduet. Døren blev åbnet, og personen forsvandt ind ad den. Han kunne ikke se mere, da døren var lige under ham. Hurtigt listede han sig ud gennem gangen. Døren til hallen stod på klem, ligeså døren til trappen. Trappen var ganske mørk, da vinduet vendte fra månelyset. Nedenfor trappen stod fløjdøren på klem. Han blev stående bag den, da han i det øjeblik, han ville åbne den, hørte døren, der førte ud til tjenergangen, knirke. I spisesalen var der intet tæppe, da gulvet var parketgulv af sjældent blankt, mønstret træ.

Gennem sprækken i døren så han en skikkelse, der bar et lys, glide hen over gulvet. Det måtte være grevinden. Hun var iført en grå morgenkjole og bar en spansk mantille kastet over hovedet, så ansigtet var skjult for den, der så hende fra siden. Efter hende fulgte en mand, der gik lige så lydløst; lyset var svagt, men Max syntes, at manden var meget tarveligt, næsten fattigt klædt; hans sko eller støvler var ombundet med klude, derfor gik han så lydløst. Ingen af de to talte, de gik henover gulvet til musikstuen, som værelset bag spisestuen kaldtes, og grevinden åbnede døren meget forsigtigt. Max tøvede.

Det måtte være Maria Pia – men hendes ledsager? Her kunne ikke være tale om et elskovseventyr. Maria Pia elskede sin mand. Det var umuligt. Max tøvede endnu. Belure en dames natlige færd – nej, det kunne han ikke; ganske vist, det syntes at være en mand af almuen; hans lader havde været en undergivens, der fulgte sin herskerinde. Det var sikkert ikke noget elskovseventyr.

Max vendte sig for at trække sig tilbage. I det samme slog det ham, at det var hans pligt at spejde. Grevinden havde under deres samtale åbent undsagt ham, hendes natlige møde kunne

stå i forbindelse med hendes planer, det var øjensynligt, at hendes tanker udelukkende var optaget af at få forsikringssagen endt og beløbet udbetalt. Mirzis besøg om aftenen – mr. Steads fortælling om polakken – – Max følte sig mere overbevist om, at polakken måtte være den mand, der ved nattetide blev lukket ind til en hemmelig konference med Tarnows herskerinde.

Han overvandt sine betænkeligheder, alle disse tanker krydsede i hans hoved i et lynsnart nu, han åbnede forsigtigt døren og listede sig over det glatte gulv. Af og til gav han et let tryk på knappen i den lille lommelygte, og et blink oplyste vejen for ham. Døren til musiksalen stod på klem. Han hørte en dæmpet samtale derinde. Den førtes på polsk, afbrudt af enkelte højtyske sætninger.

Af og til opfattede han et ord. Mandens stemme var dyb og grov, et tit gentaget "gyldne fru grevinde", fremsat med dyb ærbødighed i stemmefaldet, betog ham enhver rest af bekymring for at belure en samtale, der førtes mellem de rollehavende i et erotisk rendezvous.

Bag døren var en dyb vinduesniche med et gardin; han trykkede sig op i denne og blev stående ganske stille, tavs og spændt.

Grevinden talte hurtigt og dæmpet. Han hørte ikke, hvad hun sagde, men det var øjensynlig en befaling. Den anden modsagde hende, og hun blev vred.

Max forstod ganske godt det polske sprog, særlig den dialekt, der tales af de schlesiske bønder, og som tyskerne kalder "wasserpolnisch", en blandingsdialekt. Grevinden talte rent polsk, manden derimod wasserpolnisch.

Det var øjensynlig en arbejder på godset, en skovarbejdsmand. Max kunne nu ikke se de talende. Han lyttede. De kunne åbenbart ikke blive enige; grevinden forlangte noget af manden, som han ikke ville gøre. Max hørte hende nævne en betydelig sum, der ikke lod til at gøre det mindste indtryk på manden.

Så talte grevinden meget heftigt, men stadig hviskende. Manden svarede – og Max opfattede ordene "ham hadede jeg" og efter nogle uforståelige ord de højtyske "Dieser geht mir nix an".

Så blev samtalen fuldstændig dæmpet; grevinden talte ganske sagte, men åbenbart meget indtrængende.

Max var ved at opgive sin lyttepost. Klokken slog nu timeslag i spisesalen, det var tre slag. Udenfor lød vægterens piben tæt op ad døren, hvorigennem den fremmede var kommet. –

Grevinden slukkede lyset. Det måtte være af frygt for, at vægteren på sin runde om huset skulle se det. Alt var nu ganske stille.

Lidt efter lød skridt ude foran vinduet, hvor Max stod.

Vægteren gik altså langs muren derude i haven.

Det varede en evighed, syntes Max.

Så begyndte samtalen igen. Det var, som om manden havde ladet sig overtale. Hans indvendinger blev korte sætninger. Men ordene forstod Max ikke.

Det var unyttigt at vente. Han kunne ikke trænge til bunds i dette mysterium, kun udsætte sig for en opdagelse, der ville være højst pinlig.

Og desuden, hvis han ville vende tilbage til sit værelse, var det sikrest at begynde tilbagetoget nu, da de to derinde af hensyn

til vægteren forholdt sig ganske rolige. Altså – han listede sig stille hen over gulvet, fandt døren – lommelygten turde han ikke benytte – og slap næsten lydløst gennem døren. Dog ikke uden en let knirken.

Den måtte være blevet bemærket, for han hørte døren til musikværelset blive åbnet.

I et par spring ilede han op ad den brede trappe, der førte til første etage, og gennem døren til hallen og ind i sit værelse.

Hans hjerte bankede voldsomt, han stod et par sekunder som for at samle sig. Så klædte han sig på og ilede gennem korridoren ud til vindeltrappen, hvor overtøjet hængte, hurtigt iførte han sig sin korte pels og stak fødderne i sine forede jagtstøvler. Hans büchsflint hængte på knagen lige overfor overtøjet, han kastede den over skuldrene. Patronetuiet vidste han lå i pelsens lomme, og hastigt gik han ned ad vindeltrappen og åbnede den svære dør, der var meget let at åbne indvendig fra.

Månen skinnede klart over slotsgården og Oderen, og slottet lå badet i et skarpt lys. Max skyndte sig hastigt om hjørnet og fulgte vejen over den hvælvede bro, der førte til slottet. I parken gjorde han holdt, og hvor vejen drejede af til staldlængerne, gemte han sig bag den store lind.

Han ville se, hvem den mand var, der søgte grevinden i den sildige nattetime. Vægteren havde pebet tre ved slottet, klokken fire skulle han altså pibe ved materialgården; det var sandsynligt, at den ubekendte ville forlade slottet på dette tidspunkt, da han vidste, at vægteren var langt borte.

Det var koldt, men Max frøs ikke i den lune pels. Han stod ganske rolig. Han kunne ikke gøre sig klart, hvad dette natlige

møde betød, men han var overbevist om, at det havde en dyb og skæbnesvanger betydning.

Selve mødet var jo farligt, og det var ham uforståeligt, at grevinden, hvis hun ønskede at sætte sig i forbindelse med en af sine undergivne, havde valgt et møde i en så sildig nattetime som denne. Det må være hende en let sag at træffe denne mand, hvem det så end monne være, på en hvilken som helst anden tid. Hvorfor havde hun netop valgt denne? Han arbejdede med denne tanke længe uden at kunne finde nogen fornuftig grund.

Pludselig slog det ned i ham – pürschjagten!

Han rystede på hovedet.

Kunne det være muligt? – Det var jo dog ganske utænkeligt.

Månen lyste drillende klart over slottet, alt var så roligt, og frosten bed tavst i hans ansigt.

Blodet steg ham til hovedet. Skulle det alligevel være muligt?

Aftenen forud havde han truffet aftale med Ebi om, at han alene skulle gå til skovs for at skyde en hjort, som Hartkopf havde set i de sidste nætter ude ved korset. Han havde udtrykkelig sagt, at han ville gå, da hestene skulle bruges til turen til nabogården Grabow om eftermiddagen.

Denne aftale havde grevinden påhørt og derefter talt med Mirzi – – –

Nej, det var utænkeligt. Skulle det med andre ord være denne kvindes hensigt at rydde ham af vejen, at lade ham myrde fra et baghold derude i den tavse skov?

Han stod uden at røre sig, i dybe tanker – skulle det være muligt?

Han begyndte at forstå, hvad Ebi havde ment med den tredje mulighed – den, han ikke engang turde røbe i bøn for den højestes åsyn.

Det måtte være således – eller det kunne være således. Nu gjaldt det altså ham selv.

Men på den anden side var det jo en vanvittig plan. Mistanken måtte jo straks blive rettet mod den eneste, der havde interesse i hans død, – og mr. Stead!

Mr. Stead ville jo straks træde op mod grevinden, straks forlange sagen energisk undersøgt, og med det hele materiale, han havde samlet, blive en så farlig modstander, at det ville være vanvid blot at tænke på at gennemføre planen.

Desuden var det søndag. Pürschjagten skulle jo ikke foregå før mandag morgen. Max rystede på hovedet, hvor var hans tanker dog henne? Det var jo først søndag morgen, og i løbet af dagen måtte grevinden dog kunne have fået fat i manden.

Nej, det var et foster af hans indbildningskraft.

Han måtte tale med mr. Stead, så snart det blev dag – gå de trekvart mil til Oberwitz. –

Telefonen var jo lukket om søndagen, så han kunne ikke sætte ham stævne, men sagen skulle oplyses.

Nu måtte klokken være fire.

Ganske rigtigt – vægterens fløjte lød sagte fra materialgården. Lidt efter blev døren henne ved slotsfløjen åbnet, og en skikkelse sneg sig langsomt ud og gik forsigtigt langs stien hen til broen, her tøvede manden.

Max holdt sig skjult. Lyset faldt nu stærkt på den fremmede. Det var en skovarbejder, det måtte være Polazek, som mr. Stead havde omtalt, da han fortalte om sit mislykkede stævnemøde.

Altså, den "omvendte" krybskytte, der gjorde tjeneste i overførstergården – grevindens tro tjener.

Manden stod et øjeblik og spejdede, så svang han sig over muren ned i hulvejen, der førte udenom slottet og gik under broen ned mod floden.

Max så efter ham.

Vejen lå klart belyst; han kunne se, hvorledes manden gik ned ad den stejle vej til bredden, løste en båd, der lå fortøjet dernede, og derefter med stærke åretag roede op mod strømmen ad Oberwitz til.

Båden forsvandt bag et pilebuskads, hvor floden krummede.

–

Max tog en hurtig beslutning. Han gik hastigt hen til slotsdøren og trykkede den i, vendte kort og gik derefter over slotsgården, gennem parken ad vejen, der gennem denne førte langs Oderen til digerne, på hvis kam en kørevej var anlagt, som førte til Oberwitz.

Klokken var fire. Klokken fem kunne han være i Oberwitz, og samtidig kunne han holde øje med båden, idet han selv nemt kunne følge langs digernes indvendige skråning. Han kunne så træffe mr. Stead og uden at vække opmærksomhed sætte ham stævne søndag morgen. Sin morgentur kunne han undskylde, om den blev opdaget, dermed, at han havde været i skoven for at se efter hjorten på stedet.

Han gik stærkt, og hvor parken holdt op, så han atter båden, der blev roet ret kraftigt op mod strømmen.

Ved en sluse kort udenfor parken landede manden med båden. Max holdt sig skjult og så, hvorledes manden gjorde

båden fast ved slusen og steg i land for hurtigt at ile mod Oberwitz, idet han fulgte digets ydre skråning.

Max gav sig god tid og lod ham tage et godt forspring. Så gik han fremad. Frosten bed skarpt, men han frøs ikke. Hans tanker arbejdede heftigt, dog kunne han ikke værge sig mod det stærke indtryk af den klare nat, der kastede et magisk lys over engene med de frosne kær, over den gule, tavse, glidende flod og frostens perler, der glimtede i græsset ved hans fod.

Manden forude så han stadig som en skarp tegnet skygge, nu gik han midt ad volden uden at se sig tilbage.

Det var ganske stille, alt syntes endnu at sove. Dog hist og her vågnede et hus, et gulligt lys fra en osende tande tegnede sig mod de små ruder, fra en stald brølede kvæget mod morgen, og en enkelt hane galede.

Max ilede fremad.

Han ville være på Oberwitz, før byen vågnede. Portneren skulle lukke ham ind og skaffe ham en kop kaffe, som han trængte til. Den gamle kunne tie og, hvad vigtigere var, skaffe ham fat i mr. Stead, uden at nogen mærkede uråd.

19

Portneren på Oberwitz blev ikke lidt overrasket, da han åbnede porten for Max. Hans første tanke var den, at der var sket en ulykke på Tarnow; det lå nær at sætte grevens ankomst på denne usædvanlige tid i forbindelse med grev Frankenbergs sygdom.

Max beroligede ham og bad ham skaffe sig mr. Stead i tale uden at forstyrre nogen af slottets beboere.

Mr. Steads tjener John var allerede oppe, sysselsat med at børste og banke sin herres garderobe; Max fik en kop kaffe og ventede kun et kvarters tid, før han blev indladt til amerikaneren, der var lysvågen og yderst nysgerrig efter at erfare, hvad der kunne have drevet grev Jagow så tidligt ud af sengen på en fodtur i den bitterkolde morgen.

Max fortalte ham alt, hvad der var hændt om natten, og mr. Stead lyttede meget andægtigt til. Det var en helt ny fase, en uventet, men højst interessant fase, der gav mr. Stead en del at tænke på; specielt foranledigedes han til nye betragtninger over checks og værdipapirer i almindelighed og checks, betalbare i Leipzigerstrasse, i særdeleshed.

Disse holdt han dog for sig selv.

En times tid efter Max' ankomst trådte John ind med et brev til mr. Stead. Denne undrede sig såre over at modtage et brev før daggry, men som han sagde, nu undrede intet ham mere. Han brød brevet og læste:

Mr. Stead.

Såfremt jeg tør bygge blot det ringeste håb på den velvilje, De før har vist mig, beder jeg Dem i en sag, der gælder mit velfærd, unde mig et møde i aften klokken halv et. Tiden vil forekomme Dem besynderlig, stedet vel også, men det er en livssag for mig, at vort møde forbliver hemmeligt for alle. Fru Gorazek, der ejer "Slotskælderen", som De kender, vil give os husly for dette møde. De må ikke svigte min tillid, min mand er bortrejst, og jeg opholder mig hos postmesteren i Oberwitz. Jeg tør intet skrive om årsagen, men vil De gøre, hvad jeg beder Dem om, vil jeg til evig tid være Dem dybest tak skyldig, ja, jeg vil endogså kunne vise dem min taknemmelighed på en måde, der vil overgå enhver forventning, De måtte nære. Jeg ved nu, hvorfor De har søgt mig, og forstår fuldt ud Deres ønske, som jeg stoler på Deres ridderlighed. For mig gælder dette alt; man har røbet mig til min mand.

Svar mig med ét ord hurtigt.

Deres tillidsfulde

M. H.

Mr. Stead rakte brevet over til Max. "Eh," sagde han, det var alt.

Max læste det opmærksomt. Han rystede på hovedet.

"Det synes at være et baghold."

"Næsten," sagde mr. Stead med et smil. "Ved De, hvad jeg tror, dear count, den mærkelige samtale, som De har overværet, har slet ikke haft sigte på Dem, men på mig uværdige."

"Det tror jeg ikke," sagde Max bestemt.

Mr. Stead lo: "Vi skal ikke skændes om, hvem der skal have æren af at blive dolket eller på anden måde uskadeliggjort. Vi har tidligere kommet godt ud af det sammen, det ville være synd, om vi kom op at skændes om en sådan bagatel. Men dette her er et baghold. Lad os nu tænke os om. Med al ære for Dem, hvad skulle Deres blide kusine opnå ved at lade Dem arkebusere? Intet. Én død mand på sletten i Ruderwald er mere end nok. Det gik nogenlunde med den første, én til kunne blive farlig. Er det ikke meget rimeligere, at Hds. Nåde har sine tanker henvendt på et lille stykke papir i en vis amerikansk herres brystlomme?"

Max rystede atter på hovedet.

"De er ikke rigtig morgenvant, dear count, og De har ikke sovet nær nok i nat. Ser De, hvis noget menneskeligt ramte denne udmærkede amerikaner, ville spørgsmålet om assurancen være løst efter den romerretlige læresætning: 'beatus possidens', på tysk: 'Glücklich der Besitzer'. De kunne måske være så venlig at nedlægge protest, men ærlig talt, når blot tiden og stedet, hvor man fandt resterne af den udmærkede amerikaner, var tilstrækkeligt besynderlige, ville dette ikke nytte Dem stort. Med en vis ret ville alle spørge, hvad i alverden ville *den* mand på *det* sted på den tid.

Og De må huske på, at det er ganske udenfor programmet, at vi tales ved. Jeg kan forsikre Dem, jeg er yderst beskeden, men det er mig, det gælder. Jeg skulle inderlig gerne overlade Dem æren, but I really can't help it this time."

"De tror altså, at Mirzi efter *hendes* ønske vil lokke Dem i et baghold, og *hun* rent ud sagt lade Dem snigmyrde?"

"Rent ud sagt ja."

"Men det er utroligt."

"Å hvad, gjaldt det Dem, var De ikke bange for en sådan præsumption, og hvad der er godt nok til den ene er vel ikke for godt til den anden. Nå, spøg til side, dette er alvor. Det er også en meget bedre plan, og gik det ikke så bandsat ud over mig, ville jeg finde den helt god. Den er så rart hjemlig."

"Så meget des bedre, at den er opdaget. De kan altså undlade at give møde."

Mr. Stead smilede: "Det er det eneste, jeg ikke kan."

"Men det ville jo være halsløs gerning."

"Min gode herr greve, jeg er virkelig ikke en smule mindre mandfolk end De, trods Deres aner; De må tilgive mig, men nu bliver jeg virkelig snart vred. Da det gjaldt Dem selv, var De fast bestemt på at gå ud i skoven og agere kronhjort i dagbrækningen, det er modigt, gudbevares, men tror De, jeg er fej?"

"Absolut ikke, men dette er noget helt andet."

"Det kan jeg aldeles ikke se. Her er en chance. Planen er, takket være Deres lydhørhed, røbet i sine store omrids. Nu gælder det blot at være på sin post, og vi har komplottet i saksen."

"Hvad så?" spurgte Max.

"Hov hov, stop lidt, jeg mener, det er bedst at fælde bjørnen, før vi sælger skindet. Vi har den ikke endnu. Men med nogen snedighed kan vi få den. Damen, der har skrevet dette, er uhjælpeligt kompromitteret, og polakken skal jeg nok indestå Dem for."

"De vil altså give møde?"

"Sikkert."

"Og jeg skal være tilstede?"

"Tværtimod. Desuden kan De være vis på, at der vil blive passet på Dem. De skal blive ganske rolig hjemme."

"Det kan De da ikke forlange, mr. Stead."

Max havde rejst sig og gik nervøst op og ned ad gulvet. Mr. Stead strakte sig behageligt i sin stol: "Jeg er ikke alene, min tjener John stoler jeg fuldstændig på, han har ved tidligere lejligheder gjort mig megen nytte, og han er tro som guld. Vi to skal nok matche polakken. Det hele er jo ganske ufarligt, nu da vi ved, hvad der venter os."

"Tror De, hun kommer?" spurgte Max.

"Næppe," svarede amerikaneren, "så mange nerver har hun knap. Jeg skulle desuden heller ikke tro, hun rigtig ved, hvad det gælder. Grevinden, som virkelig begynder at imponere mig, det tilstår jeg ærligt, hører vist ikke til dem, der indvier for mange i sine planer."

Max gik stadig op og ned.

"Sæt Dem ned, dear count, De gør mig blot nervøs. Ja, De må ikke blive vred, men jeg tror, at jeg ser skarpest. Deres elskværdige kusine har slet ikke nogen grund til at skille sig af med Dem. Tværtimod, det ville være farligt. Det er jo heller ikke engang sikkert, hun ønsker mig tilføjet noget ondt, måske gælder det blot min brevtaske. Det er det aller rimeligste for resten. Vi er jo dog i et nogenlunde civiliseret land, og ligefrem mord er ikke heller mere på mode blandt the upper ten. Det er kun Dem, der ser rødt. De skal se, det hele udvikler sig uhyre fredeligt, men jeg indrømmer dog, det udvikler sig."

Max havde taget plads.

"Og pürschjagten?"

"Den skulle De ikke opgive. Det er en smuk sport for det første, desuden ser det bedst ud, at det hele går programmæssigt, og endelig er det jo muligt, at De også vover pelsen. Så kan De ikke med nogen ret blive jaloux på mig. Nu skal jeg sige Dem en ting, kære greve. Gå De rolig hjem og foretag Dem intet. Jeg skal love Dem, at jeg i aften skal opføre mig uhyre forstandigt, så mødes vi i morgen tidlig ved førstergården før daggry, og så kan vi endelig altid afgøre, om De skal gå på jagt eller ej. Efter alt, hvad der foreligger, er jeg tilbøjelig til at tro, at De overdriver, ja, det skulle såmænd ikke undre mig, om det hele forløb således, at vi i morgen lo hjerteligt af hinanden."

Max så fast på amerikaneren:

"Vil det sige, at De vil være uforsigtig?"

"Ingenlunde," svarede mr. Stead, "tværtimod, jeg vil være uhyre forsigtig. Jeg har på følelsen, at når De og jeg hver for sig optræder ganske roligt og køligt, så når vi målet i forening. Men nu må De gå – ellers bliver De savnet, og så fatter man mistanke, hvilket ville være skadeligt for os begge."

Mr. Stead rejste sig, han tøvede lidt, så fremtog han af sin brystlomme sin tegnebog og rakte Max et lille stykke papir, omhyggeligt sammenfoldet:

"Gem dette vel, dear count, det er 600.000 mk. værd, De skal ikke fortabe Dem i betragtninger, men tag det med i skoven i morgen."

Max forlod Oberwitz og gik hjem langs Oderdæmningen i dybe tanker. Det var nu lyst, og solen hævede sig i øst. Tågen lå så tæt over floden og egnen, at han næppe kunne se tyve skridt

foran sig. Han forstod ikke rigtig det hele, men ganske slutte sig til amerikanerens forklaring kunne han ikke, og det var måske grunden til, at han uden at gøre sig selv bebrejdelser besluttede sig til at lade mr. Stead følge sin vej alene og handle, som han fandt for godt.

Tågen lettede, da han nåede parken, Tarnow var vågen, og tjenestefolkene gik i gang med deres daglige dont. Det undrede ingen på det gamle jagtslot, at han kom hjem fra skoven så tidligt. Det var man vant til.

Clärchen sov endnu, hun havde slet ikke lagt mærke til hans fraværelse. Han klædte sig af og lagde sig på sengen for, overvældet af træthed, straks at slumre ind. Mr. Stead afsendte John med et brev til posthuset og underholdt sig derefter med sin trofaste tjener om enkeltheder, der satte denne værdige gentleman tilbage til tider, da mr. Stead endnu var ung, og hans tjener havde lod til fælles med den verdensberømte Leporello, – dog færre prygl og flere penge.

20

Mr. Stead tænkte en del over sagen, han ledsagede mrs. Stead og familien fra Oberwitz i kirke om formiddagen, og uagtet han ikke forstod meget af den protestantiske gejstliges i øvrigt ret korte prædiken, havde han dog hele tiden en vis følelse af højtidelighed, som hos ham var sjælden; for nogen egentlig troende mand var mr. Stead ikke. Han kunne dog ikke frigøre sig for en vis underlig følelse af, at der forestod ham noget, selv om han måtte erkende, at det jo kunne være muligt, at det slet ikke var ham, men derimod Max Jagow, dette noget forestod. Ganske vist så det ud, som om de planer, man nærede på Tarnow, var rettede mod mr. Stead, men Max kunne dog have ret i, at der var planlagt et overfald på ham, når han mandag morgen befandt sig alene i skoven. Det var i grunden forhold, der mere hørte hjemme i Texas og Virginia end i det relativt set civiliserede Schlesien under det velordnede prøjsiske regimente; men det var jo muligt, at det hele var fantasi.

Disse tanker beskæftigede mr. Stead under gudstjenesten, han var ret fåmælt resten af dagen, og mrs. Stead undrede sig herover. Hun troede, han havde fået ubehagelige efterretninger fra New York, men da han ikke talte derom, spurgte hun ikke. Hun tog kun på hans udtrykkelige opfordring del i hans forretninger, men så kunne hun på den anden side være ret virksom.

Herskabet på Oberwitz gik tidligt til ro, mr. Stead trak sig tilbage til sine værelser klokken halv ti og gav sin tjener John de fornødne instruktioner.

Det gjaldt om, at der ikke blev givet den ukendte fjende nogen anledning til at foretage et overfald, mens de var undervejs den korte strækning, der lå mellem slottet og "Slotskælderen", som værtshuset hed. Klokken halv elleve, altså en rum tid før stævnemødet, forlod mr. Stead og John slottet og begav sig til værtshuset. De var begge bevæbnede, hver med en buldog-revolver, og mr. Stead var nu aldeles rolig, han var ikke langt fra at finde situationen lidt ridikul. Sin tegnebog stak han i sin brystlomme, han sendte samtidig det kostbare dokument, der nu befandt sig i Max Jagows varetægt, en venlig tanke. Fru Mirzis brev havde han lagt i bogen uden egentlig at vide hvorfor.

Det var månelyst og bidende koldt. Mr. Stead havde slået pelskraven op om ørene. John var civilklædt og ligeledes i pels, det var svært at se, hvem der var herre, og hvem der var tjener. Johns glatragede ansigt havde i den lange tjenestetid antaget så meget af hans herres udtryk, at det ved et flygtigt blik var muligt at tage fejl af dem, de var lige høje, lige gamle og begge mørke.

Oberwitz var som uddød, borgerskabet gik tidligt i seng; der lyste et enkelt lys bag de små vinduer, og hist og her lød en enlig vandrers skridt. Rendestenene var frosne og gaderne ubrolagte, men stenhårde af frosten. Vinden var ikke stærk, men blæste ret koldt hen over de flade tage, en gammel port hvinede og klaprede på sine hængsler, ellers var alt roligt. John bankede på værtshusets dør. En gammel kone lukkede op. Hun lod til at blive overrasket ved at se to herrer, men veg til side og gjorde plads.

Kælderstuen var stenlagt, med kalkede vægge uden billeder eller tapeter, en pille stod midt på gulvet og understøttede loftet, der var sværtet af røg. Mr. Stead kendte godt lokalet, det var skik og brug, at jagtherrerne undertiden aflagde besøg der, når der var stukket et fad an; værtshuset hørte til godset, og uagtet det var meget uanseligt, var det samlingssted for byen Oberwitz' mandlige elite, der her drak deres øl og politiserede.

Det var også i en anden henseende bekendt, idet de to bag skænkestuen liggende værelser benyttedes af byens meget få unge levemænd til små rendezvous eller lidet ødsle soupers ved ekstraordinære lejligheder, når skuespilselskaber eller cirkustrupper en sjælden gang gæstede Oberwitz.

Kælderstuen var tom, søndag aften plejede borgerne at tilbringe i hjemmet, og det lokale *collegium politicum* indfandt sig aldrig på denne aften i slotskælderen.

Den gamle kone førte mr. Stead og John gennem den tomme kælderstue til de to bag denne liggende værelser, hvoraf det første var skilt fra det inderste med en gang, der førte ud til en snæver gård. Ilden brændte lystigt i kaminen i det inderste værelse, det var altså det, der var bestemt til stævnemødet.

Mr. Stead tog plads og bad konen bringe en flaske vin. Han spurgte, om hun ventede gæster, og hertil svarede hun meget diplomatisk, at det var muligt. Mr. Stead fik ikke indtrykket af, at konen pønsede på svig, tværtimod hun lod til at være forberedt på et stævnemøde, til at være noget forundret over at se to herrer i stedet for en og at se dem så tidligt.

Mr. Stead bemærkede, at han ventede en dame klokken halv et, men at han ønskede en samtale med den ham ledsagende herre, og at der måske blev brug for et værelse til, hvorfor han

bad konen lade det yderste værelse opvarme og reservere dette for hans ledsager.

Han betalte vinen med det samme og gav samtidig så gode drikkepenge, at det blev ham øjensynligt, at konen ville gøre, hvad han ønskede; det lod åbenbart ikke til, at man fra anden side havde betænkt hende særligt. Mr. Stead forlangte og fik skrivematerialer og gjorde sig det bekvemt i lokalet. Møblementet var tarveligt, et bord, en gammel, slidt sofa og et par stole. Gulvet var af sten som i kælderstuen, men dækket med et slidt tæppe. Nogle jagtbilleder og et gammelt, en gang forgyldt spejl prydede væggene. Vinduerne var lukkede med skodder.

Konen berettede lidt hemmelighedsfuldt, da John et øjeblik havde forladt værelset, at den dame, der kom, ville blive lukket ind ad døren til gården, for at ingen skulle lægge mærke til hende; konen søgte åbenbart at gøre alt så behageligt for mr. Stead som muligt og bad ham undskylde, at huset var så tarveligt, men forretningen var jo lille, og hun var ene om det.

Mr. Stead tilføjede, at hvis hun i enhver henseende ville være ham behjælpelig med, hvad han forlangte, ville han betale hende rundeligt, og hun lovede at gøre alt, hvad han ville – alt, sagde hun og rokkede med sit rynkede hoved på en meget tilforladelig måde.

Mr. Stead smilede og var lige ved at sende John hjem; dette var åbenbart et uhyre uskyldigt møde, og hans højtidelige stemning var kun latterlig. Men for alle tilfældes skyld betænkte han sig og ordnede det således, at John fik det forreste værelse overladt med ordre til at passe på, at ingen uvedkommende betrådte apartementet bag skænkestuen.

Alt dette fandt konen såre rimeligt; hun var uhyre smigret og stolt over det usædvanlige stævnemøde. Mr. Stead ventede, mens han småsnakkede med den gamle kone og skænkede vin for hende. Hun var ret snaksom, erfaren i hemmelige møder og sikkert i hel god tro.

Tiden gik, og timen for stævnemødet var inde. Der lød en let banken på døren, og konen gik ud for at lukke op.

Det var Mirzi – alene, hyllet i en pels med et slør om hovedet. Et ganske ufarligt stævnemøde, med Himlen måtte vide hvilken hensigt.

Mr. Stead var lidt arrig, men betvang sig og var yderst høflig. Hun bad fruen være så nådig at tillade ham at byde hende et glas vin, og da hun indvilligede, bad han konen hente glas og en ny flaske.

Mirzi var meget nervøs. Da hun havde kastet pelsen og sad foran ham i sin tarvelige, men meget klædelige sorte kjole, slog det mr. Stead, at han, når alt kom til alt, vistnok burde være lidt god mod hende. Hun var meget nydelig, meget forvirret og måske meget ulykkelig.

Mr. Stead blev elskværdigere og talte såre venligt til hende. Vinen kom, og mr. Stead drak hende til med et affabelt buk. Situationen var begyndt at falde ham meget naturlig og slet ikke ubehagelig.

Så kom hun frem med sit ærinde:

"De må ikke blive vred, mr. Stead, men De har vist mig megen godhed, ja, jeg har undertiden troet, at De følte mere end godhed for mig, og jeg har selv ofte følt mere end godhed for Dem. Jeg er grænseløs ulykkelig. Samlivet med min mand er mig uudholdeligt. Jeg er vel katolik, men jeg tror dog alligevel,

at der gives årsager, for hvilke et ægteskab kan hæves. Grevinden er blevet vred på mig, fordi hun har lagt mærke til mine møder med Dem. Nu står jeg ganske ene i verden."

Mirzi så meget ulykkelig, men også ganske tillidvækkende ud.

Mr. Stead var dog på sin post: "Kære frue, de er ikke ærlig mod mig. De har røbet, hvad vi har talt om, til grevinden. Jeg kunne have belønnet Dem rigeligt, om De ville have været ærlig mod mig; det har De ikke, og De har skadet mig og min sag."

Mirzi svarede: "De har ikke talt til mig om nogen sag, jeg ville gerne have været Dem til tjeneste – men hvor skulle jeg ane?"

Mr. Stead troede ikke Mirzi. Han spurgte lidt kort: "Hvad vil De mig? Det er en usædvanlig tid, og det må være et usædvanligt ærinde."

Mirzi var nervøs, men det kunne jo være, fordi hun undså sig for at fremsætte sit ærinde.

Mr. Stead spurgte ret brutalt, men for at komme til sagen: "Trænger De til penge?"

"Ja," svarede Mirzi tonløst.

Mr. Stead følte fast bund under fødderne. Det var altså hensigten med mødet. Han blev forbitret på sig selv for sin tåbelighed. Men enfin, så meget des bedre. Det var en sag, der kunne tages under overvejelse, og det var et forlangende, som mr. Stead i hvert fald var meget vant til at høre fremsat, mindre vant til at honorere.

Samtalen blev fortsat med dette emne som udgangspunkt, og det ville være uret at lægge skjul på, at mr. Stead i besiddelse af en vis overlegenhed tilsidesatte ridderlighedens bud noget

mere, end en europæisk herre ville have gjort. Det var en undskyldelig reaktion efter dagens anspænding.

Mirzi var stadig nervøs – men det kunne jo dog forklares ud fra en ret naturlig og kvindelig blufærdigheds standpunkt.

Pludselig lød ret faste skridt i gården, og døren til gangen blev revet op. Værelset var selvfølgelig ikke aflåset, og mr. Stead sprang op fra stolen, hvor han sad, idet han med et rask greb tog om revolveren, der lå i hans bukselomme. Mirzi havde ligeledes rejst sig og søgte uvilkårligt en art tilflugt i en skjult krog af værelset.

Mr. Stead tilkastede hende et skarpt blik: "Frue, er dette forræderi?"

"Nej, nej," stammede hun, "*hun* har forrådt mig."

Mr. Stead stod aldeles rolig bag en stol med blikket vendt mod døren. Han hørte skridt på gangen, men i det samme hørte han, hvorledes døren til det forreste værelse blev revet op og Johns stemme på halvt tysk, halvt engelsk råbte:

"Hvem der?"

Mr. Stead trådte nu hen til døren for at dreje den af – mere af hensyn til Mirzi end af hensyn til sig selv, men i det samme blev den revet op, og to mandsskikkelser tørnede ind over tærsklen i et fast, næsten sammenflettet livtag.

Mr. Stead trådte tilbage, lyset faldt hen over de to. Den nys ankomne var klædt i en kort jagtpels og bar på hovedet en lodden hue. Ved hans side blinkede en hirschfænger. Det var Hartkopf.

Mr. Stead spændte hver nerve, hver muskel; i sin sænkede højre hånd klemte han revolveren fast. Hans blik var vendt fast mod overførsteren, der netop havde gjort sig løs af Johns tag og

vendte sig mod ham, dirrende af harme og blussende rød, med blodskudte øjne.

Mirzi stod skælvende i sin krog.

John prøvede atter at få tag i sin modstander.

"Slip ham, John," sagde mr. Stead.

John tøvede.

Overførsteren stod dirrende af harme midt på gulvet, men det var tydeligt, at det uventede angreb fra tjenerens side havde ændret hans planer og gjort ham forvirret.

Nu fik mr. Stead et af disse indfald, der gjorde ham til den overlegne mand, han i virkeligheden var. Han tog brevet frem, som han havde hos sig i sin tegnebog, og idet han ganske rolig gemte revolveren på sit bryst, rakte han med et halvt høfligt, halvt uforskammet smil overførsteren brevet:

"Jeg havde ikke ventet at se en prøjsisk officer som medvider i et lumpent overfald."

Hartkopf blussede. – Han løb brevet igennem, forstod det ikke, læste det atter, så krammede han det sammen, mens alt blodet veg fra hans ansigt; han vaklede og fremstammede blot det ene ord:

"Pardon."

Så sank han ned på en stol.

Mr. Stead gav John et vink.

"Før denne dame udenfor og lad mig være alene med overførsteren."

Mirzi fulgte skælvende John. – Hartkopf løftede ikke sit hoved. Døren lukkede sig bag dem. Mr. Stead tog plads.

"Hr. overførster, al forklaring er overflødig. Vi har begge været ude for et komplot, men derom er det ikke værd at tale

nu. Jeg beder Dem blot lægge mærke til en ting. Klokken er nu halv to; hvis vi ikke bryder op og skynder os til Deres bolig, så vil vi i morgen tidlig erfare, at vor ven, Deres som min, Max Jagow, når solen står op, bliver myrdet i skoven ved Tarnow fra et baghold. Kom derfor, her er ingen tid at spilde."

Overførsteren rejste sig.

"Hvad siger De – Max – grev Max?"

Mr. Stead nikkede:

"Er der plads til fire på Deres vogn?"

"Ja."

"Godt, hr. overførster, så lad os køre med det samme."

Hartkopf tumlede mod bordet, så tog han sig til hovedet.

Mr. Stead pegede på vinen.

"Drik, sådan, tag en slurk endnu, hr. overførster, nu gælder det liv og død. Siden kan vi tales ved om det hele."

21

Overførsterens vogn gled hurtigt hen over den frosne sne. Hartkopf kørte selv, amerikaneren sad ved siden af ham. På bagsædet sad John stiv og ubevægelig som en fangevogter, mens Mirzi bleg og stum krøb sammen i sin pels. Hendes mand havde ikke talt et ord til hende; hun var dybt bevæget; det var umuligt for hende at slippe bort, John fulgte hende og lod hende ikke et øjeblik af syne. Hun gøs.

Mr. Stead og Hartkopf talte dæmpet sammen. Mr. Stead fortalte, hvorledes Max efterhånden havde erfaret en del af grevindens hemmelighed, og hvad han havde oplevet natten mellem lørdag og søndag.

Hartkopf forstod nu alt, han forstod, hvorfor hans hustru havde ønsket at tilbringe natten i Oberwitz hos postmesteren, hvorfor hun havde været så mild og venlig mod ham i de sidste dage og rådet ham til denne rejse til førsteriet fire mil borte derfra. Han forstod også, hvorfor han søndag aften, netop så sent, at han kunne være i Oberwitz ved et-tiden, havde modtaget et brev, skrevet med en fordrejet skrift, der lød således:

> "Deres hustru holder i aften stævnemøde med en mand i Slotskælderen klokken halv et for at aftale flugt. Deres venner vil åbne Dem vejen. Kom straks."

Alt dette behøvede ingen forklaring, og det var godt, at Hartkopfs tanker kun drejede sig om Max og den fare, der

truede ham, så han ikke fik tid til at tænke på hende, der havde misbrugt ham til en gerning, der ville have plettet hans gode navn og afbrudt hans karriere for stedse.

Klokken var to, da de ankom til overførstergården. Hundene gøede som rasende, men Hartkopfs stemme bragte dem straks til ro.

Den gamle husholderske kom ud med alle tegn på forfærdelse. Hartkopf bad hende at skaffe fruen til sengs, og idet Mirzi gik forbi ham på gangen, sagde han til hende de første ord, han havde talt til hende efter sin ankomst til værtshuset i Oberwitz.

"Hvis du gør forsøg på at flygte, skyder jeg dig ned som en hund."

Mirzi gøs.

Husholdersken fik ordre til ikke at slippe hende af syne. Hun var syg, sagde Hartkopf. Skodderne blev lukket tæt til og døren blev aflåset. Mirzi klædte sig af, og den gamle kone fjernede hendes støvler og klæder; hun kastede sig på sit leje rystende af angst og kulde. Sove kunne hun ikke.

Der blev gjort ild på, og herrerne holdt råd. Det var sandsynligt, at Max efter løfte ville komme til skovridergården ved halv syv-tiden, måske før. Solen stod op ved ottetiden. Herrerne besluttede sig til at hvile. Mr. Stead strakte sig på en sofa og sov virkelig kort efter ind.

Hartkopf gik op og ned ad gulvet i mørke tanker, så tog han plads ved skrivebordet med hovedet støttet i sine hænder. Klokken slog timeslag på uret på væggen, det var stedse de samme tanker, der vendte tilbage. Så tog han en gammel bibel frem og satte sig til at læse ved lampens gule skær, mens hans

tanker kæmpede med ordene, som han kun halvvejs forstod, fordi det var ham umuligt at samle sine tanker.

Klokken halv seks vækkede han mr. Stead. Husholdersken havde tilberedt kaffe til herrerne og sat brød og hjemmebagt kage frem på bordet. Mr. Stead spiste med god appetit, han var vel til mode og ret spændt på ekspeditionen. Nu var det jo i hvert fald ikke ham, det gjaldt.

Klokken 6 kom Max; han vidste, Hartkopf havde været bortrejst, og da han erfarede, hvad der var sket, rystede han på hovedet. Han forstod nu alt.

Da dagen begyndte at gry ganske svagt, brød herrerne op. Max og Hartkopf bevæbnede med jagtrifler, mr. Stead med overførsterens büchsflint. John fulgte herrerne, idet bevogtningen af Mirzi blev overladt til den gamle husholderske, hvem Hartkopf i få ord havde givet den aller nødvendigste besked.

Hartkopfs plan var den, at man skulle dele sig i to hold. Krybskytten ville sikkert allerede nu have forladt sin hytte, der lå en halv times vej fra førsterhuset, og hvor han boede alene med en åndssvag søster. For at sikre sig hans spor skulle Max og John gå ad vejen til hytten og tage hans hjortehund Stassi med sig i bånd, mens Hartkopf og mr. Stead skulle være parat til at gribe polakken, når det måtte vise sig, at han, som ventet, gjorde mine til at udføre det forsæt, som alle var forvissede om, at han nærede.

Max skulle søge at nå det modsatte hjørne af sletten og derfra få skud på hjorten, for at alt kunne foreligge åbenbart – programmæssigt, som mr. Stead kaldte det.

Da de skiltes, bad mr. Stead Max om grevindens bevis.

"Nu skal De i ilden, dear count, så gemmer jeg aktiverne til passende brug," sagde han, idet han smilende stak papiret til sig. "Vi skiftes til det, jeg slap."

22

Det gik som ventet. Polazek havde forladt hytten, og Max løste uden besvær hunden, der hellere end gerne fulgte og sled stærkt i snoren, der holdt den fast.

Mr. Stead og Hartkopf fulgtes ad hovedvejen til hjørnet af den åbne plads, hvor grev Egons vogn den skæbnesvangre morgen havde holdt. Da de nåede hjørnet, fulgte de pürschvejen bag korset ned til et punkt i højde med rektanglets modsatte længste side. Her holdt de sig skjult, således at de kunne se ned ad pürschstien, der på et langt stykke var ganske lige uden krumning.

Max fulgte en anden vej. I den korte snor holdt han Polazeks hund. Stassi sled i båndet og holdt snuden tæt ved jorden, det var øjensynligt, at den havde færten af sin herres spor. John gik med ham, de fulgte vejen bag om førstergården ad stien over mosen, gennem krattet og nåede den åbne plads, hvor pürchstien efter at have fulgt sletten, helt dækket bag krattet atter mundede ud ved vejen. Denne sti var anlagt uden om sletten, for at jægeren, der ønskede at få skud på vildt, der stod på sletten, uhindret kunne følge dens rand skjult for vildtet.

Det var næsten lyst. Klokken var blevet otte. Tågen lå ganske fint langs jorden, men i en fods højde var det allerede klart. Pladsen var helt hvid af rim, der glimtede og perlede i alle græsstrå.

Omtrent midt ude på pladsen, dog nærmest den side af rektanglet, hvor korset var rejst, stod hjorten. Den var alene og bevægede sig ganske langsomt op mod korset.

Hunden havde ikke tanke for andet end sin herre, men Max tøvede med at slippe den; hvis den satte hen over pladsen, ville den skræmme hjorten og forstyrre den plan, som herrerne havde lagt.

Polazek måtte, hvis Max havde ret i sin formodning, – og om dennes rigtighed var der efter det, der i nattens løb var sket i Oberwitz, ikke grund til at tvivle – være skjult i krattet, rimeligvis på den lange, dækkede side af rektanglet og sandsynligvis tæt op mod korset, hvor han måtte vente, at jægeren ville træde frem.

Slap man hunden, ville den følge sporet, og det var næppe sandsynligt, at polakken, der måtte have set hjorten, havde passeret pladsen. Der var altså ikke grund til frygt, hvis Polazek havde fulgt stien, men det måtte først prøves.

Max gik derfor et stykke hen ad pürschstien. Hunden fulgte stadig jorden med snuden, ved hjørnet drejede den for at gå videre og sled rasende i båndet. Max slap hunden. Som et lyn fo'r den med bugen langs ad jorden hen ad stien og forsvandt i krattet mellem stien og den åbne plads.

Max lyttede og det forekom ham, som hørte han en dæmpet, hvislende fløjten.

Hunden kom ikke frem mere, den havde åbenbart truffet sin herre.

Nu var øjeblikket kommet.

Træde frem fra krattet kunne Max ikke, det turde bringe ham den visse død. Der kunne vel være 150 meter til stedet, hvor polakken lå skjult, og hans kugle ville på denne afstand være absolut dræbende, han skød så sikkert som nogen.

Men Max' plan var en anden.

Polakken ville sikkert vente, til hans offer havde afgivet sit skud mod hjorten, og når han trådte frem på den åbne plads for at gå hen til dyret eller efterspore dets vej mod krattet, ville han skyde. Han ville have hele sin opmærksomhed rettet mod korset, hvorfra han ville vente skuddet. Når nu Max skød fra den modsatte side, ville han studse og vende sin opmærksomhed mod den uventede kant. Dette øjeblik skulle så mr. Stead og overførsteren benytte til at afskære ham tilbagetoget. Desuden ville hunden, der efter skuddet ville styrte frem, sikkert røbe, hvor på lag han befandt sig. Hele linjen, hvorom der kunne være tale, var jo kun de 150 meter. Max trådte nærmere til pladsen, dækket af et par høje fyrre, der stod ved kanten af en grøft tæt bag krattets rand.

Hans øjne løb langs krattets kant, og det forekom ham, som om han 100 meter borte lige ud for hjorten kunne se noget blinke. Det var muligt, at det var rimen i de lave graner langs grøften, der skilte krattet fra pladsen.

Max drog vejret dybt. Hjortens legeme tegnede sig skarpt og klart mod omgivelserne, her var en lejlighed for ham til at vise, at han var en ægte schlesisk jæger, en uforfærdet og rolig prøjsisk soldat, der selv i farens stund, selv i det mest afgørende øjeblik ikke rystede på hånden.

Overførsteren og mr. Stead var vidner. Kunne han på den lange afstand, nu, da hver nerve var spændt, og da de alle vidste, at hans liv var i fare, afgive et skud som en fuldkommen rolig, sikker jæger, så var det en triumf, en æressag for ham, en nationalsag, syntes han – og smilede derved. Han kunne vise amerikaneren, at der var stål i tyske nerver, som i amerikanske.

Max løftede riflen og tog meget omhyggeligt sigte, hans hånd rystede let, og han satte af igen. Nogle dråber fra grenene på fyrren, bag hvilken han stod, var faldet på riflens løb og glimtede i kærven. Han viskede dem bort og tog atter sigte. Han holdt åndedrættet tilbage og så gennem kærven mod sigtekornet, så det først omtrent strøget og bag det kammen af hjortens ryg, hvor halsen og kroppen forenedes over bladet. Det var for højt sigte, og han satte atter af.

De andre stod i voldsom spænding, tavs lyttende hver på sin post og ventede.

Max sigtede tredje gang, begyndte ved hjortens knæled og hævede langsomt løbet, til kornet og kærven pegede lige på bladet, en ubetydelighed under det.

Så gav han ild.

Knaldet rullede hen over sletten og kastedes tilbage af egeskoven for at dele sig mellem deres stammer og rulle dumpt og tungt mellem de tætte træer. Et par stykker råvildt, der havde stået på pladsen, satte i spring hen over den, mens bagparterne tegnede sig med hvide trekanter mellem rimen, der føg af græsstråene, en fire-fem harer hoppede forvildede stråleformigt mod alle vindhjørner, og frem fra krattet, halvtredsindstyve meter fra kanten fo'r med højlydt gøen den korthårede Stassi frem mod hjorten.

Hjorten var ramt. Kuglen havde truffet den højt og knækket rygraden, dyret var sunket sammen som under et kølleslag og lå ubevægeligt på pletten, hvor det havde stået.

Max blev stående dækket bag fyrren.

Hunden havde nået hjorten og stod som en mur foran denne med hovedet vendt mod det faldne dyr.

Men ikke et menneske var at se på sletten. Pludselig så Max busken bevæge sig, hvor hunden var sprunget frem og hørte en hæs, forbitret hvislen. Stassi vendte og sprang tilbage.

Han rørte sig ikke ud af stedet.

Så lød en skarp, skingrende fløjte og umiddelbart derefter et skud, derefter et rungende halløj og Hartkopfs kraftige stemme:

"Herskaber, slynglen er fanget!"

Max og John ilede hen over den åbne plads.

Da Max ankom til stedet, stod hans fæller ved den bundne krybskytte, der lå på jorden med sammenbidte tænder og blodskudte øjne. Ved Hartkopfs fod vred den stakkels Stassi sig i sine sidste trækninger.

Dens blod farvede græsset, og dens bristende øjne var med et smerteligt, stumt rørende blik vendt mod dens bundne herre, der ikke ænsede den.

"Stakkels hund," kom det fra mr. Stead, "desværre var det nødvendigt; da Hartkopf greb fyren her bag fra, ville Stassi springe på ham, så måtte jeg skyde hende. Synd var det, dyret var jo i sin god lang="en" xml:lang="en"e ret."

Hunden lå nu stendød med lemmerne strakt fra sig.

Mr. Stead bukkede for Max:

"Waidmannsheil, dear count, De er en mester, på mit ord, det kunne jeg ikke have gjort Dem efter."

Hartkopf så på Max, der gled et smil over den hårdtprøvede mands alvorlige ansigt. Han drejede sig på hælen og gik hen mod hjorten.

Mr. Stead smilede:

"En ægte førster, efter denne nats sindsbevægelser gælder hans tanker først hjorten, den mand kender 'his business'."

Så trykkede han varmt Max' hånd.

"Dear count, it might have been you."

Disse ord sagde han med vilje på engelsk.

Polakken lå på jorden, han sled ikke mere i båndene, han havde indset, at det var forgæves.

"Hvad skal vi nu gøre ved ham?" spurgte John.

Mr. Stead så op på Max: "Overgive ham til politiet."

Polazeks brune, vejrbidte ansigt blev dødblegt ved dette ord.

Max rystede på hovedet: "Ikke endnu. Før ham til skovridergården, hvor den anden fange er."

John rejste krybskytten; han brummede, båndene strammede ham. John løste dem ubetydeligt og førte ham bort ad stien mod førsterhuset.

Mr. Stead og Max gik hen til Hartkopf, der stod bøjet over hjorten.

Hartkopf så op på Max, og det syntes Max, som bar han døden i sit blik.

"Hvem der var hjorten, grev Max," sagde han. "Jeg sværger Dem til, ingen waidewund skudt hjort kan lide, hvad jeg lider i dette øjeblik, og den er faldet for en ærlig kugle."

Max lagde sin arm i hans og drog ham bort: "Kære Hartkopf, dette er desværre kun begyndelsen. Hvad der siden skal ske er langt værre. Vi har alle vore kræfter behov."

"Netop derfor," sagde overførsteren.

De gik over sletten.

Da de kom forbi korset, standsede Hartkopf og vendte sig om mod sin ledsager: "Mit skud faldt samtidig med den afdøde

greves den morgen, men ingen af os har hørt *det tredje skud*, som faldt samtidig med de to. Forstår De nu, hvorledes grev Egon v. Frankenberg døde?"

"Ja," sagde Max, "jeg forstår det. Gud være dem nådig, der bærer ansvaret for dette *tredje skud*."

Mr. Stead bøjede hovedet tavs.

Max vendte sig mod ham: "Om dette kan føjes således, at verden ikke erfarer noget herom, vil så De, mr. Stead, og Deres tjener tie? På jægeren kan vi trygt stole."

Mr. Stead bøjede atter hovedet.

"Men hun – den uværdige i mit hjem," spurgte Hartkopf.

Max lagde hånden på hans skulder: "Hun vil tie for sin egen skyld."

Mr. Stead føjede til: "Meget vil afhænge af, hvad der sker i dag på Tarnow."

"Det vil det," sagde Max.

Så gik de tavse ad vejen mod førsterhuset.

Mr. Stead brød tavsheden:

"Dear count," sagde han, "De må undskylde mig en bemærkning, som jeg trods øjeblikkets alvor ikke kan holde tilbage. De talte om *det tredje skud*, vi har før talt om *de tre skud*, det minder mig uvilkårligt om den berømte Dumas' musketerer. De hedder nu en gang *de tre*, men de var *fire*.

Det går lige sådan med vore skud, der er fire kugler. Og her er det ligeledes den fjerde, der er den vigtigste."

Max smilede, Hartkopf gik med bøjet hoved i dybe tanker.

23

Klokken var halv ti, da mr. Stead efter at have ladet overførsterens vogn holde ved staldremisen i parken lod sig melde hos grevinden på Tarnow.

Mr. Stead var forbavset over den ro, der hvilede over enhver af grevindens bevægelser, hendes smil var det samme som altid, hendes stemme havde samme venlige klang, det var umuligt at mærke den svageste ængstelse eller bevægelse. Og dog – hvorledes måtte ikke hendes tanker i dette øjeblik krydses og brydes i hendes hoved. Hun måtte jo dog forstå, at der var hændt et og andet, som havde krydset hendes planer – hvis hun havde haft planer.

Mr. Stead tvivlede ikke et sekund om dette, nattens og morgenens begivenheder lod ingen mulighed åben for tvivl. Men hendes ro og selvbeherskelse var fænomenal og aftvang amerikaneren en dyb respekt for den gamle verdens kultur. Da mr. Stead trådte ind, sad grevinden alene i hallen ved tebordet; hun rejste sig og førte sin gæst ind i sit kabinet, hvor der var tændt en flammende ild i kaminen.

Grevinden tog plads i en lav armstol og pegede på sofaen, der koket åbnede sin favn og dækkedes af de nydeligste Watteau'ske hyrder og hyrdinder, vævet i silke.

Mr. Stead sank til hvile, lænede sig tilbage og så fast på grevinden.

Hun smilede stadig, men tav.

Endelig brød hun tavsheden med et let spørgsmål.

"De ønsker, mr. Stead?"

Mr. Stead talte:

"Jeg ville gerne spørge Deres Nåde, om De har gjort brug af den check, jeg gav Dem forleden?"

Grevinden lo.

"Og for at gøre dette spørgsmål har De ulejliget Dem herned klokken halv ti om morgenen, uagtet vi efter aftale ville træffe hinanden klokken tre. Er De bange for Deres penge, mr. Stead?"

"Ja," svarede amerikaneren, "nu er jeg bange."

"Det er kedeligt," sagde grevinden med et skuldertræk. "Nu er det for sent. For to dage siden har jeg gennem banken i Oppeln bragt sagen i orden, og pengene er nu noterede på mit navn."

"Og brugte?" spurgte mr. Stead med et let blink i øjet.

"Ikke alle sammen, hvis det kan trøste Dem, men jeg har rigtig nok stærkt tænkt på at disponere over en del af dem."

"Den tanke må Deres Nåde opgive," sagde mr. Stead fast.

Grevinden trak atter på skuldrene: "Det lader sig ikke gøre. Selskabet er vel desuden godt nok for pengene, og jeg skulle tro, at De, mr. Stead, lettere end nogen anden vil kunne bevæge *The golden Eagle of New York* til at udbetale beløbet. Det er i Deres egen interesse, at det sker, det har jeg desuden allerede sagt Max og ladet ham forstå, at det er den eneste vej at gå."

"Der kunne tænkes en anden, Deres Nåde."

"Hvilken?"

Grevindens ansigt udtrykte en så ægte forbavselse og forventning, at mr. Stead stoppede op i sin replik. Han måtte være meget forsigtig; det var åbenbart, at grevinden havde garderet sig på ethvert punkt, hvad der så end måtte ske. Men besynderligt var det, at ikke en mine forrådte hende.

Hun gentog sit spørgsmål:

"Hvilken, mr. Stead?"

Mr. Stead så op:

"Jeg har ikke været helt ærlig mod Dem, grevinde Frankenberg. De havde ret, da De mistvivlede om hensigten med mit besøg i Schlesien, og jeg kan sige Dem, at jeg komplimenterer Dem for Deres skarpsindighed."

Grevinden smilede: "Sig hellere, at De har båret Dem klodset ad, mr. Stead. De må vel kunne tænke, at mine folk har mere interesse for mig og mit velfærd end for Deres – ganske vist smukke diamanter."

"Det har jeg erfaret i nat, Deres Nåde."

En lille, hvid fortand bed i en rosenrød læbe – det var alt.

"De har altså fortsat Deres undersøgelser, ja, det får De om, det er ikke klogt. Jeg slår aldrig ind på en vej, der en gang har ført mig fejl af målet."

"Men så meget des hellere ind på én, der en gang har ført til målet?"

Mr. Stead så fast på grevinden.

Hun så ikke ud, som om hun forstod ham.

Han fortsatte: "Jeg har i denne sag virkelig beskæftiget mig med detaljer, og jeg skal forelægge en enkelt for Dem.

Vi kan måske være uenige om betimeligheden ved anvendelsen af mine diamanter; jeg var selv så ubeskeden efter en ret lang praksis at tro, at disse værdigenstande, når de anvendes med forstand, al tid gør nogen nytte. Jeg er ligeledes så ubeskeden at tro, at jeg, selv om jeg på et enkelt punkt i kløgt står tilbage for Deres Nåde, alligevel ikke er dum. Jeg havde i nat megen brug for den smule begavelse, jeg besidder, jeg brugte den, og resultatet var over al forventning godt."

Grevinden bøjede sig let: "Jeg ved ikke, hvor De har tilbragt Deres nat, endnu mindre hvorledes, og jeg kan derfor ikke bedømme Deres begavelse."

"Det gør heller ikke noget, Deres Nåde," fortsatte amerikaneren. "Jeg havde omtrent ved et-tiden en lang og meget fornøjelig samtale med min ven, mr. Hartkopf, og efter den er jeg ikke i nogen synderlig tvivl om motiverne til grev Frankenbergs død. Jeg behøver næppe at tilføje, at min ven, grev Max, kom til stede, og at det var den samtale, der foranledigede mit besøg i denne årle morgenstund. Jeg anser det nu for givet, at pengene ikke vil blive udbetalte, og dermed er forudsætningen for min forstrækning bortfaldet, som Deres Nåde vil kunne forstå."

Denne gang var der to små tænder, der bed i den røde læbe.

Grevinden lagde hovedet tilbage:

"Hvorfor meddeler De mig dette personligt? Når Max von Jagow var til stede, synes det mig rimeligere, at De lod ham tale og beholdt Deres stilling over skyerne, borte fra alle detaljer."

"Grev Max v. Jagow er prøjser, han skulle på jagt nu til morgen, og således er de herrer af den schlesiske adel nu indrettet, at jagtens glæder for dem går først. Jeg ville ikke forstyrre min ven i denne noble sport, jeg forstår glæden ved at fælde ædelt vildt ved solopgang, selv om jeg må indrømme, at for mig er dette at lægge sig i baghold og skyde et forsvarsløst væsen ikke højden af sport."

Grevinden fortrak ikke en mine.

"De har ikke talt med grev Jagow nu til morgen?" spurgte hun let.

"Jo, jeg har," svarede mr. Stead.

"Hvornår?" spurgte grevinden.

Denne gang syntes mr. Stead, at han kunne mærke en ganske ubetydelig skælven i hendes stemme. Men måske var det indbildning.

Han bøjede sig mod hende og sagde med en ret markeret betoning:

"Deres Nåde behøver ikke at ængstes, det var efter jagten. En ret besynderlig jagt for resten. Men derom er det bedst at tale med greven, jeg tør ikke smigre mig med, at jagtudbyttet interesserer Deres Nåde."

"Fik han hjorten?" spurgte grevinden – lidt svag lød hendes stemme.

"Han gjorde så," svarede mr. Stead, "og mere til – men, som sagt, det vil sikkert interessere grev Frankenberg mere, end det interesserer Deres Nåde. Jeg skal kun antyde, at grev Max v. Jagow i mange retninger er en fornuftig mand, der forinden han skyder en hjort rekognoscerer sit terræn. Ja, jeg kan tilføje, hans rekognosceringer er endogså ret grundige, de udstrækker sig ikke alene til terrænet umiddelbart op ad det sted, hvor vildtet kan forventes, men også til lokaliteter, hvor man næppe skulle vente at træffe vildt. De indskrænker sig heller ikke til den dag eller morgen, på hvilken jagten finder sted, men også til dage eller nætter forud.

Min ven, grev v. Jagow, er en meget fornuftig mand, der ved, at de schlesiske skove ikke alene er rige på vildt, men også på – krybskytter. Ja, Deres Nåde, det er, hvad jeg kan berette om jagten i dag; jeg kunne til den beretning knytte nogle betragtninger angående en anden her på Tarnow stedfunden jagt. Jeg gør det ikke, fordi jeg overhovedet ikke anvender

betragtninger på sager, jeg betragter som afgjorte, og den jagt, jeg har tilladt mig at hentyde til, er for mig en afgjort sag, det vil sige, i det øjeblik Deres Nåde bestemmer Dem til at ordne vort lille mellemværende."

Grevinde Maria Pia var lidt bleg, hun var fuldkommen rolig og tilsyneladende behersket, men hendes bryst bevægede sig stærkt.

Mr. Stead iagttog hende nøje.

"Jeg kunne ønske at tale med greven," sagde han.

"Min mand er ikke rask," kom det hurtigt fra grevinden.

"Ikke det – jeg beklager det meget, er det alvorligt?"

"Ja," svarede hun kort.

"Ja så – " Mr. Stead tyggede lidt på sine egne ord. "Nå, der er jo ikke noget forgjort ved at vente. Som jeg sagde Deres Nåde, jeg har kun en interesse. Jeg må rejse snart, og forinden jeg rejser, må sagen være ordnet. Deres Nåde har ment, at jeg bar mig klodset ad. Det er muligt. Som jeg sagde før, jeg tror, Deres Nåde har undervurderet mig. Jeg gør mig ikke skyldig i samme fejl overfor Deres Nåde. Tværtimod, jeg ved ganske overordentlig godt, at De er en meget klog dame, en dame, der ikke viger tilbage for noget skridt for at nå Deres mål, men tillige en dame, der dækker hvert skridt, De således vover. Jeg tillader mig desuden at tro, at jeg – De kan godt sige ved flere heldige eller uheldige sammentræf af omstændigheder – er blevet i stand til at konstruere et ret pålideligt billede af disse forskellige skridt, et billede, som er blevet til ved et samarbejde mellem grev v. Jagow og mig og siden i nat tillige hr. overfører Hartkopf.

Dette billede er et familieportræt, Deres Nåde, – det bør overgives til den, der for tiden er herre på Tarnow, Deres hr. gemal, grev Eberhard Frankenberg. Han vil måske blive sat i stand til at konstatere, om billedet ligner."

Der var ganske tyst i stuen i nogle minutter.

"Hvis jeg renoncerer på den sum, De har givet mig som forstrækning, for at bruge det ord, De selv har brugt?"

Mr. Stead bøjede sig.

"Fru grevinde, som De vil vide, var det Dem, der ønskede, at jeg skulle indblandes i denne sag – officielt. I det øjeblik, De ved at lade forstrækningen gå tilbage gør det muligt for mig at træde ud af sagen, træder jeg ud."

"Og sagen går sin gang?" spurgte grevinden, lidt usikker i stemmeføringen.

"Hvis De tror, det kan betale sig, selvfølgelig ja, men jeg må dog hertil bemærke, at grev v. Jagow vedblivende er mit selskabs befuldmægtigede, og at det omtalte portræt er ham fuldstændig bekendt."

Grevinden tøvede et sekund, så rejste hun sig og gik hen til skrivebordet. Mr. Stead lænede sig tilbage og foldede sine hænder over sin urkæde.

Der var ganske stille i stuen – pludselig hørtes fra naboværelset børnenes råben:

"Der er far, der er far!"

Mr. Stead sagde ret fast og med stærkt eftertryk:

"Hvilken glæde for disse søde, små børn at løbe deres fader i møde og klynge sig om hans hals, men grev v. Jagow er ikke alene en god ægtemand og kærlig fader, han er en særdeles forsigtig mand, og det er et held for hans familielykke."

Grevinden lod, som om hun ikke hørte denne bemærkning. Hun rejste sig og trådte henimod mr. Stead med et stykke papir i hånden.

"Her er en check på banken i Oppeln. Ja, renter har jeg ikke beregnet, men det ligger deri, at jeg er ukendt med sådant. Måske De vil, mr. Stead?"

Mr. Stead bukkede. "Det har været mig en så stor ære i disse dage at have bidraget til Deres Nådes velbefindende med det beløb, at jeg renoncerer på renterne."

Grevinden smilede atter lidt tvungent.

"Det er næppe noget stort beløb."

"Å hvad, tre dage à fem pct. p.a. pr. dag af 600.000 mark, det bliver 250 rmk. 65 pf. Beløbet er formentlig af Krantz overført med renter fra overførelsesdagen."

"Måske," sagde grevinden.

"Sikkert," tilføjede mr. Stead.

"Vil De have dette beløb kontant, mr. Stead, så kunne jeg måske betale Dem det."

"Når De spørger mig, Deres Nåde, oprigtig talt ja – jeg er lidt sær i pengesager, men det har altid været mit princip aldrig at sige nej, når et beløb, der med rette tilkom mig, blev mig tilbudt."

Grevinden tog en portemonnæ frem af skrivebordsskuffen og betalte beløbet.

Mr. Stead havde rejst sig og bukkede, idet han fremtog sin tegnebog.

"Tak, Deres Nåde, her er Deres forskrivning og samtidig mit æresord på, at jeg i denne sag træder helt tilbage og overlader grev Jagow resten. Jeg skal tillade mig i eftermiddag at indfinde

mig tillige med mrs. Stead og takke for al venlighed, der i disse i sandhed uforglemmelige dage er blevet vist os på Tarnow. Jeg plejer at sige lige uforglemmelige for mrs. Stead og mig, det er en sædvanlig terminus, jeg bruger, fordi mrs. Stead og jeg, hvilken brug jeg end undertiden gør af mine diamanter, faktisk er ét. Jeg benytter ikke denne talefigur ved denne lejlighed, for disse dage vil, hvor uforglemmelige de i øvrigt måtte være for mrs. Stead, dog altid for mig bevare et indhold, som, uagtet mrs. Stead og jeg som sagt er ét, stedse vil forblive mit særeje."

Mr. Stead tog grevindens hånd og førte den til sine læber. Den var lidt kold, syntes han; han slap den ret snart, den faldt slapt ned.

Han tilføjede, idet han bukkede: "Jeg ville gerne forlade Tarnow uden at tage afsked med grevinde Jagow og hendes mand. Grev Jagow og jeg har talt så meget sammen i de sidste fireogtyve timer, at enhver samtale mellem os er overflødig, og det er mig om at gøre, at Deres Nåde forstår, at den også virkelig er overflødig, det vil bestyrke Dem i Deres opfattelse af, at det er ham alene, der afgør sagen."

Grevinden ringede.

Tjeneren kom ind.

"Vil De ledsage mr. Stead ned ad vindeltrappen – Deres vogn?"

Mr. Stead vendte sig mod grevinden: "Min vogn holder i parken – det er førsterens vogn. Min vej fører mig forbi førstergården" – han tilføjede dæmpet: "af hensyn til mine diamanter, Deres Nåde."

Så gik han.

Grevinde Maria Pia blev siddende ubevægelig i stolen ved skrivebordet i flere minutter. Så gik hun med faste skridt hen over gulvet. Hun havde fattet sin beslutning. Det var Max Jagow, der nu holdt hendes skæbne i sin hånd. Med ham ville hun tale.

24

Max sad ved tebordet i hallen med lille Elisabeth på skødet. Drengen stod ved siden af med åben mund og lyttede spændt til, hvad far fortalte om hjorten.

Da grevinden trådte ind, rejste Max sig og bukkede let.

Clärchen nikkede venligt til Maria Pia; den syge Ebi var blevet som et bånd imellem dem, syntes hun; hun bestræbte sig for at være rigtig venlig mod konen.

Maria Pia bad Max om en samtale.

Han rejste sig og fulgte hende til kabinettet.

Max var meget rolig, grevinden syntes næsten, han var for rolig. Det varede noget, inden hun kunne finde ord, så brød hun tavsheden med et meget bestemt, kort og klart spørgsmål:

"Ønsker du at indvie min mand i denne sag?"

Max så op og rystede på hovedet.

"Hvad ønsker du da?"

Max svarede med dæmpet stemme:

"At høre, hvad du har at sige til dit forsvar."

"Intet," lød svaret.

Max sad et par minutter tavs, så rejste han sig:

"Ja, så er jo enhver samtale overflødig."

"Hvad vil du da gøre?"

"Forlade dette sted og rejse hjem til Berlin med min hustru og mine børn."

"Og mr. Stead?"

"Mr. Stead vil nok vide at tage affære."

"Han har overladt alt til dig, siger han."

"Han vil sikkert finde en anden, når jeg frasiger mig hvervet."

Grevinden blev blussende rød. Nu gjaldt det. Hun betvang sin bevægelse og sagde i en let tone:

"I grunden kan det jo være dig ligegyldigt, om jeg får de penge eller ej, som arving til Tarnow kan det vel også kun være dig behageligt."

"Det kan være mig ligegyldigt," sagde Max i samme tone.

"Det kan også være mig ligegyldigt, om du skulle blive stillet for retten som skyldig i din første mands død; derimod vil det vel næppe helt kunne undgås, at jeg bliver indblandet i den anklage, som vil blive fremsat mod dig for ved en lejet snigmorder at have stræbt mig efter livet. Mr. Stead vil sikkert beholde de to vidner, der foreløbig er internerede i førstergården, og Hartkopf vil sikkert vide at vogte begge disse vel, til han kan overgive dem i øvrighedens hænder. Nå, det kan, som du siger, være mig ligegyldigt, kun gør det mig ondt for Ebi, som er syg, og hvis helbred kunne tage yderligere skade, når alt dette sker."

"Det må ikke ske –" Grevinden var ganske bleg, men hendes ansigt var roligt.

"Jeg kan ikke forhindre det, landets love kan man ikke ustraffet krænke, det er nu en gang ikke ret i Prøjsen at myrde fra baghold, og der er for mange, der kender alt dette, til at det i længden kan holdes skjult."

Grevinden rejste sig. "I kan intet bevise – intet, og der er ikke et gran sandt i alt det, I sigter mig for."

Max trak på skuldrene. "Måske – sandheden er det ikke værd at tale om. Beviset bliver rettens sag; det skulle undre mig, om der ikke af alle disse enkeltheder kunne bygges en anklage, der ville falde såre tungt på alle dem, den rettes mod. Men, som

sagt, min sag bliver det ikke at rette nogen anklage, jeg taler kun, når jeg opfordres dertil i retten. Jeg vil dog ikke undlade at sige dig, at det rimeligvis næppe vil komme til at mangle på opfordring."

Maria Pia så fast på ham. "Du vil kunne forstå, at dig kan jeg ikke bede om skånsel."

"Nej," svarede Max, "stor anledning dertil kan der vel ikke siges at være."

Hun fortsatte: "Hvad vil I opnå? Skandale, lang, pinlig undersøgelse, fremmede, ligegyldige menneskers indtrængen i vor slægts hemmeligheder, had og hån mod os alle fra dem, der misunder os vore godser og vore navne. I vil opnå at sprede skammen over hele slægten og over os alle, over dig, dine børn, din søster og hendes børn, alle, alle, alle. Og så til sidst – intet. For mig fælder I ikke. Jeg står ikke alene. Har du måske øvrigheden, dine advokater og pressen på din side, så har jeg den hellige romerske kirke, hvis lydige datter jeg er, og hvis fjende du er. Kirken er stærk i Schlesien, som den er stærk i hele verden, og kirken er med mig. Det vil ikke blive en kamp om min brøde eller uskyld, det vil blive en kamp mellem den hellige romerske kirke og jer, johanniterne, det protestantiske ridderskab, en politisk kamp, ført på en valplads, hvor den romerske kirke gudskelov endnu er herre i huset, hvor folket følger den og mig, som den vil bevare med al den magt, den ejer."

Maria Pia rettede sig, stod stolt og smuk, mens hendes øjne lyste. – "Jeg gentager det, det bliver mig, der sejrer i kampen, forstår du mig, det bliver mig."

Max bøjede sit hoved og sagde dæmpet: "Du har måske ret, kusine – men du glemmer, at i den kamp er der en mand, der står på vor side, ikke på din. En mand, der hører hjemme blandt johanniterne som Deres egen, en mand, som, hvor stærk du end tror dig, dog ville være dig et stærkere værn end selve den hellige romerske kirke, fordi du vel har givet denne en del af dig selv, men ham har du givet dig selv helt.

Og denne mand er Ebi – din mand."

Grevinden vaklede. – Max trådte hen til hende og lagde sin hånd på hendes arm, han følte, hvorledes den skælvede gennem det tynde musselin. Med et let tryk førte han hende hen mod lænestolen, hun sank ned og blev siddende uden at tale, mens hendes blik hvilede ængsteligt, næsten bedende på ham. Max blev stående foran hende:

"Jeg tror *nu*, vi forstår hinanden. Du ved, at jeg ejer din mands tillid, om du ejer hans kærlighed, må du selv vide, men hans fulde tillid ejer du ikke. Jeg ved, at du elsker din mand, og jeg forstår, at din kærlighed, som den er, kan bære handlinger, der fylder os andre med gru. Det er denne din kærlighed, som bestemmer min optræden mod dig. Jeg er ikke kaldet til at være hævner; uret, som er begået, får Gud hævne, om han vil, ham hører hævnen til, og mig har han ikke kåret til redskab for sin hævn. Men uret, der endnu ikke er begået, vil jeg hindre, hvor jeg kan det. Det vil måske synes dig underligt, at jeg, der lader alt det store, det frygtelige, du har begået, bero mellem dig og Herren over os alle, hvor det gælder en tilsyneladende ringe sag, træder frem med min fordring. Men det gør jeg.

Jeg forlanger, at du skal opgive dit krav på den pengesum, som for dig ville være blodpenge, og jeg forlanger, at du skal

forlade dette sted og følge din mand til syden for at pleje ham i de år, Vorherre endnu levner ham at leve. Mere forlanger jeg ikke."

Maria Pia spurgte tonløst: "Og de to?"

"De to skal jeg sørge for."

"Jeg vil betænke mig – betænke mig," gentog hun tonløst.

"Selvfølgelig, det er jo en alvorlig sag – men jeg rejser snart, og jeg vil have dit svar, forinden jeg forlader Tarnow."

Max havde rejst sig – Maria Pia blev siddende som i tanker.

Max bøjede sig let og gik.

Hun rejste sig, stod et øjeblik med hænderne pressede mod sine bankende tindinger, så trådte hun hen mod bedeskamlen, der stod i vinduesnichen, og sank ned foran den hellige jomfrus billede i brændende bøn.

25

Mr. Stead betragtede Mirzi og Polazek som sine personlige fanger. Han vidste meget godt, at selv om der var adskillige fordele på hans side, var sejren derfor ingenlunde vundet. Den skarpe strid, der stod mellem den katolske befolkning på den ene side og de indvandrede protestanter på den anden, havde Max og han drøftet meget indgående. Slægterne Jagow og Frankenberg var protestanter, men grevinden ville blive støttet af den katolske gejstlighed og befolkningen, der ganske gik i dens ledebånd, takket være den strenge kirketugt. Katolicismen var en religion, der ganske stemmede med den polske befolknings levesæt og traditioner, rummede for den et værn mod verdens ublide kår, var dens hellige, dyrebare eje og dens trøst i nød. Den var et samlingsmærke for dem alle, og den var stærk og mægtig. En anklage rejst mod grevinde Maria Pia, den katolske slotsfrue af polsk æt, mod polakken og overførsterens katolske hustru, rejst af den protestantiske greve og den ligeledes protestantiske overførster, ville opflamme den polske befolkning til en hellig krig. Myndighederne, der klart indså, hvor stor betydning det havde at respektere befolkningens religiøse følelser, ville optræde med stor varsomhed, men det ville ikke kunne undgås, at det religiøse spørgsmål kom i første række, og det blev da en meget tvivlsom sag, om også virkelig de faktiske forhold var stærke nok til at bære anklagen sejrrig frem mod den voldsomme flammende modstand.

Hvem var anklagerne? En yngre søn af en evangelisk adelsslægt, der ved sit giftermål havde stillet sig udenfor kredsen af sine jævninge, og som militærforvaltningen allerede

af den grund havde vraget og tvunget til at tage afsked, et udenlandsk forsikringsselskab, der vel tåltes, men ikke kunne gøre krav på stor imødekommenhed hos det fremmede lands autoriteter, hvor stærk den tyske retsindighedsfølelse end var selv mod udlændinge. Kravet til beviserne ville blive meget stærkt, og hvor solide var disse? Ville forhøret over polakken tvinge ham til at tale? Det var meget usandsynligt, det gjaldt jo hans hals, og den ville han sikkert være mand for sejt at værge. Mirzi var ikke i den grad indviet, at hun kunne røbe noget, der afgørende kunne fælde. Max var selv part i sagen, mr. Stead var det også, og grevinden stod så højt, at en medskyldigs tilståelse ikke ville kunne fælde hende. Selv ville hun nægte alt.

Der var kun ét, der kunne fælde hende, det var hendes kærlighed til hendes mand, grev Ebi. På dette punkt kunne Max sejre, og der havde han sejret. Det forstod mr. Stead af de få ord, som Max sagde ham gennem godskontorets telefon. De lød således: "Jeg sejrede ved Ebi".

Nu gjaldt det altså kun om at sætte fangerne i frihed og dog bevare det tag i disse mennesker, som var vundet ved de sammensvornes resolutte optræden.

Mr. Stead stod i overførsterens borgerstue, hvor Polazek lå på en bænk fast surret om hænder og fødder.

Amerikaneren trådte hen til ham og overskar med en kniv båndene, der bandt hans fødder.

Polakken rejste sig halvt og stirrede uforstående på ham.

Mr. Stead smilede velvilligt.

"Mr. Polazek," sagde han, "jeg kan ikke lide at forhandle med folk, der er bundet, det er min amerikanske natur imod. Jeg skal befri Dem for Deres bånd, men jeg vil, forinden jeg gør det,

vise Dem denne lille buldog-revolver, der er et fortræffeligt våben. Den og jeg er meget godt bekendte med hinanden. Skulle De gøre forsøg på at blive ubehagelig imod mig eller afbryde en samtale, som jeg glæder mig meget til, vil jeg og denne min lille ven i forening være nødsaget til at lave et lille hul i Dem på et eller andet mindre generende sted. Jeg behøver vel ikke at forsikre Dem, mr. Polazek, at dette hul ikke vil dræbe Dem, men det vil hindre Deres bevægelser, hvilket er ubehageligt, og endelig nødvendiggøre politiets indgriben, da man jo her i Tyskland ikke efter eget forgodtbefindende kan lave endogså mindre generende huller i folk.

Dette sidste – jeg mener politiets indblanding – vil sikkert genere Dem mere end hullet.

Er vi enige?"

Polakken nikkede trodsigt.

Mr. Stead skar båndene over, og karlen rettede sig og gned sine stive lemmer.

Amerikaneren tog ordet og holdt på sit snurrige tysk en lille tale til mr. Polazek, som denne gentleman mærkeligt nok forstod. Den resulterede i et tilbud om at tage Polazek med til det frie land hinsides Atlanten og ansætte ham på en ejendom, som mr. Stead ejede i Rocky Mountains, hvor det måtte antages, at der kunne blive særlig brug for hans evner og tilbøjeligheder, og hvor han ville have udsigt til et sorgfrit udkomme, om han skikkede sig vel, samt en pludselig, smertefri død, hvis han foretrak at fremture i uskikkelighed.

Disse udsigter tiltalte Polazek, og han blev stillet under ganske særlig opsigt af John, til han kunne afrejse med amerikanerens følge.

Tilbuddet var imidlertid så godt, at polakken ikke et øjeblik tænkte på at foretage sig noget, der kunne hindre dets opfyldelse. Det frie Amerika havde vundet sig en ny borger, hvis længsel efter det nye fædreland var lige så stor som hans utryghed i det gamle.

Med Mirzi stillede sagen sig lidt vanskeligere. Overførsteren havde fast besluttet at skilles fra sin hustru. Det, der var sket, havde krænket hans strengt redelige sind på det dybeste, og den tanke, at leve under tag med denne kvinde, var ham uudholdelig. Den nat i gæstgivergården i Oberwitz var hans kærlighed til hende død, dræbt ved et pludseligt slag, da det stod ham klart, i hvilket væv af løgn og forstillelse hun havde levet, og hvor grænseløst hun havde forbrudt sig mod ham. For ham gjaldt det kun hurtigt at gøre en ende på samlivet.

Mr. Stead ønskede imidlertid ikke at berige sit fødeland med en så farlig borgerinde og ville af mange grunde ikke overfor mrs. Stead optræde i Mirzis selskab.

Det naturligste var, at hun vendte tilbage til sit kære herskab, grevinde Maria Pia, og det ville vel også vække mindst opsigt og gøre det lettere for Hartkopf at ordne sit familieanliggende, om sagen kunne ordnes på denne måde. Selv ville han ikke tale med hende, og amerikaneren tilbød ham da at hjælpe ham over det vanskelige punkt, hvad han gjorde med megen takt og finhed. Mindet om det sidste møde med den skønne wienerinde kaldte ofte i hans livs senere dage et muntert smil frem på hans læber, et smil, hvis årsag mrs. Stead aldrig erfarede, trods gentagne spørgsmål derom.

Scenen var kort, men betydningsfuld og ikke uden ynde.

Mr. Stead bukkede for fru Mirzi og sagde i en let tone: "Deres mand har bedt mig foreløbig meddele Dem, at han gerne så, De sluttede Dem til Deres tidligere herskab. Jeg tror at vide, at Deres tidligere herskab med glæde tager imod Dem. Må jeg forsikre Dem, frue, at det har gjort mig meget ondt, at jeg har været det uværdige redskab i højere magters hænder. Jeg kan forsikre Dem, at næst mrs. Stead har ikke nogen dame gjort et så overvældende indtryk på mig som De. Såfremt De blot vil lade Deres forstand råde og ikke overvurdere den magt, Deres skønhed forlener Dem med, vil De nå meget vidt. Men om jeg skulle give Dem et råd, ville det være dette: gå ud fra, at mændene er dumme, men lad altid den mulighed åben, at den mand, De tilfældigvis i øjeblikket har at gøre med, danner en hæderlig undtagelse."

Hertil svarede Mirzi kun meget lidt, men det kom fra hjertet, og at det ikke gik til hjertet havde udelukkende sin grund i, at mr. Stead en gang for alle ville sætte et punktum ved alt, hvad der angik den smukke frue. Helt skudfast var mr. Stead ikke.

26

Det blev en travl dag såvel på Tarnow som på Oberwitz.

Curt Jagow var ganske glad ved at blive af med amerikanerne. Nu havde deres besøg varet længe nok, Ebis sygdom havde grebet forstyrrende ind i jagtprogrammet og givet ham en del mere at gøre. Steads aflagde visit på Tarnow, hvor intet mærkeligt passerede, og med toget om aftenen dampede amerikaneren nord på, rig på minder og stolt over det, han havde udrettet. I mere rolige øjeblikke måtte han dog indrømme, at det var ikke så farlig meget, men ét vidste han, han havde brugt sine øjne og en dag skudt flere harer end herr v. Wallemberg.

The golden Eagle of New York tilstillede sin tyske afdeling en skrivelse, hvori chefen, mr. Archibald Clavering Stead, meddelte, at han havde truffet en personlig aftale med enken efter afdøde grev Egon Frankenberg, hvorefter assurancebeløbet kom til udbetaling fra den tyske afdeling til chefen for hovedkontoret i New York. Hvad der senere blev af beløbet, erfarede generalagenten i Tyskland ikke af mr. Stead, men i alle tyske blade stod det at læse, at en sjældent stor livsforsikringssum, 600.000 mark, af selskabet *The golden Eagle* var blevet udbetalt Hendes Nåde grevinde Maria Pia Frankenberg på Tarnow efter hendes tidligere afdøde mand, grev Egon Frankenberg, sammesteds. Grevskabets kreditorer glædede sig såre, og man harmedes stærkt over, at godsinspektøren, hr. Gram, viste sig meget utilbøjelig til at honorere de talrige krav, der strømmede ind.

Ingen med undtagelse af grev Max von Jagow og grevinde Maria Pia anede, at det store beløb fra det tyske kontor gik lige ind i mr. Archibald Clavering Steads jernfaste pengeskab i New York for af selskabet delvis at anvendes i et nærmere bestemt øjemed, med hensyn til hvilket chefen foreløbig tav, men hvorom han senere enedes i mindelighed med visse interesserede. Ja ikke en gang grev Eberhard Frankenberg vidste, at hans hustru ikke modtog en skilling af den i bladene så hyppigt omtalte forsikringssum.

Men *The golden Eagle* tegnede en del forsikringer i Øvreschlesien, og den gravalvorlige læge i Oberwitz havde rig lejlighed til at velsigne det gunstige tilfælde, der havde ladet ham skrive noget latinsk op til en kompliceret svækkelse i mr. Steads underekstremiteter.

Mr. Stead drog til Amerika med sin hustru. Han efterlod sig i Øvreschlesien næsten kun venner, og hans hustru en virkelig sørgende veninde i Clärchen Jagow. Mr. Stead fandt selv, at denne Europatur havde været særdeles indholdsrig. Han var dog tilbøjelig til at tro, at det var ham, amerikaneren, der havde æren af, at en række begivenheder, der hver for sig kunne have sat et helt politikorps med dommere, advokater osv. i bevægelse, forløb så glat og stille, at egentlig kun tre mennesker vidste fuld besked derom, forløb under jagtglæde og salonkonversation midt i en befolket kreds, i et glimrende selskab, som om det var en god historie, fortalt ved kaminilden mellem et par gode venner.

Mr. Stead havde delvis ret til at være stolt, for netop dette var det allermærkeligste ved hele den række begivenheder, der knyttede sig til det skæbnesvangre *tredje skud*. Retfærdigheden,

den offentlige moral, pressen og nysgerrigheden gik glip af det hele. Netop dette morede mr. Stead kosteligt.

27

Max blev på Tarnow et par dage efter, at mr. Stead havde forladt Øvreschlesien. Ebi var oppe, men han var endnu meget svag efter sin sygdom, han havde haft en lang samtale med sin hustru samme aften, som amerikaneren var rejst. De havde ikke været enige, men Maria Pia havde med ængstelse set, hvor enhver modsigelse angreb den syge, og hun havde derfor meget mod sin vilje givet efter for hans ønsker.

En dag efter frokost bad Ebi Max følge sig ind i grevindens kabinet, og idet han trådte hen til Maria Pia og lagde sin hånd på hendes arm, sagde han, vendt mod Max:

"Kære ven, jeg er syg, meget syg: Maria Pia har lovet at pleje mig, og vi rejser mod syd for at se, om jeg kan genvinde mit helbred. Jeg havde en drøm i nat. Jeg så ham der –" han pegede på Egons billede "- han trådte frem mod mig og rakte mig sin hånd, det har han aldrig gjort i mine drømme før. Han er forsonet, og han vil lade mig i ro; men så syntes jeg, han pegede på dig, som trådte frem bag ham, og jeg forstod, hvad han mente. Du skal vogte Tarnow for mig, så længe jeg lever, det bliver jo dog en gang dit, når jeg er død – Gud ved, hvor længe det varer. Jeg er meget syg. Vil du det, Max?"

Max så alvorligt op på grevinden. Hun bøjede sit hoved, smilet om hendes læber syntes dødt, hendes blik var sløret og træt.

"Når du beder mig derom, Ebi, vil jeg det; det vil sige, hvis din hustru føjer sin bøn til din. Ønsker du, Maria Pia, at jeg bestyrer godset for din mand og dig, så længe han er syg og bortrejst?"

Maria Pia bøjede hovedet næsten umærkeligt.

Ebi tog sin fætters hånd: "Maria Pia er fremmed for dig, men jeg vil sige dig, hun gør alt, hvad jeg vil, hun og jeg vil i fremtiden kun leve for hinanden."

Grevinden bøjede sig over ham og kyssede hans pande.

Max talte ikke mere med hende om dette, men før han rejste, var de fornødne fuldmagter bragt i orden, og ikke tre uger efter holdt han og Clärchen med børnene deres indtog på Tarnow. Greven ville, at de skulle bo på slottet, og derved blev det.

Samtidig rejste grev Frankenberg og hans hustru til San Remo. Max og Ebi skiltes som to mænd, der ikke venter at mødes igen, men som havde fået hinanden kær og trods adskillelse ville blive ved at stå hinanden nær.

Grevinden rejste uden at tale et ord om den hemmelighed, der var mellem hende og Max, og uden med et ord at røbe den sjælekamp, det havde kostet, før hun sænkede sit værge og lod sig besejre.

Men Max forstod, at hun var besejret, og at hun led dybere derved, end nogen kunne ane. Grevinde Maria Pias smil var dødt, det ville aldrig lyse mere.

Stålet var brudt.

Slutning

Det var maj, to og et halvt år efter, at Max havde holdt sit indtog på Tarnow som leder af godset og som forvalter af sin fætter Ebis eje. Max og hans søn gik gennem skoven fra førsterhuset, fulgt af Hartkopf, efter en inspektionstur i plantningerne.

Solen skinnede klart, og skoven beredte sig til majfest. Lærketræets friske skud knoppedes lysegrønne i solskæret, fra skovbunden pippede de små bly vækster frem, løvtræerne på de åbne pletter skød knopper, og der gik som et smil over de mørke fyrrers og graners åsyn. Det var nåleskoven i hele sin alvor, der tog mod våren.

Lille Max pludrede muntert, han bar med stolthed faderens jagtflint og bredte sig vidt over alle de iagttagelser af skov og dyreliv, der åbnede sig for ham. Max smilede, han var lykkelig og glad ved sit arbejde, han havde bragt Tarnow på fode, og støttet til kyndige landmænd og fabriksfolk førte han godset fremad skridt for skridt. Han forstod at vælge sine folk; for den godsherre, der er opdraget til militærlivet og har tilbragt sine bedste år i ridehuset, er dette alt. Det bliver måske anderledes en gang i tiden. Max følte, hvad han manglede, men han undså sig ikke for at tilstå dette for de folk, der havde hans fortrolighed og fortjente den. I første række overförster Hartkopf, der nu kun levede for sin gerning og for sin tilkommende herre. Ebi lå stadig syg i San Remo.

I parken stod træerne i knop, og enkelte tidligere udsprungne foldede allerede så småt deres kroner ud. De gik

alle tre hurtigt ad alleen over rotunden. Pludselig råbte lille Max: "Se, far, se – der kommer mama."

Max så op, men blev intet va'r; det gav et sæt i ham.

"Hvor?" spurgte han.

Lille Max standsede. "Hun må have gemt sig, for hun var ganske bestemt der, jeg så hende tydeligt i sin grå støvkappe. Mama," kaldte han og løb i forvejen.

Max blev stående og så fast på Hartkopf: "Kære ven, jeg vil ikke tro dette, det strider mod alt, hvad jeg har lært og erfaret i mit lange liv. Jeg siger Dem, jeg vil ikke tro dette, og står det til mig, skal dette gamle sagn udslettes, så sporløst, som havde det aldrig levet."

Hartkopf rystede på hovedet. "Vi kan ikke kæmpe mod de stedbundne gamle sagn, de er stærkere end vi, vi får bøje os for dem."

Drengen kom tilbage, han kunne ikke forstå, hvor hans moder var blevet af, men han ville ikke indrømme, at han havde taget fejl.

Da herrerne kom op til Tarnow, trådte Clärchen ud i havedøren. Hendes ansigt var meget bevæget, hun holdt et stykke papir i hånden, som hun rakte sin mand.

"Et telegram fra mr. Stead fra San Remo, Ebi må altså være død."

Max tog telegrammet og læste det. Han rakte det til Hartkopf, der ligeledes læste det og tog hans hånd med et vemodigt: "Gud være hans sjæl nådig."

De tav alle tre, så kom lille Max til og fortalte muntert og støjende om, hvorledes han bestemt troede at have set sin mama i parken. Clärchen gøs og trykkede sig op til sin mand.

Han kyssede hende ømt og hviskede til hende: "Nu er Tarnow dit og mit, for varslet vil vi ikke ængste os, alt står jo dog i en højeres hånd."

Solen skinnede strålende klart over tempelherreborgen ved Oderen, og den friske forårsbrise tog sit tag i Frankenbergernes rødgyldne banner, der for sidste gang, hejst på halv, vajede fra fanestangen over det krenelerede piastertårn.

Maximilian v. Jagow og hans hustru stod i slotsgården og så ud over den gule, glidende flod, over digerne og skoven, over egnen og sletten mod Oberwitz med de flade hustage, det lysende slotstegl og de høje kalkovnsskorstene. Denne dag var kommet så underlig uventet, men den var kommet, og nu var den der med sine krav.

Uvilkårligt foldede Max atter telegrammet ud, og hans blik fulgte de få korte linjer, der indeholdt ord, hvormed det gamle slettedes ud, og det nye tegnedes i skarpe klare drag. Han tænkte på amerikaneren og deres første fælles færd på dette sted, hvor nu hans livs virksomhed lå. Telegrammet var mr. Steads, som stod han livagtig og smilende for ham.

Uden at nævne Maria Pias navn indeholdt det en meddelelse om hende i amerikanerens forborgne og knappe form.

Det lød således:

> Grev Ebi døde i dag. Vi havde taget hans liv til forhøjet præmie. Til lykke med grevskabet. De skulle tegne en halv million. Mrs. Stead hilser alle. *Waidmannsheil.*
>
> *Arch. Clvg. Stead.*

Om "Det tredje skud"

Forfatter: Palle Rosenkrantz (1867-1942).
Org.udgave: *Det tredie skud.* Roman fra Øvre-Schlesien. Gyldendalske Boghandel, København 1904.
Denne udgave baseret på: Palle Rosenkrantz: Kriminalnoveller. Gyldendalske Boghandel – Nordisk Forlag. 1908.
Redigeret af: Vivi N. Jensen.
Forside: Efter maleri tillagt Alexander Kucharsky (1741–1819): *Grevinde Sophia Potocka*.

ISBN 978-87-7628-026-0
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-265-4 (Ølstykke 2012).

© 2024 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk